

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM

YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL BELEDİYECİLİK
FAALİYETLERİ
(ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Miraç ARSLAN

Danışman:
Prof. Dr. Uğur TEKİN

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM

YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL BELEDİYECİLİK
FAALİYETLERİ
(ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

Miraç ARSLAN

Danışman:
Prof. Dr. Uğur TEKİN

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Yüksek Lisans Programı **Y1012.060084** numaralı öğrencisi **Miraç ARSLAN** "Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri (Arnavutköy Belediyesi Örneği)" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 22.02.2013 tarih ve 2013/07 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **oğkılığ** ile Tezli Yüksek Lisans tez olarak **Kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : **21.07.2013**

1) Tez Danışmanı: Prof. Dr. Uğur TEKİN

.....
[Signature]

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

.....
[Signature]

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ali İhsan ÖZEROĞLU

.....
[Signature]

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

Türkiye’de yoksullukla mücadele adına merkezi yönetimler dışında yerel yönetimler son dönemlerde oldukça etkin bir görev almaktadırlar. Her belediyenin belirli bir alanı kapsadığı ve bu alanlar içerisinde sorunlara çözümler aradığı görülmektedir. Gün geçtikçe yerel yönetimler kademeli şekilde gelişmeye ve ortaya çıkan problemlere geçici çözümler yerine kalıcı olabilecek çözümler üretmeye başlamıştır.

Yerel yönetimler sosyal politika anlamında devlet merkezine bağlı aktif olarak yürütülen önemli bağlayıcılardan biridir. Bu nedenle merkezi idarenin yönettiği yerel yönetimler insanların ilk başvurduğu merci konumundadır. Yerel yönetimler hizmet etmekle yükümlü olduğu coğrafi sınırlar içerisinde bölgenin eksikliklerini, mevcut durumunu görerek daha iyi seviyelere taşıma görevi üstlenmektedir. Bilinmektedir ki bu görevleri yerine getirirken ekonomik kapasitenin iyi derecede olması gerekmektedir. Ayrıca sosyal politika faaliyetleri, uygulama alanlarının ve bu alanda gerçekleştirilmesi istenen hedeflerin doğru kullanılması, akademik bakış açısıyla değerlendirilmesi oldukça önem kazanmaktadır.

Çalışmam süresince araştırma konumun belirlenmesinde, bilgi eksikliklerimi tamamlanmasında yardımcı olan değerli hocam, danışmanım Prof. Dr. Uğur TEKİN’e minnettarım. Tezin araştırma, yöntem ve gelişimi açısından desteklerini esirgemeyen AdemYILANCI’ ya teşekkür ederim. Araştırmamda arşiv kayıtlarından yararlanmamı sağlayan Arnavutköy Belediye Başkanı Ahmet Haşim BALTACI’ ya, Başkan Yard. Turgut BARAN’ a ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Nedim TAKTAK’ a sonsuz şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmamın başlangıcından sonuna kadar büyük bir özveriyle beni destekleyen, manevi desteklerini her zaman yanımda hissettiğim eşim EmineARSLAN, kızım Zeynep Suna ARSLAN’ a ve aileme teşekkürlerimi borç bilirim.

Miraç ARSLAN

ÖZET

Kamu hizmetlerinin halka ulaşması açısından merkezi yönetim içerisinde bulunan yerel yönetimler, sosyal politikaların faaliyetlerinin en küçük bölgeye kadar ulaşması ve toplumun huzur seviyesinin artırılmasında önemli görevler almaktadır. Eğitim, kültür, sağlık, konut vb. dahilinde gelişen sosyal hizmet ve yardım uygulamalarının halka aktarılması yerel yönetimler sayesinde olmaktadır.

Zamanla gelişen küreselleşme olgusu ve süreçleri yerelleşmeyi de beraberinde getirmektedir. Denilebilir ki yerel yönetimler söz konusu olduğunda ilk olarak akla belediyeler gelmektedir. Çalışmamızın ilk aşamasında ana başlığı oluşturan yönetim sisteminin tarihi ve gelişim süreci hakkında bilgi verilmiştir. İkinci ve üçüncü kısımda bu şekilde devam eden tez çalışmamız, yerel yönetimler açısından belediye kavramı, Türkiye’de yerel yönetimler ve belediyelerin sosyal politik durumu ele alınmıştır. Bu bölümde sosyal belediyecilik ve görevleri üzerinde detaylı olarak durulmuştur. Dördüncü bölümde ise sosyal belediyecilik Arnavutköy ilçesine uyarlanarak yaptığı faaliyetler, belediye içerisinde faaliyetlerini yürüten birimler ve bu birimlerin sosyal hizmet yardımları somut belgelerle desteklenerek ayrıntılı bir değerlendirme yapılmıştır. Son bölümde ise belediyenin yaptığı çalışmalar değerlendirme-sonuç varsa çözüm ve önerilerle sonuçlandırılmıştır.

Sonuç olarak yapılacak olan bu çalışma sosyal devlet ve sorumluluk bakımından İstanbul il sınırlarında yer alan Arnavutköy Belediyesi birçok belediyeye öncü olmakta ve örnek teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal yardım, Belediye, Arnavutköy.

ABSTRACTS

Local governments included in central governments in terms of to the public services to public, have an important role about to reach social policy activities upto the smallest area and improving the level of public peace. It's thank's to local governments to transfer social services and assistance applications to public that involded in education, culture, healt, housingetc.

There a lity of globalization and its proces sthat is emerged in time, bring localization with it. It can be said, municipalities is firstly inferred as local government is handled. At the first phase of our study, information about history of government system and its development process is that consist of main topic. At second and third phase which are maintained like this topic, the municipality topic in terms of local government, and social and politic situation of local governments and municipalities in Turkey are dealed with. İn this phase are emphasized in detail social municipalism and its tasks. At fourth phasea detail devolution is pointed with concrete documents in social municipalism, activities accorded to Arnavutköy district, units that work in municipality and social service assistance of this units. The last phase is finalized with workings of municipality, evaluation-result and suggestions.

Inconclusion, this thesis municipality of Arnavutköy takes place in İstanbul Province District, leads many municipalities about the social state and responsibility and sets a good example.

KeyWords : Social Assistance, Municipality, Arnavutkoy.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACTS	iii
FOTOĞRAF VE HARITA LİSTESİ	vii
TABLO LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
Konunun Önemi	2
Araştırma Yöntemi	3
Konu ile ilgili Kaynak ve Yayınlar	4
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. YEREL YÖNETİMLER KAVRAMI VE TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER	6
1.1.YÖNETİMLER.....	6
1.1.1. Merkezi Yönetimler.....	6
1.1.2. Yerel Yönetimler	8
1.1.2.1. Yerel Yönetimlerin Tanımı.....	8
1.1.2.2. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi	9
1.1.2.2.1. Osmanlı Döneminde Yerel Yönetimler	9
1.1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Yerel Yönetimler.....	12
1.1.2.2.3. AB Sürecinde Yerel Yönetimler.....	13
1.1.2.3. Yerel Yönetimler Açısından Belediye Kavramı ve Tanımı.....	14
1.1.2.3.1. Belediye Birimleri.....	15
1.1.2.3.2. Belediye Meclisi	15
1.1.2.3.3. Belediye Encümeni	18
1.1.2.3.4. Belediye Başkanı	19
1.1.2.3.5. Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları.....	21
İKİNCİ BÖLÜM	22
2. TÜRKİYE’DE BELEDİYELERİN SOSYAL POLİTİK DURUMU	22
2.1. Sosyal Politik Kavram ve Özellikleri.....	22
2.2. Sosyal Politikanın Amaç ve Önemi	24
2.3. Sosyal Belediyecilik Kavramı	27

2.4. Belediyelerin Sosyal Politika İşlevlerine Dair Yasal Çerçeve.....	30
2.5. Sosyal Politika İle Sosyal Belediyeciliğin İlişkilendirilmesi.....	34
2.6. Sosyal Belediyeciliğin Görevleri.....	38
2.6.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon.....	39
2.6.2. Sosyal Çözülme.....	40
2.6.3. Sosyal Tehdit.....	40
2.6.4. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma.....	41
2.6.5. Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuz ve Rehberlik Etme.....	41
2.6.6. Yardım Etme ve Gözetme.....	42
2.6.7. Yatırım.....	42
2.6.8. Belediye-Halk Arası Diyalog.....	42
2.6.9. Tampon Mekanizması.....	43
2.6.10. Disfonksiyonel Boyut.....	43
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	45
3. YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL BELEDİYESİ FAALİYETLERİ	
(ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ).....	45
3.1. Arnavutköy.....	45
3.1.1. Coğrafi Konumu.....	45
3.1.2. Tarihsel Gelişimi.....	46
3.1.3. Sosyo-Kültürel Yapısı.....	47
3.1.4. Nüfus Durumu.....	48
3.1.5. Ekonomik Yapısı.....	53
3.2.1.1. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerini Yürüten Birimler.....	56
3.2.1.1.1. Mali Hizmetler Müdürlüğü.....	56
3.2.1.1.2. Özel Kalem Müdürlüğü.....	57
3.2.1.1.3. Bilgi İşlem Müdürlüğü.....	58
3.2.1.1.4. Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü.....	60
3.2.1.1.5. İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü.....	61
3.2.1.1.6. Zabıta Müdürlüğü.....	64
3.2.1.1.7. Emlak İstimlak Müdürlüğü.....	65
3.2.1.1.8. Plan ve Proje Müdürlüğü.....	65
3.2.1.1.9. Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü.....	66
3.2.1.1.10. Destek Hizmetleri Müdürlüğü.....	69
3.2.1.1.11. Park ve Bahçeler Müdürlüğü.....	72
3.2.1.1.12. Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü.....	74
3.2.1.1.13. Sağlık İşleri Müdürlüğü.....	78

3.2.1.1.14. Kùltür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	78
3.2.1.1.15. Teftiş Kurulu Müdürlüğü.....	79
3.2.1.1.16. Yapı Kontrol Müdürlüğü	79
3.2.1.1.17. Fen İşleri Müdürlüğü	80
3.2.1.1.18. Yazı İşleri Müdürlüğü.....	81
3.2.1.1.19. Temizlik İşleri Müdürlüğü.....	84
3.2.1.1.20. Hukuk İşleri Müdürlüğü	85
3.2.2. Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Gelişim Süreci	86
3.2.3. Sosyal Belediyecilik Hizmetleri	87
3.2.3.1. Sosyal Hizmet ve Yardımlar	87
3.2.3.1.1. Ayni ve Nakdi Yardımlar	87
3.2.3.1.2. Yaşlı ve Engelli Koordinasyon Merkezi (AYEM)	88
3.2.3.1.3. Asker Ailesi Yardımları.....	89
3.2.3.1.4. Toplu Sünnet ve Nikah Hizmetleri	89
3.2.3.1.5. Cenaze Evlerine Verilen Yemek Hizmetleri	90
3.2.3.1.6. Ramazan Ayı İftar Yemekleri.....	90
3.2.3.1.7. Spor Kulüplerine Yönelik Yardımlar	90
3.2.3.1.8. Arnavutköy Belediyesi Spor Kulübü.....	90
3.2.3.1.9. Aşure Dağıtımı.....	91
3.2.3.2. Eğitim, Kùltür ve Sanat Faaliyetleri	91
3.2.3.2.1. Gençlik Eğitim Merkezi (ARGEM)	91
3.2.3.2.2. Sanal Dershane Etkinlikleri	92
3.2.3.2.3. Uluslararası Kùltür ve Sanat Festivali	93
3.2.3.2.4. Kùltür Evleri Projesi	93
3.2.3.2.5. Kùltürel Gezi Programı.....	93
3.2.3.2.6. Panorama ve Miniatürk Gezisi	93
3.2.3.2.7. Denizle Buluşuyoruz Gezisi	93
3.2.3.2.8. Açık Hava Sinema Günleri	94
3.2.3.2.9. Anma Toplantıları.....	94
3.2.3.3. Sportif Faaliyetler	95
3.2.3.3.1. Yaz Spor Okulları	96
3.2.3.3.2. Gençlik Koşusu.....	96
3.2.3.4. Diğer Faaliyetler	96
SONUÇ	97
FOTOĞRAF VE HARİTALAR.....	101
KAYNAKÇA.....	104

FOTOĞRAF VE HARITA LİSTESİ

Fot. – 1 :Mali Hizmetler Müdürlüğü(Arnavutköy Bel. Arşivi)	101
Fot. – 2 : Özel Kalem Müdürlüğü (Arnavutköy Bel. Arşivi)	101
Fot. – 3: Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü (Arnavutköy Bel. Arşivi)...	102
Fot. - 4 : Destek Hizmetleri Müdürlüğü -1 (Arnavutköy Bel. Arşivi).....	102
Fot. – 5 : Park ve Bahçeler Müdürlüğü (Arnavutköy Bel. Arşivi).....	103

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:Arnavutköy'e İlişkin Nüfus Verilerinin İstanbul ve Türkiye ile Karşılaştırılması.....	49
Tablo 2:Arnavutköy İlçesi'nde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	50
Tablo 3:Arnavutköy İlçesindeki Köylerin Nüfusları.....	51
Tablo 4 :Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Alınan 2012 Yılı Nüfus Verileri.....	51
Tablo 5 : Arnavutköy'deki Sanayi Tesislerinin Meslek (İş) Kollarına Göre Dağılımı.....	53
Tablo 8 :Mali Bütçe Uygulama Tablosu.....	59
Tablo 9 : Bilgi İşlem Faaliyet Performans Çizelgesi.....	60
Tablo 10 : Stajyer Müdürlük Dağılımı.....	63
Tablo 11- 12 :Müdürlüğe ait 2010 yılı esas alınarak yapılan faaliyetler ve mali durumla ilgili bilgiler gösterilmiştir.....	68
Tablo 13 : Müdürlüğe Ait Bütçe Gider Durumu.....	71
Tablo 14 :01/01/2010-31/12/2010 tarihleri arasındaki müdürlüklere göre doğrudan temin dosyaları dağılımı aşağıdaki tablodaki gibidir.....	71
Tablo 15 : Park ve Bahçeler Müdürlüğü 2010 yılı Mali Bütçesi.....	74
Tablo 16 –17 :Aşağıdaki tablolarda belediyeye ait 2010 yılı mali durumu faaliyet gerçekleştirme oranı ve ayrıntılı bütçe bilgileri verilmiştir.....	76
Tablo 18 : Çevre Koruma Müdürlüğü2010 yılı performans sonuçları aşağı tablodaki gibidir.....	76
Tablo 6 :Arnavutköy'deki Tarım Arazilerinin Kullanım Amacına ve Niteliğine Göre Dağılımı.....	77
Tablo 7 : Arnavutköy'de Yetiştirilen Tarım Ürünleri.....	77
Tablo 19 : Arnavutköy Belediyesi bünyesinde oluşturulan müdürlükler içerisinde çalışan personelin dağılımı aşağıda gösterilen tablodaki gibidir.....	86
Tablo 20 : Belediyenin ilçe sınırlar içerisinde yaptığı hizmetler ve kişi sayısı aşağıda bulunan tablodaki gibidir:.....	89
Tablo 21 :ARGEM'e kayıtlı öğrenci sayısı.....	92

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.t.	: Adı geçen tez
a.g.w.s.	: Adı geçen web sayfası
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
ev.	: Çeviren
Fot.	: Fotoğraf
Gös. yer	: Gösterilen yer
md.	: madde
m.	: metre
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti

GİRİŞ

Toplumsal yaşam içerisinde sosyal devlet anlayışı belirli amaçlar doğrultusunda teorik ve pratik çalışmalarla desteklenmektedir. Kurumların eksikliklerinin tespit edilerek kurumlar arası iletişimin artırılması ve bu alanda sosyal devlet anlayışının ülkenin bütün birimlerinde etkinliğinin sağlanması başlıca amaçları arasındadır.

Türk tarihi ülke sınırlarının genişlemesiyle birlikte artış gösteren cami, han, hamam, kervansaray, medrese, külliye vb. yapıların sosyal devlet anlayışı içerisinde toplumun refahını sağlama düşüncesiyle inşa edildiği bilinmektedir. Bunun bir örneğini vakıf eserleri arasında olan ve halkın huzurunun belirli seviyeye getirilerek yükseltilmeye çalışıldığı yer olarak bilinen imaret ve külliyeler bu somut örnekler arasında yer almaktadır. Şehirlerin fiziki yapısıyla bütünleşen vakıf eserleri toplumsal dayanışmayla birlikte üst seviyelere çıkarılmakta ve zamanla belirgin bir şekilde artmaktadır. Devletin uyguladığı politikanın yanı sıra ekonomik bakımdan zengin kişilerin bu etkileşim içerisinde aktif olarak yer aldığı somut belgelerle kanıtlanmıştır. Vakıf anlayışı çerçevesinde yalnızca yerleşik Müslüman halkın değil aynı zamanda ticaret yolları güzergahında bulunan gayri Müslim toplumların da kervansarayları kullandığı, üç gün boyunca konaklamanın yapıldığı ve ücret alınmadığı bilinmektedir. Bu bilinçle yetişen Türk toplumunun günümüz Türkiye'si merkezi yönetimin gücü etkisinde dağılan ve halka en yakın merci olarak görülen, belirli bir alanı kapsayan yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik faaliyetleri dikkatle incelenmesi gereken konular arasında yer almaktadır.

Tarihsel süreçte gördüğümüz toplumsal yaşamın bir parçası haline gelen sosyal politika uygulamaları, muhtaç kişilerin devlet hizmetlerden yararlanarak insanların asgari geçiminin sağlanmasına öncelik verilmiştir.

Yerel yönetimlerde Sosyal Belediyeçilik Faaliyetleri kapsamında İstanbul Arnavutköy örneği günümüzde merkezden yerel yöneticiliğe geçişin etkinliği açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu amaçla Arnavutköy Belediyesi'nin dönemsel olarak yaptığı ve yapmak istediği faaliyetler üzerinde durularak somut ve güncel bilgiler

ışığında tez çalışması tamamlanmaya çalışılmıştır. Bu araştırma ile günümüzde etkin bir yönetim halindeki yerel yönetimlerin gelişimi, özellikleri, görev ve yetkileri sahip oldukları konumları değerlendirilmektedir.

Beş ana bölümden oluşan tez çalışmasının ilk bölümünde çalışmanın kapsamı amacı ve araştırmanın yöntemi üzerinde bilgi verilmiştir. İkinci bölümde yerel yönetim kavramı ve Türkiye'deki yerel yönetimlerin tarihsel süreci içerisinde etkin olan birimleri-şahısları üzerinde durulmaktadır. Alt başlıklar halinde devam eden çalışmanın üçüncü kısmında ise belediyelerin sosyal politik durumu, bunun sosyal belediyecilikle bağdaştırılması ele alınmıştır. Dördüncü bölümde tez çalışmasının ana konusu olan "Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri (Arnavutköy Belediyesi Örneği)" adı altında Arnavutköy'ün yerel yöneticilik kapsamında uyguladığı sistem ve hizmetleri incelenmiştir. Bu amaçla şehir içerisinde etkin bir alana sahip olan belediye çalışmalarının durumu hakkında bilgi verilerek diğer ülkenin yerel yönetim birimlerine örnek teşkil edebilecek düzeyde olması tez çalışması konusuna alınmasında önemli bir etkidir. Son kısım olan beşinci bölümde, mevcut belediyenin yaptığı hizmetlerin değerlendirilmesi, sonucu ve çalışmalar hakkında öneriler verilmektedir. İnsan-toplum ilişkisi içerisinde bu gibi araştırmaların yerel yönetimlere önemli bir katkısı olduğu şüphesizdir.

Konunun Önemi

Yerel yönetimler küreselleşme doğrultusunda oldukça önem kazanan gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin özellikle üzerinde durduğu konular arasında yer almaktadır. Geçmişten günümüze halkın kademeli şekilde demokrasi düzeni içerisinde bulunması, ülkedeki merkez yönetimin en küçük yerel yönetim ile iletişiminin kesilmemesiyle mümkündür. Bu sebeple bilinmektedir ki toplumun refahının belirli seviyeye çıkarılması yöneten ile yönetilen kesimin arasındaki bağlantının iyi derecede sağlanmasına bağlıdır. Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde yöneten-reaya dayanışmasının konu bütünlüğünün iyice anlaşılması bakımından iyi bir örnek olduğu görülmektedir.

Bir süre etkinliğini kaybeden yerel yönetimlerin cumhuriyet döneminden sonra belediyeçilik kanunları gibi konu üzerinde tekrar düzenlemeler yapılmış ve bunun sonucunda sosyal devlet anlayışı tam anlamıyla yerleştirilmeye çalışılmıştır. Günümüze değin yerel yönetimler içerisinde dönemseller olarak bazı farklılıkların bulunduğu ve bu durumun toplumun yaşayışına özgü siyasal, ekonomik, sosyal değerlerle ilişkili olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle Türk merkezi yönetim sistemi gibi yerel yönetim sistemi de belirli değışim ve gelişim sürecinden geçerek günümüze kadar ulaşabilmiştir.

Yerel yönetimler kapsamında görülen belediyeçilik uygulamaları yapılan hizmetler neticesinde modernleşme anlamında önemli adımlar atılmaktadır. Konumuz gereği tez çalışmasında belediye faaliyetlerinin etkinliği, hizmetlerin nasıl daha aktif hale getirilebileceği ve sonuçları üzerinde durulmaktadır. Bu gibi çalışmalarla birlikte idari yapının toplumsal gelişim ve dayanışma aracılığıyla hedefler arasında bağıntı kurularak modernleşme yolunda ne gibi sonuçlarla karşılaşılacağı ortaya konulmaktadır.

Araştırma Yöntemi

“Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyeçilik Faaliyetleri (Arnavutköy Belediyesi Örneği)” adı altında başlayan tez çalışmasının öncelikle idari yapılanma hatları genel olarak ortaya çıkarılmıştır. Bu şekilde derinleşen araştırma, merkezi yönetim içerisinde yerel yönetimlerde sosyal belediyeçilik kavramının oluşumu, konumu ve katkıları araştırılmıştır. Konu ile ilgili tezler, yayın ve kaynaklar toplanarak bu derlenen yayınlara ek olarak Arnavutköy Belediyesi ile bilgi alışverişı yapılarak konunun detayları hakkında bilgi alınmıştır. Bu şekilde sosyal belediyeçiliğin halka ne derece etki ettiği ve bunun toplum üzerindeki yararları konusunda ayrıntılı değerlendirme yoluna gidilmiştir. Bu süreçte yardımların hangi bölümlerde, kimlere, ne derece ve nasıl olduğu gibi verilerin detaylı olarak doküman incelemesi yapılmıştır. Devam eden çalışmalarla mevcut birimlerin fotoğrafları çekilerek var olan hizmet raporlarına eklenmiştir.

Tez çalışması mevcut belediyenin (Arnavutköy Belediyesi) faaliyet gösterdiği alanlar ve bunun sosyal belediyeçilik ekseninde hangi ölçüde etkili olduğu,

halkın memnuniyet düzeyini ortaya koymak üzere gözlemler ve araştırmalar olmuştur. İncelenen veriler, raporlar ve alınan notlar sonucunda bilgisayar ortamına aktarım işlemine geçilmeye başlanmıştır. Sonrasında ise ortaya çıkarılan genel-özel hatlarıyla birlikte sosyal belediyeçilik kapsamında gelinen düzey hakkında değerlendirme yapılarak öneriler sunulmuştur.

Konu ile ilgili Kaynak ve Yayınlar

Konumuz gereği yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik faaliyetleri, geniş alanda Türkiye, özel alanda İstanbul Arnavutköy Belediyesi olan çalışmamız hakkında doğrudan ya da dolaylı olarak aktarılan önemli çalışmalar mevcuttur. Bu açıdan araştırmamıza fikir veren kaynak ve yayınlar belirtilerek belirli notlar alınacak ve İstanbul-Arnavutköy Belediyesi örneği ile değerlendirme yapılacaktır.

Türkiye’de yerel yönetimler üzerine erken dönem çalışmalarından biri olan 1989 yılında Oya Çitçi tarafından yapılan “Yerel Yönetimlerde Temsil – Belediye Örneği” önemli bir belge niteliği tařımaktadır¹. 2003 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı’nda Tefik Erdem tarafından yapılan “Yoksulluk üzerine Sosyolojik Bir Çalışma; Ankara Kent Yoksulları” adı altında bilinen doktora tezi çalışması ise, yerel yönetimler ile yoksulluk arasında bağlantı kurarak bunun yerel yönetim üzerindeki etkileri detaylı olarak incelenmiştir. Ahmet Gündüz ise, “Osmanlı Devletinde Belediye Teşkilatı ve Belediye Kanunları” isimli araştırmasında yerel yönetimlerden bahsederek bunun hakkında tarihsel bilgiler vermiştir. Osmanlı Devleti’nin bir başka kolu niteliğindeki eğitim durumu hakkında bilgi veren önemli diğer bir kaynak ise İ.Hakkı Uzunçarşılı’nın“Osmanlı Devleti’nin İlimiye Teşkilatı” isimli çalıřmasıdır². Devam eden süreçte yerel yönetim uygulamaları üzerine 2005 yılından itibaren çalışmalar yoğunlaşmış ve bu alanda önceki dönemlere nazaran daha olumlu sonuçlar veren bilgiler derlenmiştir. Kadriye Kobak “Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Programları” isimli araştırmasında, genel bir değerlendirme olması ve yaptığımız

---

¹Oya Çitçi, **Yerel Yönetimlerde Temsil – Belediye Örneği**, Ankara 1989.

²İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti’nin İlimiye Teşkilatı**, Ankara 1988.

çalışmayı desteklemesi açısından önemli bulgular mevcuttur³. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Ümraniye Örneği üzerine Abdulkakim Beki tarafından yapılan araştırma tez çalışmasında incelenen kaynaklar arasında olmuştur⁴. Bu yayında kavramlar üzerinde yerel yönetimler üzerinde durularak Ümraniye örneği detaylı olarak incelenmiştir.

---

³ Kadriye Kobak, **Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Programları**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2006.

⁴ Abdulkakim Beki, **Türkiye’de Sosyal Belediyecilik (Ümraniye Belediyesi Örneği)**, İstanbul 2009.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. YEREL YÖNETİMLER KAVRAMI VE TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER

1.1.YÖNETİMLER

Yönetim kavram niteliği olarak temelde aynı, ancak özelde farklı durumlarda kullanılabilen bir olgudur. Bu kavram teşkilat (örgüt), yönetsel etkinlikler (idari faaliyetler), yönetme (sevk-idare) anlamına gelebilmektedir⁵. Diğer bir anlamıyla da yönetim (idare), tüzel bir kişi olarak devletin işlevini yerine getirmek için eylem ve yaptığı işlemlerin tümünü kapsamaktadır⁶. Geç ortaçağlar Avrupa'sında politik-hukuki bir kavram ve sosyal-idari bir kurum olarak ortaya çıkarılmış olan yerel yönetimler mali yapının zamanla tüzel kişilik kazanması sonucunda aldığı kararlar doğrultusunda değişerek şekillenmiş ve mevcut devletlerin durumlarından da etkilenecek günümüze kadar ulaşabilmiştir. Yönetim kavramı kendi içerisinde iki gruba ayrılmaktadır;

- Merkezi Yönetimler
- Yerel Yönetimler

1.1.1. Merkezi Yönetimler

Merkezi yönetim, devletin başkentinin topluma hizmet olarak vereceği çalışmaların tek elden yürütülmesini sağlayan bir kuruluştur. Bu yönetim sisteminde kaynaklar ve idari hizmet ve yaptırımlar merkezde toplanarak buradan yönetilmektedir. Tek elden yönetilmekte olan bir ülkenin alt kademeler şeklinde dağılarak devlet coğrafyasının en küçük ölçekteki topraklarına dahi hizmet götürmek amacı bulunmaktadır. Merkezden yönetilmekte olan bu sistemde kuruluşu yerel yönetimi de içerisine kapsamaktadır.

⁵Şeref Gözübüyük, Tekin Akıllıoğlu, **Yönetim Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara 1993, s.1.

⁶Muzaffer Sencer, **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, Alen Yayıncılık, İstanbul 1986, s.31.

Kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla tüm hizmetlere ilişkin alınacak kararların ve yürütülecek faaliyetlerin merkezi hükümet ve onun hiyerarşik yapısı içerisinde yer alan birimlerce yürütülmesini sağlayan yönetim biçimine merkezden yönetim denilmektedir⁷. Bu şekilde idarenin merkezden yürütülmesi, yasama birimleri ve hükümetin, dolayısıyla siyasi otoritenin elinde olması merkezden yönetimin önemini ortaya koymaktadır. Devletin içerisinde yer alan bu kuruluşlar siyasi otorite sayesinde topluma nüfuz edecek ihtiyaçların tek elden yönetilmesiyle birlikte olumlu sonuç verici kararlar alınmasını sağlamaktadır. Türkiye’de de uygulanan merkezi yönetim biçiminin yararlarından şu şekilde bahsetmemiz mümkündür:

- Merkezden yönetim devletin tek bir otorite altında birleşmesini sağlamakta ve yetki ve sınırları belirli olan ülke içerisinde doğrudan ya da dolaylı olarak güçlü bir devlet yönetimini etkin kılmaktadır.
- Merkezden yönetim biçiminde yerel yönetime destek sağlayacağı kontrolitesinin aktif olarak işleyeceği ve hizmetlerin kalitesinin üst seviyeye çıkmasında önemli rol oynayacaktır.
- İdarenin sağlayacağı mali vs. kaynakların merkez aracılığıyla birleşmesi neticesinde topluma daha yararlı olması söz konusudur. Merkezi hizmetlerin yürütülmesi bakımından yaşayan halka maddi kaynaklarla birlikte sosyal yardımların yapılması, ihtiyaçların karşılanması bölgeler arasında eşitliği ön plana çıkarmaktadır.
- Merkezden yönetim ilkesinde söz ettiğimiz maddeler dışında bazı zararları da olmaktadır. Bunlar arasında merkezi yönetimin yerel yönetimler arasındaki bu durum kırtasiyeciliği artıracığı gibi yerel yönetimin aktifliğinin de göz ardı edilmiş olma olasılığı ortaya çıkaracaktır. Bu durum merkezdeki yönetimin iş yoğunluğunu artıracak ve toplumun ihtiyaçlarına hemen cevap verememe durumu söz konusu olabilecektir. Sonuçta zaman kaybı ve toplumla iletişimsizlik durumunda siyasi etkinliğin zayıflayacağı kanısı oluşacaktır. Merkezden yönetim

---

⁷ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Erkam Matbaası, İstanbul 2004, s.59.

içerisindeki yerel yönetimler sayesinde toplumda yer alabilecek bu gibi olumsuzlukların önüne geçilebilecek ve halka daha kaliteli hizmet verilebilecektir. Bu konu kapsamında Kemal Gözler tarafından yapılan bir değerlendirmede, merkezden yönetimin yerel yönetim ile karşılaştırılmasında; merkezden yönetimin demokratiklik partizanlık, yöresel ihtiyaçlara uygunluk, bölgeler arası eşitsizliğe yol açma bakımından yerinden yönetime göre düşük; bürokrasi ve kırtasiyeciliğin yüksek, mali denetimlerin kolay olduğu görülmektedir⁸.

1.1.2. Yerel Yönetimler

1.1.2.1. Yerel Yönetimlerin Tanımı

Yerinden yönetim ya da yerel yönetim, Yönetim biliminde “adem-i merkeziyetçi” diye tanınan bir kavramdır⁹. Evrensel tanım olarak yerel yönetimler, belirli bir alanda (il, ilçe, köy vb.) yaşamını devam ettiren bireylere hizmet etmek amacıyla kurulan ve bu kurumu oluşturan kişilerin yaşadığı o topluluk içerisinde görev getirilerek belirli statü ve yetkilere sahip tüzel kişilerden oluşmaktadır. Mevcut olan bu kuruluşlar devletin bünyesinde yer almaktadır. Bu kurumların görev ve yetkileri, ilkeleri ve mali durumları yasama organları tarafından belirlenmektedir. Yerel yönetimin dışında duran ancak bir kontrol mekanizması şeklinde ilerleyen merkezi yönetim birimleri yerel yönetimi içerisine kapsayarak hukuka uygunluk denetimini etkiler ve belirli hedefler doğrultusunda toplumun ihtiyaçlarına göre hareket eder. Bu durumda yerel yönetimin üstlendiği aktiflik ile merkezi yönetime katkıda bulunarak sistemin kolayca ve doğru şekilde ilerlemesine yardımcı olmaktadır. Yerel yönetimde merkezi yönetime nazaran topluma verilecek olan hizmetin tek elden değil, merkezi idare içerisine dahil olmayan kamu tüzel kişiler tarafından yönetilmektedir¹⁰.

Merkezi yönetimin ülke sınırları içerisindeki bütün kamu hizmetlerinden zamanında, uygun ve etkin bir şekilde tek başına yerine getirmesinin imkansızlığı, bir

⁸ Kemal Gözler, **İdare Hukukuna Giriş**, Ekin Yayınları, Bursa 2008, s.33.

⁹ Tefik Ünal, **Yerel Yönetim Bilimlerinde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları**, Haliç Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s.3.

¹⁰ Tefik Ünal, a.g.t., s.3.

bölgede yaşayan yerel halkın farklılaşan çıkarlarının hizmet sunumunda da farklılaşmayı ve çeşitliliği getirmesi nedeniyle, yerel yönetimlerin kurulmasını gerekli kılan en temel öğelerdir¹¹. Anayasa hukuku kapsamına giren yasamaya ilişkin yetkiler siyasal yerinden yönetim kavramını ortaya çıkarır. Bu yetkiler yürütmeye ilişkin ise idare hukuku kapsamına girerek konumuzun içeriğinde de olan yerel yerinden yönetim kavramı olgusunu göstermektedir.

1.1.2.2. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi

Geçmişten günümüze değin bölgesel topluma farklı adlar altında hizmetler veren yerel yönetim, zamanla oluşan dönemsel ihtiyaçlar ve gereklilikler doğrultusunda belirli değişikliklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yaşanan bu değişiklikler sonrasında yönetim alanında küçük ölçekli, kademeler halinde reformların yapılmaya başlandığı görülmektedir. Tarihi süreçlerin tutarlı ve doğru bir şekilde aktarılması amacıyla Osmanlı ve Cumhuriyet dönemindeki yerel yönetimler adı altında başlıklara ayırarak kolay anlaşılması sağlanacaktır.

1.1.2.2.1. Osmanlı Döneminde Yerel Yönetimler

Türkiye tarihinde yerel yönetimlerin oluşumu Avrupa ülkelerindeki yerel yönetim tarihi kadar geçmişe dayanmamaktadır. Osmanlı döneminde yerel yönetimler 1839 Tanzimat Fermanı ile gelişmeye başlamış ve 1854 Kırım Savaşı sonrasında ilk belediyenin temelleri atılmıştır. Yönetim, Osmanlı Devleti'nde esas itibariyle Tanzimat ve Islahat sonrasında idari reformlarla şekillenmiş, bu sebeple yapıda oluşan değişiklikler bu dönemde göz önüne çıkmaktadır. Ancak tam anlamıyla modern bir uygulama söz konusu değildir. Çünkü Osmanlı İmparatorluğunda kendine özgü idari yapısı, toprak rejimi, maliyesi, kadı düzeni ve vakıf kurumu belirgindir. Oluşan bu girişimler halkın temel ihtiyaçlarını gidermesi ve daha sonraki oluşacak yerel yönetime öncülük etmesi açısından önemli bir adımdır. Yerel hizmetlerde çalışan kişiler padişah

---

¹¹Erbay Arıkboğa, Tarkan Oktay ve Nail Yılmaz, **Belediye Meclisleri Örneği**, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s.3.

ya da gönüllü kuruluşlar tarafından atanabilmekteydi. Bu hizmetler vakıflar, loncalar, mahalle teşkilatları tarafından görülmekte ancak yönetim için yeterli düzeyde görülmemekteydi.

13 Haziran 1854'de Fransız komününden örnek alınarak kurulan İstanbul Şehremaneti yerel yönetim alanında belediyeciliğin ilk adımı olmuştur¹². Şehremanetin kurulmasındaki amaç şehrin düzenlenmesi ile ilgili çalışmaların devlet işlerinden ayrılarak bir bölgenin idaresine bırakılmasıdır. Şehremaneti'nin yönetimini padişah tarafından atandığı bilinen memur ayrıca yine padişah tarafından atanan on iki üyeden oluşan yönetim kurulu ve esnaflardan arasından seçilen şehremaneti meclisi bulunmaktadır. Şehremaneti'nin çalışma durumu birimleri, yetki ve görevleri Meclis-i Vala tarafından çıkarılan 13 Haziran 1854 tarihli bir nizamname ile düzenlenmiştir¹³. Şehremaneti'ne verilen görevler aynı nizamnamenin 2. Maddesi'nde şu şekilde sıralanmaktadır¹⁴:

“Zaruri ihtiyaç maddelerinin kolaylıkla sağlanmasını ve bulunmasını gözetmek. Nasr tespiti ve kontrolünü yapmak. Yol, kaldırım yapım ve onarımı çalışmalarını yürütmek. Şehrin temizlik işlerini yürütmek. Çarşı, Pazar ve esnaf kontrolü, fiyat, kalite, ölçü, tartı denetimini gerçekleştirmek, önceden ihtisap nezareti tarafından toplanan devlete vergi ve resimleri toplayıp, maliyeye teslim etmektir.”

Düzenlenen bu nizamname maddelerine göre yerel yönetimlere verilen görev ve yetkiler şehir yönetimine özgü niteliklerdir. 1854 yılında kurulan Şehremaneti'den sonra 1858 yılında İstanbul Beyoğlu'nda Altıncı Daire-i Belediye kurulmuştur. İstanbul'da zamanla yerleşen yerel yönetim hizmetleri diğer şehirlere göre ticaretin geliştiği bölgelerde özellikle liman şehirlerinde yaygınlaşmıştır. Altıncı Daire-i Belediye 27 Ocak 1858'de Paris örnek alınarak kurulmuş ve Osmanlı Devleti'nin ilk belediye binası ve ilk belediye mahkemesi olma özelliğini kazanmıştır. Bu belediye şehremanetine bağlı değil doğrudan Bab-ı Ali'ye bağlanmıştır. Beyoğlu belediyesine

¹² İlhan Tekeli – İlber Ortaylı, **Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi**, Belediyecilik Araştırma Projesi, Türk İdareciler Derneği, Bilimsel Araştırma Dizisi:2, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1978, s.18.

¹³ İlber Ortaylı, **Türk İdare Tarihi**, TODAİE, Ankara 1979, s.18.

¹⁴ İlber Ortaylı, **Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)**, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2000, s.117.

farklı bir yapı uygulanarak ek gelirler konulmuş ve belediyenin sağlıklı yürütülmesi sağlanmıştır. Bunun yanında İstanbul-Beyoğlu yerel yönetimi devam ederken diğer bölgeler için şehremanetine bağlı olan 6 Ekim 1868 yılında Şurayı Devlet tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulan Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ile belediye kurumlarının tüm İstanbul'u kapsamı düşüncesi yerleşmeye başlamıştır¹⁵. Bunun yanında şehremanetinin kurularak şehrin on dört belediyeye ayrılması kararlaştırılmıştır. Yeni kurulacak olan bu yönetimler Altıncı dairenin tersine şehremanetinin şubesi gibi olacaktı¹⁶. Buna göre bu belediyelerin üzerinde şehremanetine ait Şehremini, Şehremaneti Meclisi ve Cemiyet-i Umumiye organları bulunacaktı.

Yerel Yönetimler I. Meşrutiyet döneminde esas etkinliğini kazanarak 23 Aralık 1876 tarihinde yayınlanan Kanun-i Esasi'de yönetim ile ilgili maddeler yer almaktadır. *Belediye işleri Dersaadet (İstanbul) ve taşrada seçimle teşkil olunacak daire-i belediye meclisleriyle teşkil olunacak ve idarelerin nasıl kurulacağı, görevleri ve üyelerinin seçilme usulü özel kanunla düzenlenecektir*" maddesiyle birlikte İstanbul ve taşra bölgelerinin düzenlenmesiyle ilgili gereklilik ortaya çıkmıştır. Bu süreçten itibaren 5 Ekim 1877 tarihinde Vilayet-i Dersaadet Belediye Kanunları yayınlanmıştır¹⁷. Bu kanunlara göre belediye işleri düzenlenerek gerekli ihtiyaçların karşılanması sağlanacak ve imar işleri, aydınlatma, pazar denetimleri vs. gibi yetkilerle donatılarak yerel yönetim idaresini yerine getirebilecekti. İlk Osmanlı Anayasası olan Kanun-i Esasi'de il yönetimi ile ilgili konular yer almaktadır. Merkezi bir uygulama içerisinde yetki genişliği ile birlikte görevlerin dağılımı yapılmış ve yerel yönetimlerin daha kolay şekilde idare edilmesi amaçlanmıştır. Bu dönemlerden II. Meşrutiyete gelinceye dek belediye yönetimi üzerinde merkeziyetçi bir yapı görülmektedir. Bu nedenle mahalli idareler özerk bir yapı içerisinde bulunmamış sürekli bir baskı altında kalmıştır.

II. Meşrutiyet döneminde diğer dönemlere nazaran yönetim alanında daha önemli atılımlar yapılmıştır. İstanbul'da vilayetler kurulmuş ve bu durum vali ile şehreminilerin yetkileriyle karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle belirli bir zıtlık olmaması

---

¹⁵Nilgün Adıgüzel, **Cumhuriyet Döneminde Belediyecilik (1923-1938)**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2010, s.9.

¹⁶İlber Ortaylı, **Tanzimat'tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği**, Gül Matbaası, Ankara 1985, s.144.

¹⁷Veysel Atasoy, "Türkiye'de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi", **Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı**, 1992, s.42-43.

amacıyla şehremini ve valilik makamının aynı kişiye verilmesi sağlanmaktaydı. 1912 yılında Dersaadet Belediyesi Hakkında Geçici Kanun ile belediye daireleri kaldırılarak belediye şubeleri tarzında yönetim merkezleri kurulmuştur. 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanun-u Muvakkati ile “İlin Genel Yönetimi” ve “İlin Özel Yönetimi” adı altında iki bölümden oluşan birim mevcuttur. II. Meşrutiyet döneminde atılan bu gibi adımlar yerel yönetim alanında kademeli şekilde bölgeyi kapsamakta ve idareyi düzenlemektedir. Ancak daha sonraki süreçte savaş dönemine girilmiş yönetim alanında yatırımların aksaması, hizmetlerin durması gibi belirli aksamalar yaşanmıştır.

1.1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Yerel Yönetimler

Osmanlı Devleti’nde ilk adımları atılan yerel yönetim cumhuriyet döneminde etkinliğini kademe halinde devam ettirerek varlığını sürdürmüştür. Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devleti’nden 389 tane belediye idaresi devralmıştır¹⁸. Ancak bu sayı Lozan antlaşmasıyla devletin sınırları içerisinde kalan belediyeleri ifade etmektedir, bu nedenle belediye sayısının bu rakamdan daha fazla olduğu bilinmektedir. 3 Nisan 1930’da çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunu ile şehremini isim ve unvanının dışında şehremanetleri kaldırılarak bütün bu birimlerin adı belediye olarak değiştirilmiş ve belediye meclisi gibi unvanlarda genelleştirilmiştir¹⁹. Başkent İstanbul’dan Ankara’ya alınmasıyla birlikte İstanbul’daki yerel yönetim idaresinin aynı şekilde Ankara’ya uygulanmaya başladığı görülmektedir. Cumhuriyet’in ilanı ile beraber yeni bir yapılanmaya gidilerek Türk idare yapısında düzenlemeler olmuş ve bu konu hakkında çalışmalar yapılmıştır. Ancak belediye hizmetleri cumhuriyetin yeni ilan edilmesiyle Osmanlı’nın etkisi altında kalmış, yerel yönetim tam anlamıyla yenilikçi olmamıştır.

1923-1930 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti belediye hizmetlerinde imar faaliyetleri gibi belirli sorunlarla karşılaşmıştır. Ancak yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin bu sorunları yaklaşımındaki çözüme durumu içerisinde olmuş ve belirli faaliyetler göstermiştir. Osmanlı Devleti’nden 389 belediye devralan Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında 421, 1924 yılında 426, 1930 yılında ise belediye sayısını

---

¹⁸Abdülhakim Beki,*a.g.e.*,s.38.

¹⁹Gös. Yer.

429'a yükseltmiştir. Türkiye'de tam anlamıyla belediyelerin kurulması cumhuriyet döneminde olmuştur.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde belediye yönetimlerini inceleyecek olursak;

- 1855-1930 yılları arasında batı etkisinde belediye yönetiminin başlangıcı
- 1930-1950 yılları arası belediyecilikte yapılan etkin çalışmalar
- 1950-1980 yılları arasında belediyecilikte etkinsizlik dönemi
- 1980 sonrası ise belediyecilikte gelişmenin yaşandığı dönemdir. 2004 sonrasında da belediyecilikte ciddi anlamda etkinlik yaşanmaktadır.

2.1.2.2.3. AB Sürecinde Yerel Yönetimler

Türkiye'de yerel yönetimlerin AB kapsamında incelenerek AB'nin bu yönetim biçimine bakış açısı ve dolayısıyla yaptığı faaliyetlerin değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Türkiye'nin AB üyelik süresince uygulamaya çalıştığı idari yapının yerel yönetime uyum sağlama bakımından incelenmesi gerekmektedir. Bu şekilde yerleşen anlayış sonucunda yerel idari yönetimde hukuki, mali olanakların, hizmetlerin artırılarak halka daha etkili bir hizmet verme süreci ortaya çıkmaktadır.

Türkiye ile AB arasındaki uzun süreli devam eden siyasi, sosyal ve ekonomik ilişkisi sonucunda görüşmelerin kesilmediği görülmektedir. Bu süreç içerisinde Türkiye AB üyelik döneminde belirli şartları yerine getirerek tam üyelik hedefine doğru yaklaşmak istemektedir. Bu nedenle merkezi yönetim yanında yerel yönetime verilen desteğin artırılması amaçlanmıştır. Bu hedef doğrultusunda ilerleyen Türkiye uyum yasalarını uygulamaya başlamıştır. Türkiye'nin bu süreçte göstereceği faaliyetler AB'ye tam üyelikte olumlu-olumsuz etkileri olacaktır. Uyum koşulları çerçevesinde yerel yönetim birimleri de bundan faydalanmakta hizmetlerin artırılması sağlanmaktadır. Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinde mali yardımların büyük bir bölümü Ekonomik ve Sosyal uyum paketi için harcanması hedeflenmektedir. Bu amaçla mali yardımlar

genellikle yerel yönetimler içerisinde dağıtılacaktır. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 2004-2006 yılları arasında hazırlanan Ön Ulusal Kalkınma Planında hedeflendiği şekilde uygulanacak ve İç İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Yerel Yönetim Reformu Tasarısı ile yerel yönetimin yetkilerinin artırılması sağlanacaktır²⁰.

Yerel Yönetim Reformu tasarısında merkezi idarenin görev ve yetkileri belirlenerek diğer kısımların mahalli idareye bırakılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda atılacak adımlarda yerel yönetimin etkisinin artırılması amaçlanacaktır. Bölgeler arası farklılıkların ortadan kaldırılması için uygulanan Bölgesel Kalkınma Ajansları bu uygulamalar arasında yer almaktadır. Ajansların belirleyeceği stratejiler sonucunda politikalar üretilerek bölgesel aktifliğin oluşturulması sağlanacaktır. Türkiye’de oluşturulmaya çalışılan bu atılımlar yerel yönetimin etkinliğini artırarak bölgede yaşayan halka iyi hizmet verilmesi sonucu sorunlar daha kolay çözüme ulaştırılacaktır. Küresel toplumda AB düzeyindeki toplumların arasında Türkiye’de yerel yönetimlerin modern anlamda diğer gelişmiş devletlerle aynı seviyede olması çağdaş uygulamaların yerine getirmesiyle sağlanacaktır.

1.1.2.3. Yerel Yönetimler Açısından Belediye Kavramı ve Tanımı

Arapça kökenine dayanan ‘belediye’ sözcüğü insan topluluğunun yerleşmek amacıyla yaşadığı yer anlamındaki ‘beled’ kelimesinden türetilmiştir. ‘Belediye’ sözcüğü ise, şehir, kasaba işleri ve halkın hizmetleri ile oluşan yönetim anlamına gelmektedir²¹.

Türkiye’de yerel yönetimler il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır. Batılı devletlerden daha sonra yerleşen belediye anlayışı, merkezden ayrı olarak düşünülmemiş ve yasalar sonucunda ortaya çıkartılmıştır. Cumhuriyet döneminde belediyelerle ilgili ilk yasa 1930 yılında 1580 sayılı belediyeler kanununda yer almakta ve bu kanun 2004 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Kanununun 1. maddesine

---

²⁰İrfan Demir, **Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, Kocaeli 2006, s.38.

²¹Kemal Göymen, **Türkiye’de Kent Yönetimi**, İstanbul 1997,s.22.

göre belediyeler “beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.” Buna göre idari özerklik kavramı gibi kendi başına karar alma ve seçimle ilgili bir ibare bulunmamaktadır. Belediyeler kanunu küreselleşme süreci içerisinde ihtiyaca ve modern yerel yönetim anlayışına göre sürekli değişim göstermektedir. Anayasanın 127. Maddesine göre ise belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, yine kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.

Kanunların oluşturduğu yasalarla görev ve yetkiyle donatılan belediyeler, demokratik seçimle idare edildiği, bölgenin ihtiyaçlarını karşılama amacı güdüldüğü merkeze bağlı olmak suretiyle belirli bir özerkliğe sahip olduğu ve ayrı yetki ve organlarıyla kendi başına karar alabilme hakkına sahip olduğu görülmektedir²².

1.1.2.3.1. Belediye Birimleri

Türkiye’de belediye yönetimi 5393 sayılı Belediye Kanununa göre belediye başkanı, belediye encümeni, belediye meclisi olmak üzere üç temel birime ayrılmıştır. Belediye başkanı ve meclisi doğrudan halk tarafından, belediye encümeni ise seçilen üyelere ve başkanın seçeceği birim amirlerinden oluşmaktadır²³.

1.1.2.3.2. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar alma organıdır. Beş yılda bir yapılan yerel seçimlerde dolaylı temsil sistemine göre siyasi partilerin aldıkları oy oranında kazandıkları meclis üyelerinden meydana gelmektedir. Seçim yapılan bölgedeki nüfus özelliğine bakılarak üye sayısı 9-55 kişi arasında değişmektedir. Meclisin yasama, danışma ve denetim olmak üzere üç tür görevi bulunur. Meclisin görevlerinde yeni yasa ile bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan merkezi yönetimin vesayet denetim yetkisi azaltılmakta ve eski kanunda üç kez toplanan meclis, yeni kanunda bir ay tatil olmak

²²Yıldızhan Yayla, **Belediye Nedir?** Birlik Yayınları, İstanbul 1987, s.10.

²³Recep Bozlağan, **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler**, Hayat Yayınları, İstanbul 2005, s.56.

üzere on bir ay toplanmaktadır. Meclis gerektiğinde olağanüstü toplantılar yapma yetkisine sahiptir. Meclisin aldığı kararların bir kısmı kesindir ve bu kararlar için yargı yolu açıktır. Vali ve bakanlar kurulu onayını gerektiren kararlar azınlıktadır.

Belediye meclisinin görev ve etkileri 1580 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır:

- Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.
- Borçlanmaya karar vermek.
- Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.
- Şartlı bağışları kabul etmek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş bin TL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.

- Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
- Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
- Fahri hemşehrilik payesi ve beratı vermek.
- Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

- Mucavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
- İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

1.1.2.3.3. Belediye Encümeni

Belediye Encümeni karar organı olarak görev almaktadır. Yeni düzenlemeyle belediye encümenliğinden idari organ olarak söz edilmiş ve uzmanlık niteliğinde güçlendirilmiştir²⁴. Bu kişiler seçimle gelenlerle tabii üyelere oluşmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 33. Maddesine göre belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

- İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,
- Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, oluşur.

Kanuna göre belediye encümenin görev ve yetkileri şunlardır (md.34):

- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

---

²⁴Bekir Parlak, Zahid Sobacı, **Kamu Yönetimi**, 2. Baskı, Alfa Yayınları, Bursa 2008, s.125.

- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

1.1.2.3.4. Belediye Başkanı

Belediye Başkanı 5393 sayılı Belediye Kanununa göre belediyenin temsilcisi yürütmeyi sağlayan kişidir. Başkan tek dereceli seçim sistemiyle beş yıl için halk tarafından doğrudan seçilmektedir. Görev aldığı sürede siyasi partilerin görev ve denetim organlarında yer alamaz. Başkan belediye meclisi ve encümenlerinin kararları doğrultusunda işleri yürütmek, belediye mallarını korumak ve idare etmek, belediye adına sözleşme imzalamak, mülki amirinin göndereceği mevzuatı yaymak ve ilan etmek gibi görevleri bulunmaktadır. Herhangi bir durumda belediye başkanı yerine belediye meclisi üyelerinden birisi vekaleten bakabilmektedir.

Belediye başkanının görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanununun 38. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır:

- Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi,

belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

- Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- Belediye personelini atamak.
- Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- Şartsız bağışları kabul etmek.
- Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özörlönlere yönelik hizmetleri yürötmek ve özörlönlöler merkezini oluşturmak.
- Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneğı kullanmak.
- Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

1.1.2.3.5. Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları

Belediyelerin görev ve yetkilerinden bahsederken başlıca üç ana öge karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; Genel yetki ilkesi, yetki ilkesi ve liste ilkesidir²⁵. Buna göre 1580 sayılı eski Belediyeler Kanununda değişiklik yapılarak liste usulü terk edilerek karma usule geçilmiştir. 5393 sayılı Belediyeler Kanunu 14-15 ve 16. Maddelerinde belediyelerin görev yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik şartnamesinde belirtilen hususlara göre 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinde “belediye hizmetlerinin halka en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması” esası görülmektedir. Ayrıca mahalli hizmetleri yapar ve yaptırır ibaresi bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14.maddesine göre; belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Yine aynı maddede belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde öncelik sırası aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.
- Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur.
- Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

---

²⁵Ruşen KELEŞ, **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, İstanbul 1998, s.176-177.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE’DE BELEDİYELERİN SOSYAL POLİTİK DURUMU

2.1. Sosyal Politik Kavram ve Özellikleri

Sosyal Politika kavramı hem akademik disiplin hem de sosyal refahı sağlamak, yapılan toplum düzenlemelerini belirlemek için kullanılan bir kavramdır²⁶. Bu kavram toplum olgusu içerisindeki vatandaş haklarına dayalı bir durumdur. Bir ülkenin ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmeleri ölçüsünde sosyal politika kavramı gelişmektedir. Bu nedenle belirli bir seviyeye gelememiş toplumların içerisinde sosyal politikadan tam anlamıyla söz etmek mümkün değildir. Bir ülkede sosyal belediyecilikten söz edilmesi için sosyal politikanın aktif olması gerekmektedir. Sosyal politika, sosyal belediyeciliğin unsurlarını oluşturur. Bu nedenle sosyal politika ve sosyal belediyecilik bir bütün şekilde işlemektedir.

Tarihsel sürecine bakıldığında 1945-1950 yılları arasında sosyal politika sürecinde hareketlilik görülür. 1950 yıllardan sonra da uygulanan bu durum siyasi alana yansımış ve bazı gelişmeler ortaya çıkmıştır. 1961 Anayasası’nda ‘Sosyal Devlet’ ilkesi altında sosyal devlet anlayışını gerektiren politikalar yer edinmeye başlamıştır. 1970’li yıllardan itibaren ise yaşanan ekonomik ve siyasal sorunlarla birlikte sosyal politika çalışmalarında gerileme olmuştur²⁷. Bu süreci 1980-1990’lı yıllar izlemiş ve ekonomik alandaki bozuklukların sosyal politikaya yansımalarıyla hizmetlerde belirli oranda aksamlar meydana gelmiştir. Bunun neticesinde sosyal politikayla birlikte bu dönemde iyileştirme sürecine girilmeye çalışılmış, insanların asgari yaşam standartlarına kavuşturulmaları sağlanmıştır. İyileştirme çalışmalarında muhtaç kimselere yönelik yardımlar yapılmıştır. Sosyal yardımlarda nakdi, sosyal hizmetlerde ise hizmet alanında politikalar yürüttüğü görülmektedir.

---

²⁶Halis Yunus Ersöz, *Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2004, s.7.

²⁷Ömer Zühtü Altan, *Sosyal Politika*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2003, s.77.

Türkiye sosyal politika alanında batı ülkelerinin uyguladığı gelişimlere göre geride kalmış, geç sanayileşmesiyle birlikte bu alanda istenilen düzeye ulaşamamıştır. 1982 Anayasası'nda Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Sosyal Hukuk Devleti' olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Anayasa'nın 5. maddesinde 'kişilerin, toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamak' ifadesi geçmekte ve devletin sosyal politika üzerinde sosyal devlet anlayışının gereklerini ortaya koymaktadır.

Sosyal politika dönemsel olarak bazı farklılıklar göstermektedir. Devlet hizmet kalitesini artırmak amacıyla sosyal politikalar üretir ve bunu ihtiyaçlar doğrultusunda yerine getirmeye çalışır. Sosyal politika;

- Büyük ölçüde devlete ait bir politikadır, fakat gelişimini büyük ölçüde insan haklarının ve demokrasinin gelişimine borçludur.
- Devletin bütün toplumun çıkarlarını koruma ve belirli hizmetleri yerine getirme, toplumsal sınıf ve çıkarlar arasında uzlaşma sağlama ihtiyacını yerine getirmektedir.
- Demokratik siyasal hakların genel bir nitelik kazanması, insan haklarına ekonomik sosyal boyut kazandırmasının ardında büyük ölçüde işçi sınıfının mücadelesi gibi gelişmeler bulunmaktadır.
- Sosyal politika ilk olarak işçi kesimine ait önlemler olarak başlamış ancak zamanla toplumun çeşitli kesimlerine de yönelerek toplumsal sorunlara değinilmiştir. Bu süreçte toplumun haklarının savunulması ve mevcut durumun daha da iyileştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

Sosyal ekonomik hak ve özgürlüklerle gelişen temel hak ve özgürlükler, işçi kesiminin siyasi haklarının genişlemesiyle birlikte batı toplumunun anlayışı değişmiştir. İlk olarak işçi kesiminin toplumsal uzlaşıyla başlayan süreç sosyal hakların genişlemesiyle diğer kesimlerde bu anlayış yaygınlaşmıştır. Bunun sonucunda belirli

kesimi içerisinde alan sosyal politika kavramı, daha geniş bir alana yayılarak günümüz koşullarına uyarlanmış ve sosyal politika anlayışı bu şekilde yerleşmiştir.

Sosyal politika dar anlamda; politikanın sınırları sıkı bir biçimde oluşturulmuş ve tüm sosyal grupları içerisinde barındırmamaktadır. Sosyal sınıfların ekonomik durumları, çatışma ve gerginlikleri ortaya çıkaran sebepler en başta gelmekte ve çoğu zaman ‘geçim meselesi’ şeklinde görülmektedir²⁸. Geniş anlamda sosyal politika, dar anlamdaki sosyal politikaya göre daha kapsamlı ve sosyal politikanın ilgi alanına giren tüm konuları içerisinde almaktadır. Ayrıca ortaya çıkan problemlerin nitelikleri ve durumları ile ilgilenmekte, sorunlara çözümler üretmektedir²⁹.

2.2. Sosyal Politikanın Amaç ve Önemi

Sosyal politika ve devlet arasındaki ilişki, hedefleri itibariyle her ikisinin de taraflar ve değişik çıkar grupları arasında denge ve uzlaşma sağlayıcı rol oynamalarında yatmaktadır³⁰. 19. Yüzyılda Sanayi devrimi sonucunda ortaya çıkan işçi ve çalışanlarının haklarını koruyucu düzenlemeler devreye girmiştir. Bu süreçte devlet sosyal politikaya ağırlık vermiş ve çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırmıştır. Bu sebeple devlet eğitim, sağlık ve sosyo-kültürel alanda ülke refah seviyesini artıracak çalışmalar yapmaya başlamıştır. Sosyal politika zamanla gelişme göstermiş ancak bunun yanında bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Görülmektedir ki ilk dönem sosyal politika süreci ile daha sonraki aşamalarda görülen sosyal politika gelişmeleri arasında belirgin bir fark vardır.

Devlet ülkesinde yaşayan mevcut durumu kötü olan muhtaç vatandaşların yaşayışını asgari düzeye getirmek, kişilere gelecek güvencesi vermek vb.gibi durumlar için bazı çalışmalar yapmıştır. Sosyal politikanın gelişmesi ve etkin olarak yerleşmesi ülkenin diğer birimlerinin de aktif olarak çalışmasına bağlıdır.

---

²⁸Tuna Orhan, Nevzat Yalçıntaş, **Sosyal Siyaset**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994, s.29.

²⁹Erişim: Ali Seyyar, **Sosyal Politika Nedir?** <http://www.sosyalsiyaset.com/documents/ss.htm>, 04.12.2012.

³⁰Abdulkadir Şenkal, **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika**, Alfa Yayınları, İstanbul 2005, s.48.

Sosyal politikanın hedefleri şu şekilde sıralanabilir³¹:

- Ferdi muhtaçlığın yanında değişik psiko - sosyal sorunların ve yüklerin ortaya çıkması halinde muhtaç insanlara, sosyal güvenlik yöntemleri (sosyal sigortalar, devletçe bakılma, sosyal yardım ve sosyal hizmetler) çerçevesinde geniş kapsamlı ve çok maksatlı maddî ve manevî destek ve danışmanlık hizmetleri sunmak.
- Sosyo-ekonomik yönden zayıf olan insanların sosyal ve ekonomik durumlarını sürekli olarak iyileştirmek.
- Sosyal barışın ve adaletin temini için refah toplumunu oluşturmak. Sosyal gelişmeyi, mikro (işletmelerde) ve makro (toplumsal düzeyde) bazda sağlamak.
- Akla gelebilecek bütün sosyal risklere ve bunların doğurabileceği her türlü zararlara karşı toplumun bütün üyelerini sosyal güvenlik kapsamı altına almak.
- Fırsat eşitliği çerçevesinde insan haysiyetine yaraşır bir hayatın idamesi için tedbirler almak. Tam istihdamı sağlamak.
- Toplumda sosyal bütünleşmeyi ve sosyal tekamülü oluşturmak ve bunun için de sosyal ahlâk ve sorumluluk duygusunu geliştirmek. Sosyal ahlâk esaslarının toplumda geçerlilik kazanması yönünde sosyal hizmetler alanında danışmanlık, rehberlik ve pedagoji faaliyetlerinde bulunmak.
- Kolektif kendi kendine yardım etme ilkesine uygun olarak, gerek kamu alanında, gerekse sivil toplumda sosyal dayanışma ruhunu hayata geçirmek ve sivil toplum örgütlerine katılımcı imkânlar tanımak.

---

³¹Abdulahkim Beki,a.g.e.,s.53-54.

- İnsan kaynaklarını, mikro ve makro bazda en verimli bir şekilde değerlendirmek ve sosyal sermaye oluşturmak.

Sosyal politika devlet tarafından yapılmakta ve kurumlar aracılığıyla halka iletilmektedir. Bunlar içerisinde özel sektör, sivil kesim, sivil toplum örgütleri, devlet, bölgesel ve yerel yönetimlerin olduğu görülmektedir. Bu kurumlar sivil ya da doğrudan devlete bağlı olsun belirli sorumlukları ve yerine getirmesi zorunlu durumları mevcuttur. Devlet sosyal politikalarını oluştururken belirli dönem ve aşamalardan geçmiştir. Bunlardan ilki II. Dünya Savaşı öncesine kadar olan dönemdir. Ardından sanayileşmiş ülkelerde sosyal devletin yaygınlaşmaya başladığı devletlerde ortaya çıkan 1970’li yıllara kadar olan refah dönemidir. En son olarak da 1970’li yıllardan günümüze kadar olan ekonomik krizlerin neo-liberal politikalar doğrultusunda ilerleyen devletin yapılanma süreci içerisinde girdiği üçüncü dönemdir. Neo-liberal dönem yeni bir oluşum süreciyle farklı bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde neo-liberal politik dönemin kurtarıcı olarak görüldüğü, hükümetlerin sosyal harcamalar için ayırdığı miktarların üzerinde harcamaların olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda aşırı boyutlara ulaşan harcamalar bazı tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Neo-liberal politikanın getirdiği bazı sorunlar yerel yönetimlerin olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Merkezi yönetimin uyguladığı ve temelde devlete karşı özel sektörün alanını genişletme temelli neo-liberal politikalarla gündeme gelen kamusal harcamaların azaltılması ve özelleştirme uygulamaları, yerel yönetimin sunduğu hizmet politikaların azalmasına neden olmuştur³². Neo-liberal politika merkezi yönetimin harcamalarını kısıtlamasını ve yerel yönetimlerin sosyal politika alanında aktif olarak yer almasını istemiştir. Bu şekilde ilerleyen düşünce yapısında merkezi yapıdan yerel yapıya doğru önemli bir sürece girilmiştir. Bunun sonucunda zaman kayıpları yaşanmayacak ve bürokrasinin hızlanması sağlanacaktı. Yeniden yapılanma sürecinde merkezi yönetimlerin sahip oldukları kaynakların üretim ve dağıtımında yerel ve bölgesel birimler etkin kılınmak istenmiştir³³. Yeniden yapılanma olarak oluşturulan yeni kamu yönetimi anlayışı merkezi yönetim yerel düzeydeki hizmetleri yerel

³²Halis Yunus Ersöz, “Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü”,**Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı 2: 30-36, 2007, s.35.

³³N. Yılmaz, H.Y. Ersöz, Y. Demirkaya, “Türkiye’de Sosyal Politikalarda Yerelleşme Eğilimi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği” (Yayınlanmamış Makale), s.1.

yönetime bırakma düşüncesindedir. Bu açıdan önceki dönemlere göre yerel yönetimlerin hizmet çalışmaları ve sorumlulukları artmaktadır. Zamanla merkezi yönetimin oldukça aktif olduğu dönemden yerel yönetimlerin etkinlik kazandığı sürece doğru hızla geçiş yapılmaktadır. Yerel yönetimlerin hizmet üretiminin artması önemini de açığa çıkarmaktadır.

Yeni Kamu Yönetimi anlayışı doğrultusunda 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve sosyal nitelikli hizmetleri yerine getirme görevleri yerel yönetimlere verilmiştir. Aynı zamanda 2004 yılında Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanunları çıkarılarak yerel yönetimlerin etkisi artırılmaya çalışılmıştır. Yerel yönetimlerin yetki alanları, bölgelerin sorunlara daha kısa sürede kesin çözümler bulması, gerekli ihtiyaçların karşılanması ve halk ile daha yakın irtibat halinde olması nedeniyle genişletilmiştir. Ancak yeni düzenlenmeye göre, merkezi ve yerel yönetimler arasında görülen karmaşa hizmetlerin aksamasında önemli rol oynamaktadır. Halkı önemli derecede ilgilendiren sosyal hizmetlerde bu durum daha belirgin bir şekilde görülmektedir. Ancak önceki dönemlere göre görülmektedir ki yerel yönetimlere devredilen yetki ve sorumluluklar, sosyal hizmet ve yardımların kısa sürede ve başarılı bir şekilde sonuca ulaşmasını sağlamaktadır.

2.3. Sosyal Belediyecilik Kavramı

Sosyal belediyecilik, devletin belirli yapısal denetimi içerisinde toplumun ihtiyaçlarının neler olduğu ve sebeplerinin araştırılıp bunlara kesin çözümler getirebilmek için kurulmuştur. Belediyelerin sosyal devlet anlayışında yaptığı çalışmalarla halkın memnuniyetini sağlama amacı vardır. 19. Yüzyılın sonlarından itibaren gelişen sosyal devlet anlayışı, kademe halinde belirli sorunlar üzerinde yoğunlaşarak ve bu sorunlara çözümler arayarak gelişmiştir. Bu amaçla kamu, yerel yönetimler üzerinde farklı birimler oluşturmuş ve halkın isteklerine daha kısa sürede cevap verilmesi sağlanmıştır. Sosyal belediyecilik, belediyelerin sosyal fonksiyonlarını arttıran ve sosyal yaşam içinde aktif hale gelmesini sağlayan bir anlayıştır. Bu sosyal fonksiyonlar gelişmiş ülkelerde gönüllü ve özel teşebbüslere, tarihi geleneğimizde ise

vakıflara bırakılmıştır. Bunun mantığı, sorunların kaynaklandığı noktadan çözümlenmesine ve halkın katılımı gerçekleştiği için birlik ve dayanışma ruhunun pekişmesine dayanmaktadır.

Kamu ve belediye yönetiminde ve hizmet sunumunda birçok yeni alanlar ve yöntemler geliştirilmiştir. "Etkin toplumsal politikalar için yerelden yola çıkılması" yaygınlaşan bir düşüncedir³⁴. Kamu yönetiminde halkın ihtiyaçlarının karşılanması esas alınmıştır.

Devlet ihtiyaçların karşılanması iki yönetim düzeyi sağlar: Birincisi, merkezi idare, ikincisi yerel idarelerdir. Yerel idarelerin en önemli ve en etkin kurumu olan belediyelerin görev ve sorumlulukları 5215 sayılı yasanın 14. maddesinde tanımlanmıştır: "Belediye öncelikle imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma; park ve yeşil alanlar, konut; kültür ve sanat; turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım; evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır." Yasanın devamında "Hizmetin sunumunda özürsüz, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır" sözleriyle görülmektedir ki teknik altyapı hizmetlerinin yanında sosyal nitelikli hizmetler de tanımlanmıştır.

Yerel yönetimlerde belediyelerin gelişmesiyle birlikte olumlu sonuçların yanında olumsuz durumlar da görülmektedir. 19. yüzyıldan sonra gelişme gösteren yerel yönetimler bu anlamda belirli dönemlerde kendilerini sorgulamaları ve yeniden yapılanmaya gitmeleri söz konusu olmuştur. Yasalar, hızlı kentleşme, kentleşmeyle gelen sorunlar, küreselleşmeyle var olan yerleşme ve göçlerin yaşanması belediyelerin politikalarının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Bunun yanında şehirlerde yaşanan değişimler şehir yönetiminde mali, idari ve hukuki açıdan bazı belediyeler yetersiz kalmış ve gerekli hizmetlerin halka ulaşmasında aksaklıklar yaşanmıştır.

---

³⁴Porto Alegre, **Özgün Bir Belediyecilik Deneyimi**, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, İstanbul 1998, s.19.

Özellikle 1950’li yıllardan sonra kentleşmeyle gelen sorunlar sonucunda yerel yönetimlerin alt yapı ve hizmet politikasına ağırlık verdiği görülmektedir.

Türkiye’de 1950’li yıllarda başlayan nüfus artışı ve göçler, kent nüfusunun artmasına ve belediyelerin önceliklerinin sosyal politikalardan ziyade temel kentsel altyapı ve hizmetlerinin karşılanmasına yol açmıştır. Kaynak sorunu bugün de devam etmekte ve birçok belediye, kentsel hizmetleri dahi yeterince yerine getirememektedir. 1950’li yıllardan itibaren 1580 Sayılı Yasa ile belediyelere verilmiş olan birçok sosyal ve kültürel içerikli görev, bu görevlerin merkezi idare veya başka kurumlara verilmesinden değil; kaynak yetersizliği nedeniyle belediyelerin ilgisizliğinden dolayı zamanla bu kurumların görev alanları dışında kalmasından oluşmuştur. Kuskusuz bu dönemde birçok belediye, bu kurumların eğitim, konut, sağlık, sosyal yardım ve sosyal hizmetler alanlarındaki yetkinliklerini ortaya koyan başarılı projelere de imzalar atmışlardır³⁵. Yasal düzenlemelerin yapıldığı 1980’li yıllarda belediyeler genellikle klasik belediye anlayışı ile hizmet vermiş, yol yapımı, su, imar izni verme, çöp toplama gibi günlük hizmetleri gerçekleştirmişlerdir. Merkezi yönetimin kentlerin alt yapı gibi çözülmesi gerekli sorunlara bazı nedenlerden ötürü hizmet götürememiştir. Bunun en önemli nedenlerinden biri de kaynak yetersizliğidir. Zamanla kentlere alınan göçler ve alt yapı sorunları daha büyük problemler haline gelmiş kentsel dönüşüm geri planda kalmıştır.

1980’li yıllar öncesinde bölgede yaşayan halk belediyelerden şehir hizmetlerini yürütmek ve halka asgari geçim şartlarını sağlaması için istihdam alanı açmak gibi görevler beklemiştir. İstihdam durumunun politik etkenlerle bir araya gelmesi belediyelerin bu alanda mevcut hizmetinden daha fazla personel alınmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda bazı dönemlerde belediyelerin çalışan personelin ücretinin ödemesinde dahi zorlanıldığı bilinmektedir. Ancak 1990’lı yıllardan sonra ise özel sektör ve sivil kuruluşlardan yararlanma artmış kaynak yetersizliği az da olsa düzene girerek kamu hizmetlerindeki aksamalar durmuştur.

---

³⁵İrfan Demir, **Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2006, s.63.

Bir dönem devlet, sosyal politika kapsamında topluma yapması gereken hizmetleri ekonomik sıkıntılardan dolayı yerine getirememekte ve bazı zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu dönemde devlet sosyal hizmet programlarını kendi imkanlarıyla çözmeye çalışmıştır. Sosyal devlet anlayışı tam anlamıyla yerleşmesi ekonominin iyi durumda olmasına bağlıdır. Çünkü devletin hizmet sunması, halkın ihtiyaçlarını gidermesi noktasında aktif rol oynamaktadır. Bazı dönemlerde Türkiye’de yaşanan ekonomik sıkıntılar sonucu ülkede belediyelerin halka hizmet götürmesi noktasında oldukça fazla aksaklıkların yaşandığı görülmektedir. Dünya üzerinde en zengin yüzde 20’lik kesim toplam gelirlerin yüzde 74’üne sahip iken, en yoksul yüzde 20’lik kesim ise gelirlerin yüzde 20’sine sahiptir. Türkiye’de ise en zengin yüzde 20’lik kesim toplam gelirlerin yüzde 46’sına sahip iken, en yoksul yüzde 20, gelirlerin yüzde 6’sı ile yetinmektedir. Bu da göstermektedir ki sosyal politika çerçevesinde dünya üzerindeki gelir dağılımları oldukça önemlidir³⁶. Açıklanan istatistiksel durumdan da anlaşılacağı üzere sosyal belediyeçiliğin gerçekleştirilebilmesi için belediyelerin yeterli mali ve idari imkanlarının olması gerekmektedir. Merkezi yönetim yerel yönetime belirli görev ve yetkiler verirken mali durumunu da göz önünde bulundurmalıdır. Çünkü verilen görevlere nazaran kaynak aktarımı da aynı düzeyde olmalıdır. Mali destekle verilen görevler arasında dengesizlik olması hizmetlerin aksamasına neden olacaktır. Bu çerçevede “sosyal adaletin tabanda sağlanabilmesi, yerel kaynakların adil dağıtımını için sosyal belediyeçilik yaklaşımının Türk belediyeçiliğinin ana hedeflerinden biri haline getirilmesi” önem arz etmektedir³⁷.

2.4. Belediyelerin Sosyal Politika İşlevlerine Dair Yasal Çerçeve

1982 Anayasası başlangıç bölümünde, her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu

---

³⁶Osman Savaş Çetiner, “Benim Fakirim Daha Besili”*Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 2, 2007, s.54.

³⁷Akif Çarkçı, *Kent Yönetimine Farklı Bakışlar Yerel Perspektiften Ekonomi, Siyaset ve Yönetim*, Şehir Yayınları, İstanbul 2007, s.78-79.

belirtilmektedir³⁸. Anayasamızın 5. maddesinde, devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır³⁹.

Günümüzde halen yürürlükte olan 1982 Anayasası, kişilere medeni hukuk çerçevesinde kanun üstünlüğü altında maddi ve manevi değerlere sahip çıkarak ideal bir yaşam sürdürme amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda ırk, dil, din ve sınıf farkı gözetmeksizin insanlara belirli haklar verilerek bu durum devletin asli görevleri arasında gösterilmektedir. Anayasamızda;

Herkes yasama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur gibi ifadelerle anlatılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyelerin sosyal hizmetlere ait yapması gerekenlerde belirtilmiştir.

İmar, su kanalizasyon ulaşım gibi kentsel yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri, çevre ve çevre sağlığı; temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye,

³⁸Kemal Gözler, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası**, Ekin Yayınları, Bursa 2005,s.17.

³⁹Kemal Gözler, a.g.e., s.18.

acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomik ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar(5393 sayılı Belediyeler Kanunu md.14).

Belediyeler okul öncesi eğitim kurumları açabilir; devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, öğrencilere amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmalarını düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir (5393 sayılı Belediyeler Kanunu md.14).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir belediyelerinin sosyal hizmetler açısından yapılması gereken durumlar ise şu şekilde açıklanmıştır;

Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı

müsabakalarda üstün başarı gösteren veya dereceye giren sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek (5216 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanunu md.7).

Gerektiğinde sağlık, eğitim, ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak (5216 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanunu md.7).

Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak gibi görevler verilmiştir (5216 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanunu md.7).

Görülmektedir ki 1982 Anayasası bireylerin sosyal ihtiyacını karşılama ödevini devlete yüklemektedir.

Konumuz gereği belediyeler 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun yerel belediyeler tarafından sosyal politikaların üretilerek geliştirilmesi öngörülmektedir. Anlaşılmaktadır ki yasaya göre sosyal ihtiyaçların karşılanması ve sosyal sorunların çözülmesi görevi belediyelere verilmektedir. Bu maddeler kentte sosyal donatılar oluşturmak, kent bilgi sistemlerini kurmak, sosyal hizmet alanlarını geliştirmeye birlikte yürütmek ve kontrol etmek durumu gibi önemli bölümlerden de oluşmaktadır. Kanunda belediyeler; sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri kurmak; yetişkinler, yaşlılar, engelliler, gençler, kadınlar ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek ve geliştirmekle görevlendirilmiştir.

2.5. Sosyal Politika İle Sosyal Belediyeciliğin İlişkilendirilmesi

Sosyal politika sosyal belediyeciliğe kurumsal açıdan nitelik kazandıran ve doğrudan işlemlerini sağlayan bir olgudur. Sosyal politika içerisinde yer alan sosyal belediyecilik, bölgenin yerel bakımdan sorunlara çözüm aramasını dolayısıyla bölgenin sosyal hizmetler alanında zaman kazanmasını sağlamaktadır. Bu nedenle belediyeler sosyal politikanın unsurlarını içerisinde barındırmaktadır.

Sosyal politika kavramı, sosyal belediyecilik anlayışının teorik boyutunu teşkil ederken, sosyal belediyecilik sosyal politikaların pratik bir yansıması olarak sosyal devletin yerine getirmek durumunda olduğu işlevi ifa etmektedir⁴⁰. Devlet ülkesinde barındırdığı insanların yaşam standartlarını yükseltmek için sosyal politikalar üretmek durumundadır. Halkın sorunlarına daha hızlı şekilde çözümler sunmak amacıyla oluşturulan belediyeler sosyal politika kapsamında yer almaktadır.

Sosyal hedeflere ulaşmada kullanılan sosyal politika belirli dönemlerde ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Bunun nedeni devletin yerel yönetim anlayışını bölgelere zamanla aktarma durumudur. Yerel yönetim anlayışının Avrupa'ya göre Türkiye'de geç dönemlere kadar oturmaması belirli problemleri de beraberinde getirmektedir.

Sosyal politika sosyal belediyeye mahalli anlamda görevler yüklemektedir. Bu amaçla kamu harcamalarının, sağlık, eğitim, konut ve çevrenin korunması gibi hizmetlerde kullanılmaktadır. Ayrıca gerektiğinde istihdam alanı oluşturulması, işsiz ve kimsesiz kişilere yardım yapılması, sosyal dayanışma bağlamında sosyo-kültürel faaliyetlerin aktif hale getirilmesi gerekmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi sağlıklı sosyal politikanın üretilmesiyle oluşturulacaktır.

Türkiye'de yerel yönetim merkezleri kendilerini asıl sorumlu olarak görmemekte ve bu nedenle bölgeye uzun vadede kalıcı çözümler yerine sorunlara kısa sürede müdahale etmek amacıyla geçici çözümler getirmektedir. Politika gereği oluşan seçim sistemi siyasi kurumların verdikleri hizmetleri beş yıl sonunda gösterebilme düşüncesi asıl sorunların çözümlenmesine engel olmaktadır. Ayrıca belediyelerin maddi

---

⁴⁰Abdulahkim Beki,a.g.e.,s.48.

kaynaklarının kısıtlı olması sosyal yardım alanında hizmetlerin kolay yapılabilirliğini sağlamaktadır.

Sosyal politika geniş anlamıyla devletin ekonomik hayata müdahalede kullandığı kamu politikası kapsamında yer alan tüm araçları içerisinde barındırmaktadır⁴¹. Konumuz gereği daha özel anlamda ele alacağımız sosyal politika, sosyal yardım, sosyal hizmet, sosyal sigortalar gibi durumları kapsamaktadır. Sosyal yardım ve sosyal hizmet alanlarıyla belediyeler ilgilenmektedir. Bu anlamda sosyal yardım ve sosyal hizmet kapsamına değinmemiz araştırmamız açısından yararlı olacaktır.

Arapçadan Türkçeye geçmiş bir kavram olan sosyal hizmet, başkalarına verilen maddi ve manevi destek anlamında kullanılmaktadır. Kişi, grup ve toplulukların mevcut şartlarından dolayı ortaya çıkan sorunların çözülmesinde etkili bir yapı göstermektedir. İnsanların hayat standartlarını yükseltmek, kişilerin sosyal düzen içerisinde birbirleriyle olan ilişkilerini iyileştirmek amacıyla oluşturulan sistemli çalışma türüdür. Ayrıca sosyal hizmet, toplumun kendi ellerinde olmayan nedenlerle yoksul ve muhtaç duruma düşen ya da bedenen veya ruhen bir eksikliğe uğrayan bireylerin, ülkenin genel şartları çerçevesinde insana yaraşır, çevreleri ile uyumlu bir hayat sürdürebilmeleri için maddi ve manevi, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik, devlet ve gönüllü kuruluşlar tarafından sağlanan hizmetler olarak tanımlanmaktadır⁴².

Sosyal hizmetlerin vatandaşlara etkili bir şekilde ulaşması amacıyla sosyal hizmet uzmanlarından yararlanılmaktadır. Sosyal Hizmet Uzmanı, sosyal ve ekonomik muhtaçlıklarla karşılaşan kişilere ve ailelere fayda sağlayan, destek olan, bu kişilerin sorunlarıyla ilgilenen ve çözüm yolları bulmaya çalışan, aldıkları eğitim ve kazandıkları deneyimlerle, ilgili kişilerin ihtiyaçlarına en iyi cevabı verip, en iyi hizmeti sunacak meslek elemanlarıdır⁴³. Bu meslek elemanları, insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan, sosyal değişimi destekleyen, insanların iyilik durumunun geliştirilmesi için insan ilişkilerinde problem çözmeyi güçlendirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlayan ve

---

⁴¹Abdulahkim Beki, a.g.e., s.48.

⁴²Ali Güzel, Ali Rıza Okur, **Sosyal Güvenlik Hukuku**, İstanbul 2002, s.580.

⁴³Erişim: Ali Seyyar, "**Sosyal Hizmetler Nedir?**", www.sosyalsiyaset.com, 11.12.2012.

bunun için insan davranışına ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak insanların çevreleriyle etkileşim noktalarına müdahale etmektedirler⁴⁴.

Sosyal hizmet uzmanları, bazen değişik sosyal alanlarda (köyde, şehirde, gecekondu mahallelerinde), bazen de değişik sosyal kurumlarda (Huzurevleri, hapisaneler, hastaneler, gençlik merkezleri, çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, özürlüler rehabilitasyon merkezleri) yaşamak mecburiyetinde bırakılan ve farklı sosyal sorunları olan sosyal grup ve kişilerle ilgilenmektedirler⁴⁵.

2828 sayılı Kanunda sosyal hizmetler hakkında şu şekilde bir ibare geçmektedir: “ Kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksulluklarının giderilmesine, ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunların önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü”dür (1983 tarih ve 2828 sayılı Kanun md.3).

Bu bağlamda sosyal hizmet türlerini şu şekilde ayırabiliriz⁴⁶:

- Psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri
- Kurumsal ıslah-rehabilitasyon merkezleri
- Tıbbi sosyal hizmetler
- Kurumsal bakım hizmetleri
- Çocuk koruma ve kurumsal yetiştirme hizmetleri
- Sosyal pedagoji çerçevesinde eğitsel destek hizmetleri
- Evlilik öncesi ve sonrasına yönelik aile danışmanlık hizmetleri

---

⁴⁴Tuba Olcay Ölmez, **Sosyal Yardım İçerisinde Yerel Yönetimlerin Yeri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s.

⁴⁵Ümit Onat, **Yoksulluk ve Sosyal Hizmet, Yoksulluk ve Kapitalizm: Türkiye'nin Yoksulluk Meselesinin Çözümünde Devlete düşen Görevler: Yoksulluk**, Deniz Feneri Yardımlaşma Derneği Yayınları, C.: 2 Temmuz 2003, s.18.

⁴⁶Erişim: Ali Seyyar, “**Sosyal Hizmet Nedir?**”, <http://www.sosyalsiyaset.com/documents/sh.htm>. 11.12.2012

Sosyal hizmetlerden yararlanan sosyal gruplar açısından ise;

Yaşlılara bakım ve psiko-sosyal destek hizmetleri

Tabii afetlerde mağdurlara psiko-sosyal ve ekonomik destek hizmetleri

İç sorunları olan ailelere destek hizmetleri

Özürlülere yönelik mesleki programlar

Bakıma muhtaç insanlara yönelik kurumsal bakım hizmetleri

Şiddetten dolayı geçici olarak harici barınma ihtiyacı duyan kadınlara yönelik kurumsal bakım hizmetleri

Şiddetten dolayı aile ortamında yaşama imkanı olmayan çocuklara yönelik kurumsal bakım hizmetleri

Alkol, uyuşturucu madde bağımlısı olanlara tıbbi ve psiko-sosyal rehabilitasyon hizmetleri

Özel psiko-sosyal niteliği olan hastalıklara yakalananlara rehabilitasyon hizmetleri

Tutukevi ya da cezaevinde bulunanlar ve bunların dışında dışarıda işsiz, ortada kalan ailelerine psiko-sosyal hizmetler

Sığınmacılar, göçmenler, göçerler vb. gruplara sosyal uyum programları

İşyeri, meslek, aile, toplum ilişkisini kurmakta güçlük çeken stres altında olan sorunlu insanlara psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri

Derslerinde başarısız, toplumda kendisine istediği yeri bulamayan, boş zamanlarını değerlendirmek isteyen gençlere yönelik kurumsal eğitim desteği

Sokak çocuklarının ıslahına yönelik kurumsal rehabilitasyon hizmetleri

Sosyal hizmet ve yardımın temel amacı belde içerisinde yaşayan ve insanlara yaraşır bir biçimde hayatlarını idame edemeyen insanlara insan onuruna yaraşır bir şekilde varlıklarını sürdürebilecekleri bir ortam oluşturma, sosyal ve ekonomik problemlerin çözümüne yardımcı olmaktır⁴⁷.

2.6. Sosyal Belediyeciliğin Görevleri

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda "Türkiye Cumhuriyeti; toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir" ibaresi yer almaktadır. Bu anlayışla bireylere hukuki sosyal ve din özgürlüğü açısından haklar vermekte ve insanların hayatlarını huzur, refah ve güven içerisinde yaşamasını sağlamaktadır. Bu nedenle kişilere verilen bu haklar sosyal devlet kavramı ile doğrudan ilişkili olmakta ve bir bütün içerisinde ayrılmamaktadır.

Devletin sosyal devlet olması Avrupa Sosyal Şartında belirtildiği gibi, evrensel olarak kabul edilen tüm ekonomik ve sosyal hakların yerine getirilmesine bağlıdır. Sosyal devlet "sosyal güvenlik" ve "sosyal eşitlik" ilkelerine dayanır⁴⁸.

Sosyal Belediyeciliğin görevleri hakkında değerlendirme yapacak olursak bu konuyu on ana başlık altında toplamamız uygun olacaktır.

- Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon
- Sosyal Çözülme
- Sosyal Tehdit
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma
- Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuz ve Rehberlik Etme

---

⁴⁷Tuba Olcay Ölmez,a.g.t.,s.22.

⁴⁸T.C.İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı, **Yerel Yönetimler Sosyal Hizmet Rehberi**, Ankara, 2005, s.9; Abdulhakim Beki,a.g.e.,s.44.

- Yardım Etme ve Gözetme
- Yatırım
- Belediye-Halk Arası Diyalog
- Tampon Mekanizması
- Disfonksiyonel Boyut

2.6.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon

Sosyalleştirme, bireyin toplumla olan ilişkisini düzenlemek ve kişinin toplumla bütünleşmesini sağlayarak yaşamın bir parçası haline getirme durumudur. Daha açık bir ifadeyle bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve toplumdaki rolünü öğrenerek toplumla bütünleşmesi anlamına gelen temel sosyal bir süreçtir⁴⁹. Daima toplum içerisinde hayatlarını sürdüren bireylerin bu alandan uzaklaşmaları belirli ve ciddi sorunlara neden olacaktır. Bu nedenle sosyal, kültürel ve eğitim hizmetleri bu problemlerin çözülmesinde etkili bir rol oynamaktadır. Sosyalleşme insanın ömrü boyunca devam ettirdiği bir olgudur. Bu anlamda ülkeler bazında yerel yönetimler sosyalleştirmeye yönelik çalışmalar yapmaktadırlar. Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde bireyi sosyalleştirme ve yaşadığı alan içerisine dahil etme bu maddeyi daha da önemli hale getirmiştir. Aile içi eğitim seminerleri, paneller, meslek edindirme ve sportif faaliyetler bireyi toplum içerisinde sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır. Bu etkinliklerin varlığı sosyalleşmenin işlevinden oluşan kültürün bir kuşaktan diğerine aktarılmasıyla kişiliğin gelişimine neden olmaktadır.

Sosyal kontrol bir toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyeler üzerindeki her türlü etki ve denetim tedbirlerine denilmektedir⁵⁰. Yerel yönetimler merkezi otorite nazarında insanlarla daha yakın bir durumda olması sosyal kontrolün belediyeler üzerine daha etkin bir görev yüklediği görülmektedir. Yerel yönetimlerde oluşan sosyal kontrol sistem sosyalleştirmeye bağlantılıdır.

---

⁴⁹S. Erjem, Y.,**Açıklamalı Sosyal Terimler Sözlüğü**, Konya 1992, s. 383.

⁵⁰S. Erjem, Y.,a.g.e.,s.378.

Sosyalleşmenin aktif bir şekilde yer aldığı bölgede doğal olarak sosyal kontrol mekanizmasının da işlediği görülecektir. Sosyalleştirme ve sosyal kontrol ve rehabilitasyon alanındaki konuyu somutlaştıracak olursak; evinin bahçesinde hayvan besleyerek, yüksek sesle müzik dinleyerek veya etrafa hoş olmayan koku ve görüntü saçarak çevreyi rahatsız eden vatandaşlarla ilgilenme yetkisi cezai anlamda belediyelere aittir⁵¹.

İnsanların toplum içerisinde nasıl davranmaları gerektiği konusunda belediyelerin üstlendiği bu görev eğitici açıdan önemlidir. Yerel yönetimler toplumsal düzenin devamının sağlanmasına yönelik olarak bireye toplumsal beklentilere uygun davranış, kural ve değerler açısından aşılmasında sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görmektedirler⁵².

2.6.2. Sosyal Çözüm

Sosyal belediyeçilik anlayışı bakımından insanlara daha iyi hizmet verebilmek için bazı stratejiler ve bu alanda planlar yapılmaktadır. Bu hizmet sonucunda oluşabilecek olan sosyal çözümleri engellemek yerel yönetimleri çalışmalarına kapsamına girmektedir. Yoksulluk, işsizlik, yabancılaşma kültürler arası çatışma ve nesiller farklılaşma gibi sosyal problemlerin çözümünde belediyelerin önemli işlevleri bulunmaktadır. 1959-1962 yılları arasında Malakanlar üzerinde yapılan bir çalışmada sosyal çözümlerin sınırları ve bu durumun getirdiği toplumsal bozuklukların etkisinin önemli derecede büyük olduğunu göstermektedir⁵³.

2.6.3. Sosyal Tehdit

İnsanların asgari geçim şartlarının yerine getirilerek hayatlarını devam ettirebilmeleri için belirli sosyal yardımların yapılması gerekmektedir. Sosyal yardım

---

⁵¹İrfan Demir, **Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2006, s.67.

⁵²Yalçın Akdoğan, "Sosyal Belediyeçilik" **İstanbul Dergisi**, Mart Sayısı, İstanbul 1999, s.35.

⁵³Orhan Türkoğlu, **Değişme, Kültür ve Sosyal Çözüm**, Birleşik Yayıncılık, İstanbul 1996, s.181.

çerçevesinde gereken mal ve hizmetlerden, gıda, nakdi, eğitim, sağlık ve yakacak gibi yapılacak olan hizmetler sosyal tehdidin ortadan kalkmasında önemli rol oynamaktadır. Örneğin Arjantin’de yoksulluk üzerinden meydana gelen sosyal tehdit büyük sorunları da beraberinde getirmiştir. Türkiye’de toplumsal yapı, ahlak ve din olgusu ile birlikte; gerek sosyal devlet anlayışı gereği merkezi idare ve gerekse yerel bazda belediyeler, yoksul insanlara sağlamış oldukları imkanlarla Arjantin tarzı bir sosyal sorunu önlemede önemli bir fonksiyon göstermektedir⁵⁴.

2.6.4. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma

Araştırmamız gereği sosyal yardımlaşma ve dayanışma yerel yönetim merkezleri açısından oldukça önemlidir. Yoksul ve muhtaç halka yardımların yapılması ve bu tür yardımların belediyeler tarafından organize edilmesi konumuza örnek teşkil etmektedir. Belediyelerin direkt hizmetleri yanında maddi durumu iyi olan vatandaşların belediyeler aracılığıyla yoksul insanlara yardımlarını iletmektedir. Aracı görevini üstlenen belediyeler bu anlamda etkin bir görev üstlenmektedir. Ramazan ayı içerisinde yapılan iftar ve evlere gıda yardımları şahıslar üzerinden belediyeler tarafından gerçekleştirilmekte ve maddi anlamda belediyeye ağır yük vermemektedir.

2.6.5. Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuz ve Rehberlik Etme

Toplumsal kesimlere yönelik olarak sosyal danışmanlık ve hizmeti verme, onları belli gün ve olaylarda bilinçlendirme ve yönlendirme, halka sorunlarını nasıl, hangi kurumlarla çözebilecekleri konusunda bilgilendirme gibi işlevler belediyelerce yürütülmektedir (Tüketici danışma merkezleri gibi)⁵⁵. Kültürel olarak yapılan etkinlikler, dini, milli gibi bayramlar gününün önemi ve anlamı gibi konular ele alınmaktadır. Bu gibi etkinlikler insanların kültürlerinden kopmamalarını ve tarihe uzak kalmamalarını sağlamaktadır.

---

⁵⁴Abdulhakim Beki,a.g.e., s.58.

⁵⁵Yalçın Akdoğan, a.g.m., s.36.

2.6.6. Yardım Etme ve Gözetme

Mahalli idarelerin sosyal hizmetler sunan birimleri diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ortak çalışmalar yaparak ilçede sosyal yardıma ihtiyacı olan vatandaşları tespit etmekte ve bu vatandaşlara yönelik olarak gıda, ilaç, yakacak, eğitim malzemeleri ve nakdi yardımlar gibi sosyal yardımlarda bulunmaktadır⁵⁶. Yerel yönetimlerde belediyeler, sorumlu oldukları bölge içerisinde vatandaşların maddi durumları hakkında bilgi sahibidirler. Bu anlamda insanların eğitim, sağlık, gıda gibi harcamalarını tespit etmekte ve asgari geçim şartları altında kalan ailelerin durumunu iyileştirmektedir.

2.6.7. Yatırım

Mahalli idareler halkın geçim sıkıntısını gidermeye yönelik olarak köklü tedbirler alamamakla birlikte, kolaylaştırıcı birtakım hizmetlere yönelebilmektedirler. Tanzim satış mağazaları, ekmek fabrikaları, aşevleri, sığınma evleri, sağlık ocakları, mahalle kütüphaneleri bunlardan sadece bazılarıdır. Bu hizmetlere yönelik olarak mahalli idarelerin yatırımlara girişmeleri bir zorunluluk olarak görünmektedir⁵⁷. Bu anlamda belediyeler işsizliği tamamen yok edemese de işsizliğin azalmasında önemli bir yere sahip iş ve işveren arasında köprü görevi görebilecek istihdam masaları kurma, yemek ihtiyaçlarını karşılayamayacak derecede mağdur olanların yaşamlarını bu anlamda kolaylaştıracak aşevleri, kültürel anlamda bilgi sahibi olabilecekleri kültür merkezleri ve bilgi evleri gibi yatırımlar yapmak şartıyla halkının bu anlamdaki sosyal kültürel ihtiyaçlarına cevap verebilecek imkana sahiptirler⁵⁸.

2.6.8. Belediye-Halk Arası Diyalog

Belediyeler ile halk arasındaki iletişim, insanlara daha iyi hizmet ve sorunlara daha hızlı çözümler sunabilmesi nedeniyle oldukça önemli bir yere sahiptir. Görülmektedir ki son yıllarda belediyelerde bulunan halkla ilişkiler görevi üstlenen

---

⁵⁶Mete Burak Sönmez, a.g.e., s.66.

⁵⁷Yalçın Akdoğan, a.g.e., s.36.

⁵⁸Abdülhakim Beki, a.g.e., s.60

Beyaz Masa, İletişim Merkezi, Çözüm Masası gibi birimler bunun somut bir göstergesidir. İnsanların bu birimler sayesinde yaşadıkları sorunları doğrudan belediyeye iletmesi sorunların çözümünde kolaylık sağlaması bakımından önemli bir etkidir. Bunun yanında yerel yönetimlerin üstlendiği halk ile bütünleşme programları diyalogun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

2.6.9. Tampon Mekanizması

Belediyeler devlet ve toplum arasındaki düzeni sağlayan merkezi yönetim içerisinde aktif olarak görev yapan birimlerdir. Açıkça devlet ile halk arasındaki iletişimin güçlenmesinde katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda belediyeler, Sosyoloji'ye ilk defa Mübeccel Belik Kıray tarafından kazandırılan “toplumsal değişimin buhransız olmasını sağlayan” tampon kurumlardır denilebilmektedir⁵⁹.

2.6.10. Disfonksiyonel Boyut

Disfonksiyonel boyut, konumuz gereği sosyal belediyeciliğin getirdiklerinin yanında bazı olumsuz durumlarla karşılaşılmasını açıklamaktadır. Belediyeler tarafından yapılan tüm sosyal yardımlarda toplumun bu yardımları talep etmeyi meslek haline getirmesiyle çalışmayı ortadan kaldıran pasifliği aktif hale getiren bir sistem meydana gelmektedir. Bu durum yerel yönetimler açısından olumsuz sonuçlar doğurmakta, maddi yardımların esasen yapılması gereken kişilere ulaşamamasına neden olmaktadır. Sonuçta yerel yönetim yanında merkezi yönetime de dolaylı olarak etki etmektedir.

Belediyelerin sosyal belediyecilik anlamında yapmakla yükümlü oldukları durumlar yalnızca 5393 sayılı Belediye Kanunundaki maddeler değildir. Bunlar içerisinde ilk olarak Anayasa, uluslar arası sözleşmeler, kanun ve kanun hükmünde kararname ve bunlara taalluk eden yönetmelikler belediyeleri ilgilendirdiği gibi, özel olarak da Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun (4109), Belediye Gelirleri Kanunu (2464), Belediye Opera ve Tiyatroları Sanatkar, Mütahassıs,

⁵⁹S. Erjem Y., Kızılcelik, **Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü**, Konya 1992, s.461.

Hizmetli ve Stajyerlerine Verilecek Ücretler Hakkında Kanun (37), Çevre Kanunu (2872), Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863), Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu (3257), Büyükşehir Belediye Kanunu (5216) gibi kanunlar Danıştay, Sayıştay ve Yargıtay Kararları ile Belediye Mevzuatı ile ilgili Tüzük ve Yönetmelikler Belediyeleri ilgilendiren temel unsurlardır⁶⁰.

---

⁶⁰Abdulahkim Beki,a.g.e., s.44; Daha geniş bilgi için bkz: Mehmet Doğan Kubat, **Mahalli İdareler Belediye Mevzuatı**,Sayı: I-III, İstanbul 2000.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL BELEDİYECİLİK FAALİYETLERİ (ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)

3.1. Arnavutköy

İstanbul il sınırları içerisinde yer alan Arnavutköy, eski bir Rum köyü olarak bilinmektedir. Antik çağda “Hestai” olarak bilinen bölge, ismini kireç ocaklarından aldığı söylenilmektedir. Ayrıca eski dönemlerde bu bölgede yaşayan Arnavutköylü bir kişi sayesinde ‘Arnavut’un Köyü’ ismiyle anılmış ve zamanla ‘Arnavutköy’ adı günümüze kadar süregelmiştir.

Konumuzun asıl kısmını oluşturan Arnavutköy, sosyal faaliyetleri açısından değerlendirilecektir. Ancak çalışmanın giriş bölümü olarak Arnavutköy’ün coğrafi konumu, tarihi, sosyo-kültürel yapısı, nüfus durumu ve ekonomik özellikleri hakkında kısa değerlendirmeler yapılacaktır.

3.1.1. Coğrafi Konumu

Arnavutköy ilçesi İstanbul’un Avrupa yakasında bulunmaktadır. İlçenin doğusunda Eyüp, güneyinde Başakşehir, Esenyurt ve Büyükçekmece, batısında Çatalca ve kuzeyinde Karadeniz ile çevrelenmektedir. Bunu yanında ilçenin Durusu Gölü’nün doğu ve Küçükçekmece Gölü’nün kuzey kıyılarında yer almaktadır. Önemli ormanlık alanlara sahip olan bölge, Avrupa Yakasının içme suyunu karşılayan Durusu Gölü ile Sazlıdere Barajını da içine alan Arnavutköy’ün yüzölçümü ise 506,52 km²’ye kadar genişlemiştir. İlçe çevresinde bulunan Boğazköy, Bolluca, Taşoluk, Haraççı, Durusu ve Hadımköy beldelerinin birleşiminden oluşturulmuştur. Tüm bunların yanı sıra

Arnavutköy sahip olduğu su potansiyeli ile İstanbul'un bir çok ilçesini geride bırakmaktadır⁶¹.

3.1.2.Tarihsel Gelişimi

Arnavutköy Osmanlı arşiv kayıtları ve haritalarında 19. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren geçmektedir. Arnavutköy ilçesi sınırları içerisinde bulunan Hadımköy 1969, Arnavutköy 1987, Durusu 1989, Boğazköy, Bolluca, Haraççı ve Taşoluk 1994 yılında belde olmuştur. Ancak Arnavutköy belde statüsünü kazandıktan sonra yoğun göçler almış ve diğer beldelerle birleşmiştir.

Arnavutköy ilçesi sınırları içerisinde bulunan bazı bölgelerin Osmanlı kayıtlarında geçtiği görülmektedir. Bunlar hakkında⁶²;

İlçe sınırları içinde bulunan İmrahor (Emir-i ahor) köyü de, Fatih döneminden itibaren Osmanlı Sarayı'na atların yetiştirildiği bir yerdir. Hadımköy de yine Fatih dönemi hadimağalarından "Hadim Baba"dan adını almaktadır. Hadim Baba tarafından bağışlanan arazi üzerine kurulan Hadımköy'e, ülkenin değişik yerlerinden getirilen Türkler yerleştirilmiştir. Hadim Baba'nın kabri, burada yaptırdığı caminin avlusundadır. Nakkaş Köyü'nde ise 15. Yüzyılda yapıldığı bilinen Baba Nakkaş Cami ve türbesi bulunmaktadır.

Karaburun Köyü ise Cenevizler döneminden itibaren önemli bir yerleşim alanıdır. Kalesi, korunaklı limanı, denizden Terkos Gölü'ne geçebilme imkânının bulunması gibi sebepler dolayısıyla, uzun yıllar önemini korumuştur. Günümüzde bir balıkçı köyü olan Karaburun'da büyük bölümü yıkılmış Ceneviz Kalesi, 1850 yılında inşa edilmiş cami ve 1860 yılında inşa edilmiş deniz feneri bulunmaktadır.

İlçe sınırları içinde bulunan Haraççı, ismini eski Osmanlı vergi toplama sisteminden almakta olup, Osmanlı Devleti döneminde vergi mültezimlerinin ikamet ettikleri yerleşim birimidir. Eski adı İmberin veya Emberin olan Boğazköy hakkındaki

---

⁶¹İstanbul Arnavutköy Coğrafi Konumu, <http://www.webilgi.com//istanbul/14886-istanbul-arnavutkoy-ilcesinin-cografi-konumu.html>.

⁶²Arnavutköy Tarihi, <http://www.arnavutkoy.bel.tr/icerik/629/1735/arnavutkoy-tarihi-.aspx>

en eski tarihi belge ise 1497 tarihli tapu tahrir defterleridir. Bu defterlerdeki bilgilere göre Boğazköy, küçük bir Rum köyüdür. 1553 tarihli tapu tahrir defterlerinde ise, buranın 2. Beyazıt'a ait vakıf arazisi olarak kayıtlı olduğu görülmektedir.

İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak amacıyla, Terkos Gölü kıyısına 1855-1857 yılları arasında bir terfi merkezi ve pompa istasyonu kurulmuş, temin edilen su arıtılarak şehre verilmeye başlanmıştır. Söz konusu tesislerin, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından "Su Müzesi"ne dönüştürülmesi çalışmaları devam etmektedir.

06 Mart 2008 tarihinde kabul edilen 5747 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile birlikte 8 farklı belediyeye bağlı 32 mahalle, Çatalca ve Gaziosmanpaşa ilçelerinin sınırları içerisinde bulunan 8 orman köyü ve Küçükçekmece ilçesine bağlı Şamlar Köyü'nün Sazlıdere Baraj Gölü'nün kuzeyinde kalan kısmı Arnavutköy Belediyesi adı altında birleştirilmiştir⁶³.

3.1.3. Sosyo-Kültürel Yapısı

Zengin bir tarihi geçmişe sahip olan Arnavutköy geçiş güzergahında olması nedeniyle geçmişte birçok topluluğa yerleşim merkezi olmuştur. Tarih öncesi dönem ve daha sonraki dönemlerde isimleri farklı olarak algılansa da İstanbul'un gözde mekanlarından biri konumunda görülmüştür.

Arnavutköy geçmişten günümüze kadar şehrin belediyeçilik faaliyetlerinin gelişmesi, göç alımları devam etmesi sonucunda nüfusu artmıştır. Yapacağımız değerlendirmeler belediyenin verilerinden alınmakta olup bize ilçenin sosyo-kültürel yapısı hakkında önemli bilgiler verecektir⁶⁴.

---

⁶³Arnavutköy Tarihi,a.g.w.s.

⁶⁴Arnavutköy Demografik Yapısı, <http://www.arnavutkoy.bel.tr/icerik/632/1738/demografik-yapi.aspx>.

3.1.4. Nüfus Durumu

Arnavutköy ilçesi sınırlarından bulunan yerleşim yerleri 1980 yıllardan itibaren göçlerin artmasıyla nüfusta yoğun bir artış yaşanmıştır. 1985 yılında toplam 27.281 olan nüfus, 29.439 kişi (%107,91) oranında artarak 1990 yılında 56.720'ye yükselmiştir. 1990-2000 arasında ilçe sınırları içindeki yerleşim birimlerinin nüfusları toplamda 59.946 kişi (%105,69) oranında artarak 116.666'ya yükselmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2008 yılı sonu itibarı ile ilçenin "şehir nüfusu" 156.333, "köy nüfusu" 7.177 olup, toplam nüfus 163.510'dur. İlçe nüfusunda son sekiz yıl içinde 46.844 kişilik (%40,15 oranında) bir artış yaşanmıştır.

1985-2008 yılları arasındaki nüfus artış oranlarına Türkiye ve İstanbul açısından dönemsel olarak bakıldığında, Arnavutköy'deki nüfus artış hızının boyutları daha net bir şekilde görülmektedir. İstanbul'un nüfusu 1985'te 5.842.985 iken 1990 yılında 7.309.190'a yükselmiştir. Bu dönemde il nüfusu %25,09 oranında artmıştır. Yıllık artış hızı ise %4,19 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Türkiye nüfusu 50.664.458'den 56.473.035'e yükselmiş, dönemsel nüfus artış hızı %11,46, yıllık artış ise %2,49 olmuştur.

1990-2000 arası dönemde İstanbul'un nüfusu %37 oranında artarak 10.018.735'e yükselmiş, yıllık ortalama nüfus artış hızı ise %4,48 düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye nüfusu ise, %20 oranında artarak 67.803.927'ye yükselmiş, yıllık artış ise %2,18'dir.

2000-2008 arası dönemde ise, İstanbul'un nüfusu %25,45 oranında artarak 12.569.041'e yükselmiş, yıllık ortalama nüfus artış hızı %2,59 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Türkiye nüfusu, %5,47 oranında artarak 71.517.100'e yükselmiş, 2008 yılı itibarı ile yıllık artış ise %1,31 düzeyinde olmuştur.

Tablo 1:Arnavutköy’e İlişkin Nüfus Verilerinin İstanbul ve Türkiye ile Karşılaştırılması

	ARNAVUTKÖY		İSTANBUL		TÜRKİYE	
	Yıllık Nüfus Miktarı	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)	Yıllık Nüfus Miktarı	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)	Yıllık Nüfus Miktarı	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)
1985	27.281	21,58	5.842.985	4,19	50.664.458	2,49
1990	56.720	10,57	7.309.190	4,48	56.473.035	2,18
2000	116.666	5,02	10.018.735	2,59	67.803.927	1,31 (*)
2008	163.510	--	12.697.164	--	71.517.100	--

1985-2008 yılları arasında, Arnavutköy’ün nüfus artış hızının hem İstanbul hem de Türkiye’den çok fazla olduğu dikkat çekmektedir. Örneğin, 1985-1990 arasındaki 5 yıllık dönemde, Arnavutköy’ün nüfusu, İstanbul’dan yaklaşık 5 kat, Türkiye’den ise 8,7 kat daha hızlı artmıştır. 1990-2000 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde ilçe nüfusu İstanbul’dan 2,4 kat, Türkiye’den ise 4,8 kat daha hızlı artmıştır. 2000-2008 yılları arasındaki 8 yıllık dönemde ise ilçede, İstanbul nüfusundan yaklaşık 2 kat, Türkiye nüfusundan ise 3,8 kat daha fazla nüfus artışı söz konusudur.

İlçedeki nüfus artış hızının, zaman içinde azalmakla birlikte, hem İstanbul hem de Türkiye ortalamasının çok üzerinde olması dikkat çekmektedir. Arnavutköy İlçesi’ndeki nüfus artış hızının, geçmişe oranla azalma eğilimine girmesi, bir yandan ilçenin aldığı dış göçün azalmakta olduğunu, diğer yandan da mevcut nüfusun artış hızının da yavaşlamakta olduğunu gösterir. İlçenin ihtiyaçlarına ilişkin planlamalar yapılırken, bu durumun dikkate alınması gereklidir. Günümüzde öncelikli ihtiyaçlar kategorisinde olan okul, sağlık tesisi, spor alanları ve diğer sosyal-kültürel tesislere olan talepler zaman içinde azalma eğilimine girecek, buna karşılık yaşlı bakımı ve

engellilerin rehabilitasyonu gibi ihtiyaçlara yönelik talepler ise artış gösterecektir. Ancak, ilçenin mevcut demografik verileri, bu sürecin uzun vadede (20-30 yıl içinde) kendini kuvvetli bir şekilde hissettireceğine işaret etmektedir.

Arnavutköy nüfusunun %48,35'ini kadınlar (79.071 kişi), %51,65'ini ise erkekler (84.439 kişi) oluşturmaktadır. Yaş grupları açısından bakıldığında, ilçe nüfusunun %42'sini 0-19 yaş grubu, %35'ini 20-39 yaş grubu, %18'ini 40-59 yaş grubu, %5'ini ise 60 yaş ve üzerindeki kişiler oluşturmaktadır. İlçe nüfusunun %77'si 40 yaşın altındadır. Özellikle sosyal ve kültürel hizmetlerin yürütülmesinde bu hususun dikkate alınması olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Tablo 2:Arnavutköy İlçesi'nde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Toplam Sayı	Oranı (%)
0-19	68.515	42
20-39	57.458	35
40-59	28.731	18
60 ve üzeri	8.80	5
Toplam Nüfus	163.510	100

Arnavutköy sınırları içinde 8 adet orman köyü bulunmaktadır. Bunların adları ve 2008 yılı itibarı ile nüfusları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3:Arnavutköy İlçesindeki Köylerin Nüfusları

Sıra No	Köyün Adı	Toplam Nüfusu
1	Baklalı	761
2	Balaban	352
3	Boyalık	585
4	Hacımaşlı	513
5	Karaburun	1.155
6	Tayakadın	2.028
7	Yassıören	540
8	Yeniköy	1.243
TOPLAM		7.177

İlçeye bağlı 32 mahalle ve 8 köy bulunmaktadır. İlçe nüfusu belde konumunda iken 60 bin kişiden oluşmaktaydı. İlçe olduktan sonra nüfus 198,230 kişiye ulaşmıştır⁶⁵.

Tablo 4 :Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) Alınan 2012 Yılı Nüfus Verileri

İLÇE MERKEZİ

BELDE/KÖY

TOPLAM

	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
ARNAVUTKÖY	198.165	101.713	96.452	8.134	4.211	3.923	206.299	105.924	100.375
TOPLAM	198.165	101.713	96.452	8.134	4.211	3.923	206.299	105.924	100.375

İlçedeki mahallelerin adları ise şöyledir: İmrahor, İslambey, Arnavutköy Merkez, Yavuz Selim, Atatürk, İstiklal, Boğazköy Merkez, Hicret, Mavigöl, Bolluca

⁶⁵Arnavutköy Nüfus Yapısı,<http://www.arnavutkoy.bel.tr/icerik/500/1344/arnavutkoy-nufus-yapisi.aspx>, 13.12.2012.

Merkez, Karlıbayır, Haraççı Merkez, Adnan Menderes, Fatih, Mareşal Fevzi Çakmak, Mehmet Akif Ersoy, Çilingir, Taşoluk Merkez, Sazlıbosna, Nakkaş, İstasyon, Hastane, Yeşilbayır, Deliklikaya, Ömerli, Dursunköy, Bahşayış, Cami, Zafer.

Arnavutköy dönemi itibariyle oldukça hareketli süreçler geçirmiştir⁶⁶. Bulgaristan ve Yunanistan'dan nüfus değişimi yolu ile gelen Türklerin yerleşimi ile hane sayısı 350'ye ulaşan ilçe 1951 yıllarında yeni yerleşimlerle bugünkü halini almaya başlamıştır. 1963'e kadar Arnavutköy Çatalca'nın Boyalık Bucağı'na (merkezi Hadımköy) bağlı bir köyken o yıl Eyüp'ten ayrılıp ilçe olan Gaziosmanpaşa'ya bağlanmıştır.

Beldede İmrahor adı verilen bölge bulunmaktadır. İmrahor'un anlamı, Osmanlı İmparatorluğu döneminde padişahın atlarına ve onlarla alakalı araçlara bakmakla yükümlü olan kişinin adıdır. Belirtilmektedir ki İmrahor, Osmanlı döneminde Fatih Sultan Mehmet'in atlarının bulunduğu bir hara ile anılmıştır. 1893 yılında Tatar Türklerinin yerleşimi ile faaliyete geçmiştir. İmrahor tarihi dokusu ve doğal zenginliği ile tartışılmaz güzellikte olan bir bölgedir. Yıllar itibariyle ülke genelinde köylerden şehirlere doğru yaşanan göçten Arnavutköy'de etkilenmiş ve giderek büyük bir merkez haline gelmiştir. 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yer alan ve 1 Ocak 2009'da yürürlüğe giren kanun ile Arnavutköy'ün kaderi değişmiş ve Çatalca'ya bağlı Durusu ve Hadımköy beldeleriyle Gaziosmanpaşa'dan Haraççı, Bolluca ve Taşoluk beldelerini de alarak ilçe konumuna gelmiştir.

Görüldüğü üzere Arnavutköy, İstanbul il sınırları içerisinde yer alan sosyal hizmetler ve yardımlaşma, dayanışma, hızlı kentleşme ve bunun yanında gelenek ve göreneklerin korunduğu önemli bir örneklerden biridir.

---

⁶⁶Erişim: Arnavutköy Etimoloji, http://tr.wikipedia.org/wiki/Arnavutk%C3%B6y,_%C4%B0stanbul, 13.12.2012.

3.1.5. Ekonomik Yapısı

Tablo 5 : Arnavutköy'deki Sanayi Tesislerinin Meslek (İş) Kollarına Göre Dağılımı

Sıra No	Meslek Kolu	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı
1	Kara Taşıtları	5	2.719
2	Çorap	3	428
3	İplik	2	340
4	Metalden Ev ve İş Gereçleri	3	376
5	Dış Giyim	4	726
6	Basın ve Yayım	5	350
7	Ev Aletleri ve Elektrikli Donanımlar	2	125
8	Dar Dokuma ve Konfeksiyon	5	153
9	İç Giyim	6	185
10	Metal İşleme, Şekillendirme ve Kaplama	1	67
11	Sabun ve Kozmetik	2	67
12	Soğuk Çekme, Şekillendirme, Tel, Çivi ve Cıvata	2	85
13	Bakır, Bakır Alaşımları ve Diğer Demir Dışı Metaller	2	70
14	Isıtma, Soğutma ve Havalandırma	5	131
15	Kablo ve Gereçleri	3	83
16	Hazır Beton ve İnşaat Amaçlı Beton Mamulleri	1	45
17	Triko ve Örme Kumaş	3	92
18	Dokuma	3	100
19	Kakaolu ve Şekerli Mamuller	1	38

20	Plastik Budünöz ve Vakum Mamulleri	2	47
21	Demir Çelik, Hadde Mamulleri ve Boru	2	70
22	Kağıt, Mukavva ve Ambalaj	3	93
23	Alüminyum ve Yarı Mamulleri	3	61
24	Muhtelif Kimya	4	82
25	Plastik Enjeksiyon Mamulleri	4	79
26	Genel Amaçlı Makine ve Aksam	6	183
27	Büro ve Mağaza Mobilyaları	2	62
28	Kauçuk	3	56
29	Boya ve Vernik	1	21
30	Özel Amaçlı Makine	5	61
31	Giyim Eşyası Dışındaki Tekstil Mamulleri ve Endüstriyel Tekstil	2	35
32	Tül, Dantel ve Nakış	1	15
33	Cam ve Cam Mamulleri	1	12
34	Öğütülmüş Tahıl ve Unlu Mamuller	1	11
35	Aydınlatma Donanımları	2	44
36	Temel Kimya	2	27
37	Et, Balık ve Süt Mamulleri	1	73
38	Hırdavat ve Kalıp	2	231
39	Ayakkabı ve Yan	1	10
40	Aydınlatma Donanımları	2	44
TOPLAM		108	7.497

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası, Temmuz 2009.

Arnavutköy ilçesi sınırları içinde, Haziran 2009 itibarı ile, 40 farklı iş kolunda toplam 108 adet sanayi tesisi bulunmaktadır. Bunların 84 tanesi Hadımköy Bölgesi'nde, 24 tanesi ise Arnavutköy Bölgesi'ndedir. Bu tesislerde toplam 7.497 kişi çalışmaktadır. Bunların 6.595'i Hadımköy Bölgesi'nde, 902'si ise Arnavutköy Bölgesi'ndedir. Bu veriler, Hadımköy Bölgesi'nin, İlçe'nin sanayi bölgesi konumunda olduğunu göstermektedir. Hadımköy'ün, bu niteliğinin pekiştirilerek devam ettirilmesi, yerel kalkınma açısından başarılı sonuçların elde edilmesine yol açacaktır. Hadımköy, demiryolu ve otoyol bağlantıları dolayısıyla, ulaşım açısından önemli avantajlara sahiptir ve ayrıca Ambarlı Limanı'na da uzak değildir. Bunun yanı sıra, bölgenin önemli bir kısmında yapılaşma yasağı veya sınırlamalar da bulunmamaktadır.

İstanbul Ticaret Odası verilerine göre, Arnavutköy İlçesi sınırları içerisinde, İstanbul Ticaret Odası üyesi toplam 824 adet ticari müessese bulunmaktadır. Bunların 443 tanesi Arnavutköy Bölgesi'nde, 381 tanesi de Hadımköy Bölgesi'ndedir. Ticari müesseseler, 308 ayrı meslek (iş) kolunda faaliyet göstermektedir.

Arnavutköy İlçesi, zengin tarım ve orman alanlarına sahiptir. Orman alanları ilçe topraklarının %52'sini (259,4 km²), tarım alanları ise %35'ini (176,4 km²) oluşturmaktadır. İlçedeki mera alanlarının tespit edilmesi çalışmaları henüz tamamlanamamıştır. Taşoluk, Haraççı ve Bolluca bölgelerinde bulunan mera alanlarının büyük kısmı 4342 sayılı Mera Kanunu hükümlerine aykırı olarak yapılan imar uygulaması sonucu vasıf değişikliğine uğramıştır. Bu alanlar hakkında tapu iptali davası için gerekli işlemler başlatılmıştır. İlçedeki tarım topraklarının, kullanım amacına ve niteliğine göre genel dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir.

3.2. Arnavutköy Belediyesi

3.2.1. Sosyal Belediyecilik İle İlgili Faaliyetler

Arnavutköy Belediyesi hizmetlerini halka aktarmak amacıyla yerel yönetim faaliyetleri kapsamında sosyal belediyecilik uygulamaları gerçekleştirmektedir. Tez konumuz gereği, sosyal belediyecilik faaliyetlerini yürüten birimlerin çalışmalarını belirlemek ve bu çalışmaların analizini yapmak amacıyla müdürlükler alt başlıklar halinde, ayrıntılı olarak incelenecektir.

3.2.1.1. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerini Yürüten Birimler⁶⁷

3.2.1.1.1. Mali Hizmetler Müdürlüğü

Belediyeye ait gelir-gider gibi ekonomik durum hakkındaki bilgilerin kaydını tutarak bilgisayar ortamına aktarılmasını sağlar. İdarenin yapmış olduğu ve yapacağı stratejik plan ve yıllık performans durumunu değerlendirir. Birim faaliyet raporlarında harcamalar hakkında ayrıntılı döküm hazırlayarak bunları üst makam ve diğer birimlerle paylaşır. Mali konular hakkında yürütülecek faaliyetleri üstlenir. Mali kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak, harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak idarenin faaliyet raporunu hazırlamak, izleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek, İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek, ön mali kontrol faaliyetini yürütmek, mali konularda üst yönetici olarak tarafından verilen görevleri yerine getirme sorumlulukları vardır.

Görevler dahilinde belirttiğimiz sosyal belediyecilik adı altında Arnavutköy belediyesi mali hizmetler açısından önemli atılımlar gerçekleştirmiştir. Bu amaçla ele alacağımız örnekler somut bilgiler olarak görülmektedir. Mali hizmetler açısından, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre Çevre temizlik vergisi, İlan reklam vergisi, İmar ile ilgili harçlar, İşyeri açma ve izin harcı gibi finansal konuların elektronik ortama aktarılması ve bu çerçevede halkın işlerinin kolaylaştırması sağlanmaktadır. Bunun yanında 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre tahsil edilmesi gereken vergiler, 4109 sayılı Asker ailelerinden muhtaç olanlara maaşlarının ödenmesi, işçi, memur ve sözleşmeli personellerin, stajyer öğrencilerin maaşlarının yatırılması, muhtasar ve KDV beyannamelerinin ilgili kurumlara zamanında bildirilmesi, aylık gelir giderlerin Maliye Bakanlığı Kamu Bilgi Giriş Sistemine aktarılması işlemi yapılmaktadır.

---

⁶⁷Arnavutköy Belediyesi, <http://www.arnavutkoy.bel.tr/kategori/24/0/mudurlukler.aspx>

3.2.1.1.2. Özel Kalem Müdürlüğü

Çalışma programlarının yapılmasını, gelen randevular ve görüşmeleri düzenleyerek çeşitli toplantıların işleyişini kontrol ve takip ederek sonuçlanması görevini üstlenir. Yapılacak koordinasyonda iletişim kopukluğunun olmasını engeller. Belediyeye ziyaret için gelen temsilci ve misafirlerin ağırlanmasını ve makamda ağırlanması için gerekli düzenlemeleri yapar. Üst makamın zaman kontrolünü en iyi şekilde kullanılmasını sağlar. Müdürlük vatandaşlardan gelen başvuruları değerlendirir ve başkan adına şahsen veya mektupla başvuran dilek ve temennilerini bildiren vatandaşların müracaatlarına karşılık verir. Başkan adına gelen mektup ve davetiyeler günlük olarak başkana bildirerek planını bu organizasyonları göz önünde bulundurarak yapar. Başkan adına gelen mektupları müdür, Başkan ile birlikte açmaktadır. Bu doğrultuda gerekli inceleme yapılarak vatandaşın şikayet ya da isteğinin ne olduğu ve sonucunun nasıl çözüme kavuşturulacağı ile ilgili konuda işlemleri ivedilikle yapar. Mektubun ne ile ilgili olduğunun anlaşılabilmesi için mektubun önemli kısımları başkana sunulur, bu şekilde vakit kazanma durumu sağlanır. Başka müdürlüklerle ilgili şikayet veya dilekleri, başkan aracılığıyla birlikte çözümün sağlanacağı müdürlüklere gönderir.

Özel Kalem Müdürlüğü kendi bünyesinde halledilmesi gerekli sorunları çözmekle görevlidir. Vatandaşlar dinlenerek konusu daha alt birimde çözümlenmesi mümkünse, vatandaş danışman, Başkan yardımcısı veya müdürlere göndererek Başkanın çalışmasını kolaylaştırır. Vatandaşın sorunu olduğu konuda kendi bünyesinde ya da gerekli birimlerden gelen cevaplarda dosyalar müdürlükçe arşivlenmektedir. İlgili müdürlüklerden gelen ve Başkan tarafından imzalanması gereken evraklar Özel Kalem Müdürlüğüne Başkana iletmekle görevlidir. Başkanlık yazışmalarını yaptırmak, kurum içi veya kurum dışından müdürlüğe gelen tüm evrak kayda alınarak gereği müdürlüklere gönderilir.

Halk günü ile ilgili görevler; Halk günlerinde Başkanlığa gelen vatandaşın probleminin direkt olarak Başkan tarafından dinlenmesini sağlanmaktadır. Vatandaşın

gelen talepler gerektiğinde değerlendirmeye alınarak kayda geçirilir, Başkanın sorunla ilgili vatandaşın gönderildiği birim sorunları ozmeye çalışmaktadır.

Arnavutköy Belediyesinde yeralan zel Kalem Müdürlüğü merkez, Taşoluk ve Hadımköy’de yer alan hizmet binalarında faaliyetlerini sürdürmektedir. Birim 31 Mayıs 2009 tarih ve 27244 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdari Birlikleri Norm Kadro ve İlke Standartlarına Dair Yönetmelikle Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri ile Belediye Meclisinin 05.06.2009 tarih ve 34 nolu kararıyla kurulmuştur. Müdürlükte 3 memur, 12 işçi, 1 sözleşmeli olmak üzere 16 personel hizmet vermektedir. Birimde 2010 yılı istatistiklerine göre başkanlığı 14075 kişi ziyaret etmiş, 237 adet evrak gelmiş ve 427 adet evrak çıkmıştır. Başkanın yurt içi yurt dışı organizasyonları misafirlerin ağırlanması, başkanlığa gelen Şikayet ve dileklerin ilgili birimlere ulaştırılması, anma programları gibi gerekli hazırlıkların yapılması, hasta ve yakınlarına ziyaretlerin düzenlenmesi, ramazan ayında iftar programlarına gidilmesi, eğitim kurumlarının ihtiyaçlarının tespiti yapılması gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

3.2.1.2.3. Bilgi İşlem Müdürlüğü

Belediyeye ait mevcut donanım, yazılım program ve teknik hizmetlerin yürütülmesi görevini üstlenmektedir. Bilgisayar ortamına aktarılabilecek verilerin kontrolünü sağlayarak mevzuatın izin verdiği lde internet ortamına taşımak ve yapılan hizmetler hakkında açık, anlaşılır bir biçimde vatandaşa bilgi verilmesini sağlar. Sistemlerde sürekliliği sağlayarak gerekli tedbirleri alır. Birimde alışan personellerin teknolojiyi daha etkin kullanımına yönelik yazılım ve donanım ihtiyaçlarının belirlenmesi, belediyenin sahip olduğu verilerin pratik kullanımı, ulaşımı ve güvenli bir Şekilde depolanması sağlanır.Belediye hizmetlerinin mümkün olduğunca elektronik ortamdaki ulaşılabilir olmasına zen gösterilmektedir.

Bunun dışında birim personellerinin bilgisayar kullanımını daha aktif bir Şekilde yapması amacıyla eğitim faaliyetleri gerçekleştirilir. Belediye hizmet bilgilerinin elektronik ortama yansıtılması ve arşiv sisteminin sayısallaştırılması yapılmaktadır.

Ayrıca belediyenin elektronik güvenlik sistemleri de bilgi işlem müdürlüğü tarafından takip edilmektedir.

Bilgi İşlem Müdürlüğü, 2 işçi, 2 Sözleşmeli, 2 Hizmet Alım personeli olmak üzere toplam 6 kişi ile hizmet vermektedir. Bunun yanında dönemlik Projelerde de hizmet alımı yolu ile 10 kişi çalışmaktadır. Müdürlüğe gelen evrak adedi 138, giden evrak adedi 277'dir. Web ortamından gelen 30 adet şikayet ve talep değerlendirilmiş ve sonuçlandırılmıştır. Bunun yanında faaliyet projeleri gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında Network ve Güvenlik Projesi, Enerji Sistemleri Projesi, Sunucu Alım, Revizyon ve Güncelleme Projesi, Çağrı Merkezi Projesi, Güvenlik Sistemleri ve İletişim Çalışmaları, İyileştirme Çalışmaları vardır. Bilgi İşlem Müdürlüğü dahilinde mali bütçe uygulamaları sorgulamalarında durum aşağıdaki gibidir;

Tablo 8 :Mali Bütçe Uygulama Tablosu

Bütçe Kalemi	Gerçekleşen
Personel Giderleri	82.525,51
Sosyal Güvenlik Kurumları	16.899,68
Mal ve Hizmet Alımları	401.385,19
Sermaye Giderleri	589.285,63
Toplam	1.090.396,01

Arnavutköy Belediyesi'nde entegre ve sürdürülebilir bir bilgi-işlem sistemi kurmak, işletmek amacıyla bazı hedefler gündeme getirilmiştir. Bu amaçla gelinen nokta ve bundan sonraki yapılacaklar şeklinde performans çizelgesi çizilmiştir;

Tablo 9 : Bilgi İşlem Faaliyet Performans Çizelgesi

FAALİYET PROJE	PERFORMANS HEDEFİ	2011 GERÇEKLEŞME ORANI
Evrak kayıt-takip sistemini 2012 yılı sonuna kadar WEB tabanlı hale getirmek.	2012 yılı sonuna kadar sistemi kurmak	0%
2012 yılı sonuna kadar, GIS-MIS entegrasyonunu %60 oranında tamamlamak.	% 60	50%
2012 yılı içerisinde sunucuları revize ederek sanallaştırmak ve güvenlik politikalarını standartlara göre uygulamak için gerekli ihaleyi yapmak.	2012 yılı içerisinde	100%
2014 yılı sonuna kadar belediye dokümanlarının dijital ortama aktarılarak bir yazılım üzerinden yönetilmesini sağlamak.	2014 yılı sonuna kadar	%50
2012 yılı sonuna kadar belediye iletişim sisteminde revizyon yaparak çağrı merkezi sistemini kurmak.	2012 yılı sonu	%100

3.2.1.1.4. Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Belediyenin bünyesinde önemli bir konum elde etmiş olan basın yayın ve halkla ilişkiler müdürlüğü, faaliyet raporlarını hazırlar ve takibini yapar. Müdürlüğe ait resmi dosyaları kaydeder, bunun yanında hizmet faaliyetleri ile ilgili bilgileri basın ile paylaşma görevini üstlenmektedir. Belediye faaliyet ve hizmetlerinin kamuoyuna duyurulması ile kamuoyundan gelen şikayet ve görüşlerin tespit, takip ve değerlendirme çalışmalarını yapar, basın yayın organlarında yer alan bütün haberlerin dosyalarını arşivler, başkanlık faaliyetleriyle ilgili basın bildiri ve bültenleri hazırlar, konuyla ilgili cd, kaset, slayt veya fotoğraflarla birlikte basın organlarına dağıtma görevini yerine getirir.

Müdürlükçe halka yapılan hizmetler hakkında bilgi verilmesi, halkı bazı konularda bilinçlendirmek ve oluşabilecek yeni hizmetlerden halkın yararlanabilmesini

sağlamak, gelen dilek ve şikayetlerin koordinasyonunun sağlanarak etkili bir biçimde sonuca ulaştırılması yükümlülüğünü yerine getirir.

Arnavutköy Belediyesi basın yayın birimi 2010 yılında Ocak ayından Aralık ayına kadar 313 iş fotoğraflaması yapmış, 2010 yılında toplam 95 işin videosunu çekmiş, medya takip merkezi verilerine göre 2010 yılında 210 adet haber gündeme gelmiş, aynı yılda Ocak ayından Aralık ayına kadar 100 adet haber yayınlanmıştır. Ayrıca pankart ve bez afiş yaptırılmış, ramazan etkinlik kitabı basılmıştır.

Müdürlük dahilinde basın yayın servisi dışında halkla ilişkiler servisi de yer almaktadır. Bu serviste, 130 kişinin cenaze işlemleri, araçların tedarik edilmesi gibi hizmetler verilmiştir. 500 aileye çek yardımı, 65 aileye eşya yardımı, 98 aileye giyim yardımı, 63 aileye ramazan dolayısıyla erzak yardımı yapılmıştır. Mağdur vatandaşlardan 101 kişi kadın koordinasyona kayıt ettirilmiştir. 66 vatandaşa evde sağlık hizmeti, 6 engelli vatandaşa ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi özür masası aracılığıyla özürlü araçların tahsisi yapılmıştır. 1240 şikayet ilgili birimlere yönlendirilmiştir. Tüp bebek ve kısırlık merkezi ile beraber yapılan çalışmada seminer verilerek halk bilinçlendirilmeye çalışılmış ve 160 kişi ücretsiz muayene edilmiştir. Müdürlüğe gelen dosya sayısı 482, müdürlükte giden ve oluşturulan dosya sayısı ise 444 adettir.

Yapılan çalışmalar halka iyi hizmet sunmak amacı barındırmaktadır. Mali desteklerle birlikte yürütülen çalışmalar mevcut durumun geliştirilmesini sağlamaktadır. Ele alınan sonuçlarla birlikte birim faaliyetlerinin yapılması belediye ve halkın etkin bir biçimde kaynaşmasına neden olmaktadır.

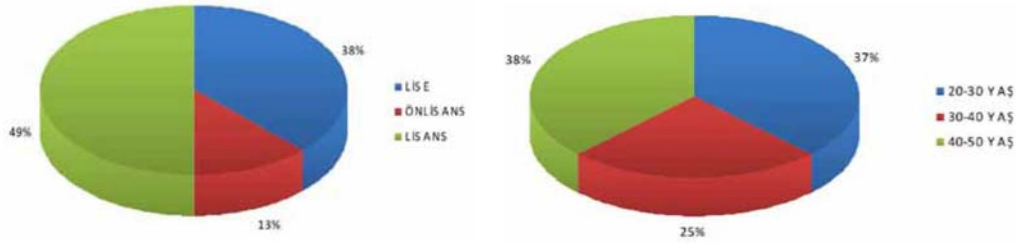
3.2.1.1.5. İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

Belediyenin görev alanı, sorumluluk ve yetkileri, görevlerin uygulanışı ve yetkilerin kullanımında başvurulacak durumları belirleyerek bunlar hakkında bilgi verir. Müdürlük bünyesinde bulunan memur ve işçilerin disiplin işlemlerini takip etmek, özlük dosyalarına işlemek, memur ve işçilerin atamaları, terfileri, görevde yükselmeleri ve geçici görevlendirmeleri ile ilgili işlemleri yürütmek, memur ve işçi personelin yıllık,

günlük, mazeret, rapor ve ücretsiz izin işlemlerini yapmak, 5510 sayılı kanuna göre memur ve işçi personelin işe giriş, işten çıkış işlemlerini takip etmek, İşçi ve memur personelin emeklilik ve kayıt kapama işlemlerini yapmak, başkanlığa nakil gelmek isteyen ve nakil gitmek isteyen memurların işlemlerini yapmak, memurların yılsonu itibari ile sicil amirlerince Devlet Memurları Sicil Yönetmeliğinin 16.ncı maddesi uyarınca düzenlenen sicilleri müdürlüklerinden istemek ve gizli dosyalarında saklamak, ayrıca staj yapmak isteyen üniversite ve lise öğrencilerinin staj işlemlerini yürütmesini yapar.

Müdürlüğün yapmış olduğu faaliyetler içerisinde icra şefliği kurularak borçların tahsilatı ve icra işlemlerinin incelenmesi vardır. Belediye bünyesinde bu amaçla gerekli takipler yapılmakta gerektiğinde diğer birimlere yazılar yazılmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde gerekli birimlerle yazışmalar yapıp Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda belirlenen tutarın altında kalan giderlere maddi desteğin sağlanması için aciliyetle avans verileceği bildirilmiştir. Bunun sonucunda oluşabilecek herhangi bir aksaklığın giderilmesi sağlanmıştır. Ruhsat Denetim Müdürlüğü tarafından emlak beyanı, çevre temizlik beyanı, ilan reklam beyanı ile ilgili bilgiler kaydedilmekte ve bu veriler gelir şefliğine ulaştırılmaktadır. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanununun 48. Maddesine göre ödeme konusunda problem yaşayan borçluların maddi sıkıntısını giderebilmesi açısından kolaylıklar sağlanması ele alınmaktadır. Adres kayıt sisteminde belirsizliği süren vatandaşların kayıtları güncellenir. Ayrıca üçer aylık dönemler halinde ele alınan bütçelerle ilgili performans takip çizelgeleri tutulmaktadır. 2011 yılında ise uygulanacak harç ve tarifeler belediye meclisine sunulmuş ve bu döneme ait yatırım-çalışma performans programı yapılmıştır.

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü konumu bakımından özlük işleri bürosu, eğitim işleri bürosu ve maaş bürosu olmak üzere üçe ayrılmaktadır. İnsan kaynakları biriminde 1 müdür, 1 şef, 3 memur ve 3 işçi olmak üzere toplam 8 personel ile hizmet vermektedir. Eğitim durumları ve yaş grubu grafiklerdeki gibidir:

Şekil 1: Eğitim durumları ve yaş grubu

İnsan kaynakları müdürlüğü ile birlikte yürütülen eğitim müdürlüğü olarak 2010 yılında hizmet içi program kapsamında 590 personele 19 konuda eğitim verilmiştir. 2010 yılında Belediye Meclisinde görüşülmek üzere 14 teklif yazısı yazılmıştır. Ayrıca Belediye içerisinde mesleki eğitim görmek isteyen 84 stajyer öğrenci bilgi ve becerilerine göre müdürlüklere dağıtılmıştır. Şekil aşağıdaki gibidir⁶⁸:

Tablo 10 : Stajyer Müdürlük Dağılımı

Stajyer Müdürlük Dağılımı	
Müdürlük	Stajyer Sayısı
Özel Kalem Müdürlüğü	5
Yazı İşleri Müdürlüğü	4
Mali Hizmetler Müdürlüğü	8
Fen İşleri Müdürlüğü	5
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	14
Teftiş Kurulu Müdürlüğü	-
Temizlik İşleri Müdürlüğü	2
Zabıta Müdürlüğü	2
Hukuk İşleri Müdürlüğü	-
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	4
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	5
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	4
Destek Hizmetleri Müdürlüğü	6
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	2
Sağlık İşleri Müdürlüğü	2
Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü	5
Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	5
Plan ve Proje Müdürlüğü	3
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	8
Bilgi İşlem Müdürlüğü	-
Yapı Kontrol Müdürlüğü	-
Toplam	84

⁶⁸ Arnavutköy Belediyesi, İnsan Kaynakları Arşivi.

3.2.1.1.6. Zabıta Müdürlüğü

Müdürlük, belediye sınırları içerisinde bulunan ilçenin düzenini, ilçe halkının sağlık ve huzurunu korumak, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulamak, müdürlüğün sevk idare ve disiplininden sorumludur, emrinde görev yapan personele, ilgili yönetmelik çerçevesinde sicil raporu düzenler, ödül ve takdirname, yer değiştirme gibi personel işlemleri için bağlı bulunduğu Başkan yardımcısı ile Başkanlık Makamına önerilerde bulunulur, belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerlerinin ruhsat hilafı oluşturacak şekilde dükkânının dışına (yol-meydan-yaya kaldırımı vb) noktalara teşhir ve satış amaçlı bırakılan işgallerin kaldırılmasını sağlamak, kaldırmayanlar hakkında ilgili kanunlar kapsamında yasal işlem yapmak, yetkili makamlardan izin alınmadan faaliyet gösteren işyerlerinin faaliyetlerine son vermek ve haklarında yasal işlem yapmak, 3194 sayılı İmar Kanununa göre ilgili müdürlükçe yapılan çalışmalara nezaret etmek, statik rapor gereği yıkılması tehlike arz eden binaların nüfus ve eşyadan tahliye ederek mühür altına almak, her türlü gayri yasal inşa faaliyetlerine engel olmak, mühürlenerek faaliyetten men edilen işyerlerinin kontrolünü yapmak, mühür fekki yapan ilgililer hakkında gerekli yasal işlem yapılmasını sağlar.

Zabıta müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen hizmetlerde belediye içerisinde belirgin şekilde görülen aksaklıkların giderilerek ve bu şekilde halkın daha iyi hizmet alabilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla zabıta müdürlüğü birimi içerisinde farklı teftiş kolları oluşturulmuştur. Bunlar içerisinde;

Pazar faaliyetleri, kaldırım işgali ve görüntü kirliliği önleme faaliyetleri, seyyar satıcıların ve dilencilerin denetim faaliyetleri, iş yeri kontrolleri ve denetim faaliyetleri, tütün ve tütün mamüllerinin zararlarının önlenmesi ve denetim faaliyetleri, internet komisyonu denetim faaliyetleri, ukome kararlarının uygulanması ve denetim faaliyetleri, imar müdürlüğü ile beraber yürütülen faaliyetler, ruhsat denetim müdürlüğü ile beraber yürütülen faaliyetler, kaçak harfiyat dökümü ve çevre denetim faaliyetleri, hayvan ve ahır denetim faaliyetleri, resmi bayramlar, dini bayramlar ve zabıta etkinlikleri yer almaktadır.

3.2.1.1.7. Emlak İstimlak Müdürlüğü

Emlak İstimlak Müdürlüğü, Arnavutköy Belediyesi adına kayıtlı olan gayrimenkullerin takip ve tesciline dair işlemlerin yürütülmesini ve belediye bünyesinde yer alan gayrimenkullerin tespit edilerek özel ve tüzel kişiler tarafından işgal ettirilmemesini sağlamaktadır. Belediyeye ait gayrimenkullerin özel ve tüzel kişilere 2886 sayılı yasanın ilgili maddeleri gereğince kiraya verilmesini, diğer kamu kurumlarına ihtiyaç halinde gayrimenkul tahsis edilmesi intifa ve irtifak haklarının verilmesini sağlar, belediye tasarrufunda olan kamuya ait gayrimenkullerde bulunan işgalleri tespit ederek gereksiz işgalciye ecri misil tahakkuk ettirir veya 2886 sayılı yasanın 75.inci maddesine göre tahliye edilmesi için Zabıta Müdürlüğüne bilgi verir, imar planlarında meydan, yol, otopark, park gibi kamu hizmetlerine ayrılan yerlerin 4650 sayılı kanunla değişik 2942 sayılı yasa gereğince program dahilinde istimlakların yapılmasını sağlama görevini üstlenir.

Müdürlüğe ait verilere göre, harita bürosunda; Durusu II. Kısım uygulama imar planı sınırı içerisinde kalan 7400 m²'lik alana yoldan ihdas edilerek belediye adına tescil edilmiş ve tescil edilen uygulamalardan 190 adet tapu dağıtılmıştır. Emlak bürosunda, belediyenin 210 adet kiralık mülkü mevcuttur. Bunlardan 141'inin işlemi yapılmıştır. Ayrıca Emniyet müdürlüğü ve Yeşilbayır muhtarlık binası devir işlemi de tamamlanmıştır. Kent bilgi sisteminde ise, coğrafi veriler bilgisayar ortamına aktarılıp bilgilerin daha somut hale getirilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla oluşturulan Ulusal Adres Veri Tabanındaki (UAVT) kapı, adres, yol gibi bilgiler zamanla güncellenir. Bilgilere müdürlük sayesinde belirli dönemlerde eksik bilgilerin aktarılması yapılmaktadır. Numarası tanımlanmayan 890 adet parsel düzenlenmiştir. 3644 adet bilgisi olmayan parselin 2899 tanesi ise bu sistemin aktifleşmesiyle birlikte yeni bulgular aktarılmaya başlandı.

3.2.1.1.8. Plan ve Proje Müdürlüğü

Arnavutköy ilçesi sınırları içinde, 1/5000 ölçekli nazım imar planı gereği 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarını hazırlayarak onay sürecini takip etmek, Planlarda çıkan aksaklıkların giderilmesi amacıyla plan tadilatlarının hazırlanması ve sorunların

çözümlemesi, bu doğrultuda kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması, yapılan plan ve plan tadilatları tekliflerinin değerlendirilerek sonuçlandırılması, birimlerin ihtiyaç duyduğu veya geliştirme çalışmaları içerisinde yapılması öngörülen konularda mimari proje hazırlamak veya hazırlatmak, uygulanması düşünülen projelerin anlatımını yapmak ve bu konularda birimler arasındaki koordinasyonu sağlamak, şehrin ihtiyaçları ve sağlıklı kent kriterleri doğrultusunda tasarım, estetik ve tekniği bir araya getirerek, sağlıklı kent ilke ve politikalarının mekana yansıtılmasını hedefleyen projeler (her türlü hizmet, sosyal ve kültür içerikli projeler, altyapı ve üstyapı projeleri, kapalı ve açık spor alanları, sokak, meydan ve çevre düzenleme projeleri vs.) hazırlamak veya hazırlatmak, her türlü kentsel tasarım, analitik etütlerini, analiz çalışmalarını, gerektiğinde fizibilite raporlarını yapmak veya yaptırmak, Eski eser envanteri oluşturmak, Arnavutköy' ün kültürel ve tarihi değerleri ile ilgili araştırma ve tespitleri yapmak veya yaptırmak, elde edilen verileri ilgili dokümanlar halinde saklamak, tüm kent ortakları ile birlikte hareket ederek, tarihi çevrenin korunması ve yaşatılması için kentsel koruma politikalarının geliştirilmesini sağlamak, konu ile ilgili kısa, orta ve uzun vadeli hedefler ve projeler geliştirmek, belediye mülkü olan veya belediyeye tahsisi yapılmış eski eserlerin ihyasına yönelik olarak projelerinin yapılması, yaptırılması, ayrıca belediye mülklerinin kamu yararı doğrultusunda projelerinin yapılmasını veya yaptırılmasını sağlamak, kent kimliğini belirleyici kentsel tasarım ilkeleri oluşturulması yolunda görevleri bulunmaktadır.

3.2.1.1.9. Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü

Belediye içerisinde umuma açık işyerleri, sıhhi işyerleri ile 2. ve 3. sınıf gayri sıhhi müessese işyerlerine, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenler. Ayrıca açılmış veya açılacak tüm sıhhi ve gayrisıhhi işyerlerinin 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun ile ruhsat yönünden denetlenmesi ve ruhsatlandırılması, ruhsatsız faaliyette bulunan işyerleri hakkında yasal işlem yapılması, 5216 sayılı kanunla ruhsat ve denetim yetkisi ilçe belediyelerine bırakılan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu çerçevesinde umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin denetlenmesi ve ruhsatlandırılması, 394 sayılı Hafta Tatili Kanununa tabi işyerlerine

Hafta Tatili Ruhsatı verilmesi, Başkanın veya başkan yardımcısının başkanlığında sıhhi ve gayrisıhhi işyerlerinin denetimiyle ilgili müdürlükler arası koordinasyonun sağlanması, zabıta müdürlüğü desteğiyle denetim ekibi oluşturularak işyerlerinin denetlenmesi,3516 sayılı Ölçü ve Tartı Aletleri Kanunu'nun öngördüğü biçimde ölçü ve tartı aletlerinin yıllık beyannamelerinin alınması, kontrollerinin yapılması, uygun bulunanların damgılanması, mevzuat hükümlerine aykırı olanlar hakkında yasal işlem yapılması, mevzuatın belediyelere tanıdığı yetkiler dahilinde, müdürlükle ilgili ücret tarife tekliflerinin hazırlanması, müdürlüğün yıllık bütçesinin, stratejik plan, program ve hedeflerinin hazırlanması, başkanlık makamına, encümene ve meclise müdürlükle ilgili teklifler sunulması ve belediyenin bu üç organınca verilen kararların uygulanması işlevlerini yürütmektedir.

Belediye bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetler doğrultusunda düzenlemeler ve denetimlerle ilgili birimler çalışmalarını sürdürmektedir. Bu birimlerden;

İş yeri açma ve çalıştırma ruhsatları ile ilgili düzenlemede, Sağlık İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, İtfaiye Daire Başkanlığı, İSKİ Genel Müdürlüğü, Tarım Orman İl Müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün verdiği bilgiler sonucunda 364 adet işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilmiştir. Ayrıca sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat yerleri için 352 hafta tatil ruhsatı gerekli kişilere ulaştırılmıştır.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin denetiminde, zabıta müdürlüğü ile birlikte çalışılmaktadır. Ayrıca kaymakamlık makamınca kurulan komisyonla internet kafelerin denetimleri de sürmektedir. Bu sayede umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden 127 adeti denetlenmiştir.

Asansörlere ve yürüyen merdivenlere işletme belgesi ve periyodik fenni muayene raporu verilmesi ise yılda bir kez yapılan muayenelerle gerçekleştirilmektedir. Bu şekilde 162 adet rapor kontrol edilip ilgililere teslim edilmiştir.

Belediyenin sıhhi ve gayri sıhhi müesseseleri denetleme yetkisi gereği umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile birlikte 254 iş yeri denetlenmiş ve 2010 yılı sonunda 2.850 adet iş yeri kayıt altına alınmıştır. Muayeneye tabi cihazların ve makinelerin

periyodik fenni muayeneler ise kompresörler, asansörler, vinçler, kreynler, yakıt tankları, buhar kazanları ve buhar jeneratörleri gibi mekanik cihazların denetimlerinin yapılmasıdır. 162 adet denetim gerçekleştirilmiş olup muayene raporları ilgililere teslim edilmiştir.

Belediyenin denetimlerinin diğer bir kolu olan Mesul Müdürlük belgesi verilmesi umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ve çok amaçlı alışveriş merkezlerini sevk ve idare için iş yeri sahipleri aracılığıyla göreve getirilen kimselere verilen belgedir. 2010 yılında 7 adet Mesul müdürlük belgesi verilmiştir. İş yerlerinin hijyenliğini kontrol etmek amacıyla kurulan denetim komisyonlarında belediye sınırları içerisinde 2010 yılında 104 adet iş yeri incelenmiştir. Bu denetlemelerin yanında belediye, canlı müzik izin belgesinin verilmesi, ölçü ve tartı aletlerinin muayene ve damgalama işlemlerini yapması, çevreye uyumlu iş yerleri oluşturulması ve şikayetlerin değerlendirilip sonuçlandırılması ile ilgili kurduğu birimler görevini etkin bir şekilde yerine getirmesini sağlamaktadır.

Tablo 11- 12 :Müdürlüğe ait 2010 yılı esas alınarak yapılan faaliyetler ve mali durumla ilgili bilgiler gösterilmiştir.

2010 Yılı Müdürlükteki Faaliyetlerle İlgili Bilgi Tablosu		
S.No	Konusu	Sayısı
1.	İş yeri ilgililerine verilen açma ve çalışma ruhsatı	364
2.	İş yeri ilgililerine verilen hafta tatili açma ruhsatı	352
3.	Yapı ve işleme sahiplerine verilen asansör işletme ruhsatları	162
4.	Yapı ruhsatı eki tesisat proje ve onayı	21
5.	Denetimi yapılan toplam iş yeri	2.850

MALİ KAYNAKLARA DAİR BİLGİLER				
2010 Yılı Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü		2010 Tahmini Bütçe	2010 Gerçekleşen	2010 Gerçekleşme Oranı
Bütçe Bilgileri	Personel Giderleri	269.000.00	202.192.61	82,59%
	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	65.000.00	44.189.14	%67,98
	Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	116.000.00	12.692.68	%10,94
	Sermaye Giderleri	0.00	0.00	0
	Toplam	450.000.00	279.074.43	%62,02

3.2.1.1.10. Destek Hizmetleri Müdürlüğü

Belediyeye gelen talepleri kamu ihale kurumunun belirlediği senelik parasal limitler çerçevesinde piyasa araştırması yapmaktadır. Kuruma ait araç ve ekipmanın, diğer birimlerden gelen talepler doğrultusunda sevk ve idaresini, etkin ve verimli çalıştırılmasını, koordinasyonu sağlamak, araç ve ekipmanın yıllık periyodik bakım takvimi ile koruyucu, önleyici bakımlarını ve tamirlerini yapmak, araç ve iş makinelerinin kullandığı akaryakıt, lastik, madeni yağ ve diğer yedek parça ihtiyaçlarının temini, kontrolü ve kabulünü yapmak, gerekli raporları oluşturmak, araçların sicil dosyalarını tutarak, ruhsat, trafik tescil, kaza, zorunlu trafik sigortası, egzoz ve fenni muayenelerini yaptırmak, takip etmek ve muhafaza etmek, çeşitli kamu kuruluşlarından gelen araç taleplerini değerlendirmek, kurumun elektrik, elektronik ve demir doğrama gibi işlemlerini yapmak veya yaptırmak, ihale hazırlıkları, uygulanışı ve sonuçlandırılmasıyla ilgili işleri yapmak, taşınır kayıt kontrolüyle ilgili her türlü işlemi yapmak, hizmet binalarının bakım, onarım ve temizlik işlerini yapmak veya yaptırmak, ayrıca güvenliğiyle ilgili işlemleri yapmak veya yaptırmak, doğalgaz, elektrik, su, telefon gibi abonelik işlemlerini yapmak ve bu işlemler ile ilgili envanterin tutulmasını

sağlamak, diğer müdürlüklerin asli görevleri dışında kalan tefrişat ve bilgisayar ekip ve ekipmanlarını sağlayarak ilgili birimlere teslim edilmesi görevini yapmaktadır.

Müdürlük destek hizmetlerini kurumsal performansa katkı yapacak şekilde yürütme amacı gütmektedir. Bu amaçla bazı hedefler doğrultusunda çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Hedefler arasında temizlik, yemek, personel servisi ve güvenlik hizmetleri, personelin memnuniyet oranının artırılması gibi durumlar yer almaktadır. Müdürlüğün 2010 yılı içerisinde 3 adet stratejik plan ve hedefi bulunmakta ve hedefi gerçekleştirmek amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

Tablo 13 : Müdürlüğe Ait Bütçe Gider Durumu

Bütçe ve Gider Durumu			
Bütçe Yılı	Müdürlüğün Bütçe Tahmini	Müdürlüğün Gerçekleşen Bütçesi	Bütçe Gerçekleşme Oranı
2010	16.201.000.00	12.441.631.71	%76,80

Tablo 14 :01/01/2010-31/12/2010 tarihleri arasındaki müdürlüklere göre doğrudan temin dosyaları dağılımı aşağıdaki tablodaki gibidir.

Müdürlükler	Dosya Adedi	Toplam Tutar	Yüzdesi
Özel Kalem Müdürlüğü	25	419.512,26	%9.70
Yazı İşleri Müdürlüğü	0	0.00	%0.00
Mali Hizmetler Müdürlüğü	2	31.621.00	%0.73
Fen İşleri Müdürlüğü	13	299.518.54	%6.92
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	4	21.830.00	%0.50
Temizlik İşleri Müdürlüğü	3	73.596.60	%1.70
Zabıta Müdürlüğü	3	25.030.18	%0.58
Hukuk İşleri Müdürlüğü	0	0	%0.00
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	0	0	%0.00
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	8	101.178.48	%2.34
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	14	427.068.29	%9.87
Destek Hizmetleri Müdürlüğü	164	2.599.577.60	%60.09
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	13	286.212.85	%6.62
Sağlık İşleri Müdürlüğü	2	26.820.00	%0.62
Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü	1	11.800.00	%0.27
Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	1	2.360.00	%0.05
Plan ve Proje Müdürlüğü	0	0	%0.00
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	0	0	%0.00
Toplam	253	4.326.125.80	%100

3.2.1.1.11. Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Belediye alanı içerisinde her türlü park, bahçe, kavşak ve orta refüjlerin düzenlenmesi, cadde ve sokakların ağaçlandırılması, bölgedeki yeşil alanların düzenli ve programlı olmasını sağlamaktadır. İlçe sınırları içerisinde kişi başına düşen yeşil alan miktarını standart seviyeye ulaştırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmak, cadde, sokak, meydan ve refüjlerde ağaçlandırma ve yeşillendirme çalışması yapmak, parklar, çocuk oyun alanları, çocuk oyun grupları, spor aletleri, yürüyüş yolları, spor alanları ve yeşil alanların bakım, onarım ve iyileştirme çalışmalarını yapmak, parkların temizliğini ve bölgedeki tüm ağaçların hem daha sağlıklı büyüebilmeleri hem de yaya yolları, apartman önleri gibi alanlarda vatandaşları rahatsız etmeyecek forma getirilmesi amacıyla budamalarını yapmak, yeşil alanlar ile ağaçlar ve süs bitkilerinin periyodik olarak belirlenen zamanlarda sulama, gübreleme, ilaçlama ve çapalama işlemlerini yapmak, çalışma programlarının günlük, haftalık, aylık ve 5 yıllık olarak hazırlanması ve hazırlanan programların takibini yapmak, parklarda bulunan tüm yapısal peyzaj donatılarına (aydınlatma elemanları, çocuk oyun elemanları, pergola, kameriye, bank, çöp kutusu, bilgilendirme panosu vb.) zarar verilmesi durumunda gerekli teknik inceleme ve tespitleri yaparak yasal takip başlatmak, gerekli cezai yaptırımı uygulamak, halkın talepleri doğrultusunda bakım, budama, kesim, ilaçlama, sulama vb. işlerini yapmak, park, bahçe, refüj vb. alanlarda ki çiçeklendirme çalışmalarına yönelik bitkisel materyal üretimi yapmak veya yaptırmak, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından anıt ağaç ya da korunacak ağaç olarak tescillenmesi gerekli özellik arz eden ağaçları tespit etmek, yıl içerisinde mevcut park ve yeşil alanların bakımı ile aydınlatma ve sulama sistemlerinin onarım işlerinin yanı sıra okul camii ile diğer kamu kuruluşlarına çevre düzenlemeleri konusunda yardımcı olma görevini yerine getirmektedir.

Arnavutköy Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü görev ve yetkileri adı altında belediye sınırları içerisinde çalışmalar yapmıştır. Müdürlüğe gelen evrak adedi 226 olup giden evrak adedi ise 383 olarak kayda geçmiş ve iletilen talep-şikayetler değerlendirilmiştir. Müdürlüğün faaliyetleri arasında;

- 2010 yılında toplam 4972 ağaç fidanı (ligustrum, akçaağaç, at kestanesi, erguvan, manolya, lale ağacı, akasya, ağaç hatmi, çınar, ıhlamur, ladin, fıstık çamı, sedir, mazi, laylandi vs.) dikimi yapıldı. Necip Fazıl caddesi, Hasan Tahsin caddesi, İstiklal caddesi, Eyüp Sultan caddesi, Gazi Osmanpaşa caddesi, Kazım Karabekir caddesi, Ziya Ulhak caddesi gibi yerlere fidan dikildi. Toplam 2000 adet beyaz, kırmızı, sarı, turuncu ve pembe renklerde gül ekim çalışması yapıldı. 612.833 adet mevsimlik çiçek (kadife çiçeği, cam güzeli, begonya, petunya, ipek çiçeği, çuha, menekşe ve lale soğanı) dikim işlemi gerçekleştirildi.

- Parklara 20 adet çocuk oyun grubu eklendi. Ayrıca 160 adet fitness aletleri dahil edildi. Bu alanlara 50.000 m² rulo çim serildi. Çocuk oyun alanlarına ise toplam 3000 m² kauçuk kaplama yapıldı. Mevlana Parkı, Karaburun Parkı, Karlıbayır Parkı, Haraççı Parkı, Sincanlar Parkı adıyla 6 adet yeni park hizmete açıldı. Ayrıca Şehit Er Sebahattin Ergün Parkı, Hasan Kayım Parkı, İstiklal Parkı, Yavuz Selim Parkı, Mehmet Özbahçeci Parkı, Turgut Özal Parkı, Şehit Er Musa Tikicier Parkı, Şehit Er İlyas Bozkır Parkı, Engelliler Parkı, Malazgirt Parkı, Mehmet Akif Ersoy Parkı, Şehit Er Tuncay Türken Parkı, Şeyh Şamil Parkı, Hicret Parkı, Şakayık Parkı, Sıtkı Şefika Üzümlü Parkı, Necip Fazıl Parkı, Aşık Veysel Parkı, Ramazan Güngör Parkı, Adnan Menderes Parkı, Yeşilbayır Parkı gibi alanlarda onarımdan geçirilmiştir. Bu parklarda fitness alanları, dinlenme alanları, bitkisel düzenlemeler, spor yapılabilecek mekanlar, çocuk oyun alanları yürüyüş parkurları yer almaktadır.

Arnavutköy-Habibler yolu kavşak düzenlemesi, Bolluca, Taşoluk ve Bağlar meydanlarında bitkisel düzenleme ve ferforje çalışmaları yapılmıştır. Toplam olarak 2550 dönüm alanda çim ve çayır biçilmiş, 5000 adet ağaç budanmıştır. Park ve yeşil alanlarda 120.963,10 ton sulama yapılarak parklarda 250 adet bank ve çöp kutuları yenilendi. Emniyet Müdürlüğü bahçesi düzenlendi. Park, refüj ve yeşil alanlarda toplamda 6.800,00 m³ olmak üzere üç karışımli toprak kullanılmıştır.

Tablo 15 : Park ve Bahçeler Müdürlüğü 2010 yılı Mali Bütçesi

Açıklama	Bütçe İle Konan	Harcanan	Kalan Tutar
Personel Giderleri	761.000,00	604.713,73	156.285,27
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	145.000,00	125.863,42	19.136,58
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	3.998.000,00	2.704.724,02	1.293.275,98
Cari Transferler	0.00	0.00	0.00
Sermaye Giderleri	250.000,00	0.00	250.000,00
Sermaye Transferleri	0.00	0.00	0.00
Yedek Ödenekler	0.00	0.00	0.00
Toplam	5.154.000,00	3.435.302,17	1.718.697,83

Müdürlüğün 2010 yılı mali gider bütçesi ve faaliyetleri yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre faaliyet maliyetleri toplamı 5.154.000,00 TL olarak tahmin edilirken 3.435.302,17 olarak gerçekleşmiştir. Bu tutarlara göre gerçekleşme oranı %66,7 olmuştur.

3.2.1.1.12. Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü

Çevreyi ve çevre sağlığını korumaya, iyileştirmeye ve güzelleştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur, plan ve projeler hazırlar, yürütülen faaliyetlere katkı sağlar, 5393 sayılı Belediye Kanununa dayanarak Başkanca kendisine verilen ve bu yönetmelikte tarif edilen görevleri, ilgili yasalar doğrultusunda yapmak ve yürütmek, yer üstü ve yer altı sularına, denizlere, havaya, toprağa ve insan sağlığına olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti belirlemek ve izlemek, olumsuz etkilerin kontrolünü, azaltılmasını veya bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını ve uygulanmasını sağlamak, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmak, ölçüm yapmak veya yaptırmak, verileri toplamak ve değerlendirmek, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve güzelleştirilmesi ile ilgili denetim yapmak, şikayetleri değerlendirmek, kirlenmeye sebep olan kişi, kurum veya kuruluşları tespit etmek, yasal mevzuatı uygulamak, olumsuzlukların ortadan kaldırılmasını ve belirlenen ölçüt ve standartların uygunluğu sağlamak, atıkların ilgili kanun ve yönetmelikler kapsamında kaynağında azaltılması,

özelliğine göre ayrılması, toplanması, taşınması, bertaraf edilmesi ve geri kazanılması işlemlerinin yürütülmesini sağlamak, plan ve projeler hazırlamak, uygulamak ve denetimini yapmak, gürültü kirliliğine neden olan işyeri, konut veya kişilerin denetimini ilgili yasa ve yönetmelikler çerçevesinde yapmak, gürültü kaynaklarını tespit etmek, ölçümler yapmak veya yaptırmak, gürültüye neden olan faktörleri önleyici veya ortadan kaldırııcı önlemler alınmasını sağlamak, plan ve projeler hazırlamak, çevre bilincinin geliştirilmesi ve yerleştirilmesine yönelik eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinde bulunmak, plan ve projeler hazırlamak, uygulamak, çevre etkinlikleri düzenlemek, yapılan etkinlik ve organizasyonlara katılımı sağlamak, çevreyi ve çevre sağlığını korumaya, iyileştirmeye ve güzelleştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunmak, plan ve projeler hazırlamak, yürütülen faaliyetlere katkı sağlamak, faaliyet konusu ile ilgili yıllık faaliyet raporlarını ve stratejik plan ve performans programını hazırlamakla görevlidir.

Arnavutköy Belediyesi 5393 sayılı Belediye Kanununun verdiği yetkiye dayanarak ilçede yaşayan halkın eksikliklerini gidermek, sorunlarını çözmek amacıyla hedefler koymuş ve bunu gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Belediyenin 2010 yılı esas alınarak yapılacak faaliyetler çalışmasına göre müdürlüğün etkin olduğu görev alanları belirgin olacaktır. 2010 yılı içerisinde müdürlüğe kurum ve kuruluşlardan yazı müdürlüğü aracılığıyla gelen evrak sayısı 585 adet, bunlardan 527'sine cevap verilmiş diğer evraklar ise kayıt altına alınmıştır. İlçede belirli hayvan barınaklarının korunması ve bu alanda üretimin artırılması için gerekli tedbirler alınmıştır. İnşaat harfiyatlarının taşınması işleri ile ilgili 28 adet harfiyat toprağı inşaat yıkıntı atıkları taşıma ve kabul belgesi ile 12.590 adet fiş ve pul verilmiştir. İzinsiz ve kontrolsüz olarak atılan 15-155 kamyon atık kaldırılmış ve tespit edilenler hakkında yasal işlem yapılmıştır. Boğazköy ıhlamur sokakta bulunan metal işleme ve döküm atölyelerinden 36 tanesine çevre kirliliğinden dolayı mühür konulmuştur. Belediyenin 506 km²'lik ilçe sınırları içerisinde 300 km²'lik kısmı denetim altında tutulmaktadır.

Tablo 16 –17 :Aşağıdaki tablolarda belediyeye ait 2010 yılı mali durumu faaliyet gerçekleştirme oranı ve ayrıntılı bütçe bilgileri verilmiştir

Bütçe Yılı	Müdürlüğün Tahmini Bütçesi	Müdürlüğün Gerçekleşen Bütçesi	Gerçekleşme Oranı
2010	515.000,00	303.075,96	%58.85

Ayrıntılı Bütçe Bilgileri			
Açıklama	Bütçe İle Konan	Harcanan	Kalan Tutar
Personel Gideri	322.000,00	251.322,56	70.677,44
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Prim Giderleri	72.000,00	48.362,22	23.637,78
Mal ve Hizmet Alımı	121.000,00	3.391,18	117.608,82
Toplam	515.000,00	303.075,96	211.924,04

Tablo 18 : Çevre Koruma Müdürlüğü2010 yılı performans sonuçları aşağı tablodaki gibidir.

2010 yılı Performans Tablosu	Hedef	Toplam	Yüzde %
Denetlenen Araç Sayısı	2000	1.639	81.95
Denetlenen Alan	300	469	156.33
Atık Taşıma Fişi		17.628	70.51
Denetlenen Sanayi Kuruluşu Sayısı	110	174	158.18
Denetlenen Araç Sanayi Kuruluşlarıyla Çevre Bilinci Oluşturma toplantılar ve Çalıştaylar Sayısı	12	11	91.67
Okullarda Çevre Bilinci Oluşturma Toplantıları	12	0	0
Çevre Bilinci Temalı Broşür/Afiş		1.610	0
Sivil Toplum Örgütleri ve Muhtarlıklarla Çevre Bilincini Geliştirme Amaçlı Toplantılar	2		100

Tablo 6 :Arnavutköy’deki Tarım Arazilerinin Kullanım Amacına ve Niteliğine Göre Dağılımı

Arazi Cinsi	Alan (Ha)
Çayır Alanı	35
Meyvelik Alan	66
Sebzelik Alan	666
Tarla Alanı	6.630
Mera Alanı	2.233
Kullanılmayan Alanlar	8.010
TOPLAM	17.604

Kaynak: Arnavutköy Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Temmuz 2009.

İlçedeki ekili tarım arazilerinde ağırlıklı olarak buğday ve ayçiçeği ekimi yapılmaktadır. Bunları sırasıyla arpa, mısır, yulaf, fiğ ve diğer bitkiler izlemektedir (Tablo 6).

Tablo 7 : Arnavutköy’de Yetiştirilen Tarım Ürünleri

Ürün Adı	Alan (Ha)	Oran (%)
Buğday	2.890	43,6
Ayçiçeği	2.687	40,5
Arpa	323	4,9
Mısır	307	4,6
Yulaf	140	2
Fiğ	109	1,6
Diğerleri (Kanola, korunga vb.)	174	2,8
TOPLAM	6.630	100

İlçedeki köylerin önemli geçim kaynaklarından birisi de hayvancılıktır. Genelde süt üretimine yönelik hayvancılık yapılmaktadır. Hayvancılık, büyük çiftliklerden ziyade küçük aile sürüleri şeklinde devam etmektedir. 2008 yılı verilerine göre, büyükbaş hayvancılık yapan 1.150 aile bulunmakta olup toplam 14.800 adet büyükbaş

hayvan, küçükbaş hayvancılık yapan ise 96 aile bulunmakta olup toplam 12.200 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmektedir.

3.2.1.1.13. Sağlık İşleri Müdürlüğü

Halkın ve kurum personelinin sağlığını ilgilendiren konularda gerekli araştırmalar yapar, halk sağlığını korur, gözetir. Gıda ve su kalitesinde kontrolleri yapmaktadır. Memurların tedavileri için reçete tanzim edilmesi, başvuruda bulunan ve bölgede ikamet eden fakir ve yardıma muhtaç hastaların ücretsiz muayenelerini yapmak, gerektiğinde sağlık raporu tanzim etmek, sağlıkla ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, kanun, yönetmelik ve tamimler çerçevesinde ortak faaliyetlerde bulunmak ve destek sağlamak, başkanlık makamı ile yapılan protokol hükümleri çerçevesinde aynı zamanda işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yönetmelik hükümlerine göre belediyede çalışan işçi personelin sadece kendisinin muayene ve tedavilerini yapmak, gerekli gördüklerinin sevk işlemleri ve bunun yanında cenaze hizmetleri, iş yerleri ruhsat ve sağlık denetimleri ve hayvan sağlığı ve kuduzla mücadele denetimleri konusunda görevleri bulunmaktadır.

3.2.1.1.14. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve değerlerin korunması ile gerekli çalışmaları yapar, bu çalışmalara üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlar. Kültürümüze katkı sağlayacağı düşünülen, kitap, kaset ve cd'lerin satın alınması, hazırlanması ve basılması yönünde çalışmalar yapmak, Açık hava etkinliklerinin düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapmak, Önemli gün ve gecelerde çeşitli kültürel etkinlikler düzenlenmesini sağlamak, Ödüllü ve ödüksüz yarışmalar düzenlemek, Kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren ilçe dahilindeki kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, dernek, vakıf vb. kuruluşlara her türlü desteğin sağlanması ve ortak etkinlikler düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapmak, başkanlığa bağlı kültürel mekanların kültürel ve sanatsal etkinliğe hazır olmasını sağlamak ve mekanların tahsislerini organize etmek, yapılacak etkinlikleri

basın yayın ve halkla ilişkiler müdürlüğüne bildirmek ve duyurulmasını sağlamak, ilçe dahilinde bulunan fakir vatandaşlarımıza, yemek yardımı ve dağıtımı yapmak, ayrıca yardıma muhtaç vatandaşlarımıza ayni ve nakdi yardımda bulunmak, Okulların ihtiyaçlarını imkanlar ölçüsünde karşılamak, gençlik ve çocuk merkezlerinde ve öğretmenlerce gençlerimize ve çocuklara hizmet vermek, internet ve benzeri yollarla halka açık eğitim hizmetleri sunmak gibi işlevleri vardır.

3.2.1.1.15. Teftiş Kurulu Müdürlüğü

Kamu hizmetlerinin geliştirilip etkinleştirilmesini, verimlilik ve performansın artırılmasını, belediyenin mevzuat, plan, program ve projelere uygun çalışmasını sağlar. Başkanın emri ve onayı üzerine, kamu hizmetlerinin geliştirilip etkinleştirilmesini, verimlilik ve performansın artırılmasını, belediyenin mevzuat, plan, program ve projelere uygun çalışmasını sağlamak amacıyla araştırmalar yaparak gerekli görüş ve öneriler hazırlayıp başkana sunmak, gerektiğinde, belediye hizmetlerinde performans, etkinlik ve verimliliğin artırılması için üretilecek politika, proje ve hizmet standartlarının oluşumuna katılmak, teftiş ve incelemenin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla genel prensipleri tespit etmek ve personelin çalışmalarını teşvik edici teftiş sistemini geliştirmek, başkan, diğer seçilmiş kişi ve organlar ile encümen başkanı ve üyelerinin encümen çalışmalarından doğan karar ve işlemleri hariç, tüm belediye birimlerinin her türlü iş ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlemlerini yürütmek, mevzuatta gösterilen ve başkanca verilen teftiş hizmetlerini ifa etmek, ilgili mevzuatın öngördüğü diğer görevler ile Başkanlıkça verilen görevleri icra etme görevlerini üstlenmektedir.

3.2.1.1.16. Yapı Kontrol Müdürlüğü

İlçe sınırları içerisinde yer alan binaların yasalara uygun inşaat yapılmasını sağlamak, kaçak yapılaşmayı engelleme amacı gütmektedir. Bölgedeki inşaatları her safhasında denetlemek, kullanılabilir duruma gelen binalara yapı kullanma izin belgesi düzenlenmek, binaların dış cephe, bakım ve onarımı için iskele belgesi düzenlemek ve

tehlikeli durumdaki binaları tespit etmek, Zabıta ve Fen İşleri Müdürlükleri ile koordineli olarak tehlikeli durumun giderilmesini sağlamak, iskân başvurusu sonucunda inşaatların kontrolünü yaparak iskân belgesini düzenlemek, ruhsata tabi olmayan basit tadilat ve tamirat işlemlerini yaptırmak ve takip etmek, ilçe dahilinde kaçak yapılaşmanın önlenmesi için gerekli tespit ve denetimler ile 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili hükümlerine göre yapı tatil tutanakları düzenlemek ve karar alınmak üzere encüme sevk etmek, alınacak kararlar müteakip ruhsatsız veya ruhsatına aykırı kısımları yıkıma hazır hale getirmek için elektrik, su ve doğalgaz kesilmesi ve tahliyesinin sağlanması hususunda gerekli yazışmaları yapmak, Fen İşleri Müdürlüğü ile birlikte yıkım gerçekleştirmek, Arnavutköy sınırları içerisinde yasalara uygun inşaat yapılmasını sağlayarak inşaatların yapı ruhsatı ve ekleri doğrultusunda arazide kontrolünün yapılarak gerekli vizelerinin verilmesine müteakip iş bitirme belgelerini düzenlemek, vizeleri düzenlenen inşaatların hak edişlerini kontrol ederek ödenmesi için ilgili müdürlüğe göndermek, 775 sayılı yasanın 18 inci maddesi gereği tapusuz bölgelerde tespit edilen kaçak yapıları Zabıta Müdürlüğüne bildirmek, yıkılacak derecede tehlikeli binalar ve metruk haldeki binalarla ilgili gerekli yasal işlemleri yapmak, hatalı hafriyat ve tehlikeli yapılarla ilgili mevzuat hükümleri gereğince ilgili müdürlüklerle bağlantılı bir şekilde çalışmak yapı kontrol müdürlüğünün işlevleri arasında yer almaktadır.

3.2.1.1.17. Fen İşleri Müdürlüğü

Arnavutköy Belediyesi yatırım amacıyla proje, keşif, ihale işlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması, ihale ile ilgili ödemelerin yapılmasını sağlamaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyenin görevlerinden sayılan veya Belediye Meclisi tarafından yapımı kararlaştırılan her türlü hizmet, sosyal ve kültür amaçlı binaların, kent donatılarının, altyapı ve üstyapı tesislerinin, kapalı ve açık spor alanların yapımını gerçekleştirmek, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu gereği muayene, kabul ve diğer komisyonları teşekkül ettirmek, yukarıda sözü edilen işlere ait hakediş ve kesin hesaplarını tetkik etmek ve onaylamak, geçici ve kesin kabullerini yapmak, ilgili mevzuat gereği belediyenin yetki sınırları içinde kalan alanlarda cadde, sokak, meydan

vb. yerlerde alt ve üst yapı ile ham yolların açılmasını sağlamak, kentin imar planına uygun hale getirilmesini sağlamak, yeniden yapılanma çerçevesinde yollar, alt geçitler, köprüler yapılmasını sağlamak, ilçe içerisinde, belirlenen plan ve program çerçevesinde bordür, tretuar yapım ve bakımını sağlamak, belediye sınırları içerisindeki yeni yapılan yolları asfaltlamak, mevcut ve bozulan asfaltların onarılması çalışmalarını sağlamak, kamuya ait diğer alt yapı kurum ve kuruluşları ile (BEDAŞ, İGDAŞ, Türk Telekom, İSKİ) yatırımlarda koordinasyon sağlamak ve bu kurumlara çalışmalar sırasında gerekli desteği sağlamaktır.

Bunun yanında resmi ve özel kuruluşların veya vatandaşların yol kazı çalışmalarına ilişkin taleplerini değerlendirip, altyapı ruhsatlarının verilmesini sağlamak, himayesinde bulunan her türlü iş makinelerinin sevk ve idare edilmesini sağlamak, kaçak veya ruhsatına aykırı yapıların yıkım işlemlerinde; işçi, makine ve her türlü araç ve gerecin gönderilmesini sağlayarak ilgili birimlerle uyumlu çalışmalarını sağlamak, Kar, don, sel baskınları ile plan çerçevesinde mücadele etmek,5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile ilçe belediyelerine verilen görev ve yetkilerden kendisini ilgilendiren konuları takip ederek yapmak ve yaptırmakla görevlidir.

3.2.1.1.18. Yazı İşleri Müdürlüğü

Bu müdürlük belediyeyi ilgilendiren kararların yazım ve onaylarının takibinden, gelen giden evrakların kontrollü bir şekilde teslim alınması ve ilgili birimlere gönderilmesinden, kuruma gelen ve kurumdan gidecek olan her türlü evrakın gerekli işlemlerini yapar. Müdürlüğün görevleri:

Belediye Meclisi ile ilgili görevler, Belediye encümeni ile ilgili görevler, Genel evrak kayıtlarıyla ilgili görevler, Evlendirme memurluğu ile ilgili görevler, Diğer görevler şeklinde incelenebilmektedir.

Belediye meclisi ile ilgili görevleri:

- Belediye birimlerinden yasa, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak Belediye Meclisinde görüşülüp karara bağlanmak üzere Başkanlık

Makamından havaleli konuları, gündem maddesi olarak hazırlayıp Meclis Başkanlığına sunmak,

- Meclis toplantı gündeminin, bir önceki birleşime ait meclis karar özetleri ve kararların birer adet fotokopileri ile birlikte 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 21 inci maddesine göre meclis üyelerine en az 3 gün önceden imza karşılığı teslim edilmesini sağlamak,
- Belediye Meclisi ve ihtisas komisyonlarının çalışmalarına yardımcı olmak, karar ve raporlarını yazmak,
- Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 16.ncı maddesine göre meclis toplantı tutanaklarını hazırlamak, Başkanlık Divanına imzalatmak ve bu tutanakları bir dosyada saklamak, incelemeye hazır bulundurmak,
- Meclis üyelerinin, meclis toplantılarına devamlılıklarını belirlemek üzere Meclis Başkanlığınca tutulan hazirun defterini saklamak,
- Alınan meclis kararlarını, karar defterine yazmak ve Meclis Başkanı ile kâtiplerine imzalatmak,
- Meclis ile birlikte alınan kararların arşivlenmesini sağlamak,
- Meclis üyelerine, gerek meclis toplantısına ve gerekse ihtisas komisyonu toplantılarına katıldıkları her gün için ödenecek olan huzur hakkı puantajını hazırlamak ve gereği için İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü'ne göndermek.

Belediye encümeni ile ilgili görevleri:

- Belediyenin birimlerinin ilgili Başkan Yardımcısının uygun görüşü ile Başkandan havaleli konuları gündem maddesi olarak encümene sunmak,
- Encümenin almış olduğu kararların yazılmasını, arşivlenmesini ve gereği için ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak,

- Toplantıya katılan Encümen Başkanı ve üyelerine ödenecek olan huzur hakkı için puantaj düzenlemek, gereği için İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğüne göndermek.

Genel evrak kayıt ile ilgili görevleri:

- Başkanlığa, kamu kurum ve kuruluşlardan gelen evrakların kaydını yapmak ve ilgili birimlere zimmet karşılığı teslim etmek,
- Başkanlığa, vatandaşlar tarafından verilen dilekçelerin kaydını yapmak ve ilgili birimlere zimmet karşılığı teslim etmek,
- Belediyeden posta ile gönderilecek evrakların posta zimmet defterine işlenerek PTT'ye zimmet karşılığı teslim etmek,
- Belediyeden kurye ile gönderilecek evrakların zimmet defterine işlenerek ilgili kurum veya kişilere zimmet karşılığı teslim edilmesini sağlamak.

Evlendirme memurluğu ile ilgili görevleri:

- Evlenmek isteyen kişilerin başvurularını kabul etmek, evlenme dosyasının hazırlanmasını koordine etmek, Evlendirme Yönetmeliği hükümlerince iş ve işlemleri takip etmek,
- Başkan adına vekâleten nikâh akdini gerçekleştirmek,
- Başvuruda bulunan kişilerin künyelerinin aile kütüğüne uygun olup olmadığının ve evlenmelerine engel bir halin bulunup bulunmadığının incelenmesi için gerekli faaliyetlerin yürütülmesini sağlamak.

Diğer görevleri:

- Başkanlık Makamı tarafından verilen diğer görevleri yapmak görevler arasında yer almaktadır.

3.2.1.1.19. Temizlik İşleri Müdürlüğü

Belediye sınırları içerisinde yer alan cadde ve sokakların yıkanarak temizlenmesi, çalışma bölgesinde çıkan evsel ya da katı atıkların toplanması ve nakledilmesi görevini üstlenmektedir.

Müdürlüğün görevleri:

- İlçemiz sınırları dâhilinde bulunan 8 köy ve 32 mahallenin 506,52 km²'lik yüzölçümün çöplerini program doğrultusunda düzenli bir şekilde toplayıp, transfer istasyonları ve imha sahalarına nakletmek,
- İlçe genelinde önemli noktalar ve kamu binalarının önlerine konulmuş durumda olan çöp konteynırlarının çöplerinin toplanmasını ve sürekli boş kalmalarını sağlamak. Çöp konteynırlarının yıkanması ve dezenfekte edilmesini sağlamak,
- Ana arter ve ana arter görünümündeki sokaklarda işçi personel (süpürgeci) ve süpürme araçları çalıştırılmak suretiyle, ince temizlik faaliyetleri yürütmek,
- İlçe sınırları dahilinde bulunan tüm mahallelerde, belli bir program dâhilinde işçi personel ve süpürme araçları çalıştırılmak suretiyle, genel temizlik ve yıkama çalışmaları yapmak,
- İlçe sınırları içerisinde bulunan 20 yatak altı ve yataksız resmi ve özel hastaneler, dispanserler, muayenehaneler, eczaneler vs. tıbbi nitelikli atık üreten yerlerin tıbbi atıkları; Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin

ilgili maddesine göre dizayn edilmiş tıbbi atık aracı ile toplayıp, Büyükşehir Belediyesi tıbbi atık yakma tesislerine naklini sağlamak,

- İmalata yönelik faaliyet gösteren işyerlerinin tanımlanan atıkların dışındaki imalat atıklarını, yeterli sayıda araç ve personel çalıştırmak suretiyle toplayıp, imha sahalarına naklini sağlamak,
- Kurulmakta olan semt pazarlarının çöplerini, pazarın kalkmasına müteakip düzenli bir şekilde toplayıp yıkama faaliyetleri sürdürmek,
- Meydan, cadde, bulvar ve sokakların yıkanmasını sağlamak,
- Tüm okul, cami ve ibadethanelerin etraflarının temizliğini yapmak,
- Gelişi güzel çöp atılan yerlere uyarı niteliğinde pankartlar ve duvar ilanları asmak ve uyarıcı levhalar dikmek görev alanı sorumluluğundadır.

3.2.1.1.20. Hukuk İşleri Müdürlüğü

İlçe ile ilgili işler dahilinde müdürlük içi yönergeler yayınlar ve gelen idari ve adli evrakın, ilgili personele dağıtımını yapmaktadır. Müdürlük personelinin özlük ve sicillerini düzenleme görevleri arasındadır.

Tablo 19 : Arnavutköy Belediyesi bünyesinde oluşturulan müdürlükler içerisinde çalışan personelin dağılımı aşağıda gösterilen tablodaki gibidir.

Müdürlüklere Göre Personel Dağılımı				
Müdürlük	Memur	İşçi	Sözleşmeli Personel	Toplam
Özel Kalem Müdürlüğü	3	13	-	16
Yazı İşleri Müdürlüğü	7	4	-	11
Mali Hizmetler Müdürlüğü	16	10	-	26
Fen İşleri Müdürlüğü	3	28	7	38
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	4	3	7	14
Teftiş Kurulu Müdürlüğü	1	-	-	1
Temizlik İşleri Müdürlüğü	3	2	-	5
Zabıta Müdürlüğü	29	8	-	37
Hukuk İşleri Müdürlüğü	-	3	3	6
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	4	3	-	7
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	2	6	1	9
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	2	6	1	9
Destek Hizmetleri Müdürlüğü	9	37	1	47
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	4	11	1	16
Sağlık İşleri Müdürlüğü	5	9	-	14
Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü	2	2	1	5
Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	3	2	6	11
Plan ve Proje Müdürlüğü	7	1	3	11
Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	4	4	-	8
Bilgi İşlem Müdürlüğü	-	3	1	4
Yapı Kontrol Müdürlüğü	2	-	7	9
Toplam	110	155	39	304

3.2.2. Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Gelişim Süreci

Arnavutköy Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü bünyesinde çeşitli sosyal hizmet faaliyetleri yürütülmektedir. Bu açıdan inceleyeceğimiz sosyal belediyecilik uygulamaları ve gelişim süreci konu başlığı altında yapılan hizmetlerin etkinliği ele alınacaktır.

3.2.3. Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Sosyal belediyecilik uygulamaları ve gelişim süreci içerisinde sosyal hizmet ve yardımlar bakımından ne gibi faaliyetlerin yer aldığı konusunda inceleme yapılacaktır.

3.2.3.1. Sosyal Hizmet ve Yardımlar

Sosyal hizmet ve yardımlar bu bölümde 9 kısımdan oluşmaktadır. Bunlar arasında; Ayni ve Nakdi Yardımlar, Yaşlı ve Engelli Koordinasyon Merkezi (AYEM), Asker Ailesi Yardımları, Toplu Sünnet ve Nikah Hizmetleri, Cenaze Evlerine Verilen Yemek Hizmetleri, Ramazan Ayı İftar Yemekleri, Spor Kulüplerine Yönelik Yardımlar, Arnavutköy Belediyesi Spor Kulübü ve Aşure Dağıtımı gibi faaliyetler yer almaktadır.

3.2.3.1.1. Ayni ve Nakdi Yardımlar

Merkezi yönetim içerisinde bulunan yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarına etkin bir şekilde hizmet sunabilmesi amacıyla yardıma muhtaç kişilere, ailelere maddi ve manevi destek verilmektedir. Bu nedenle Arnavutköy Belediyesi tarafından sosyal sorumluluk projesi kapsamında ayni ve nakdi yardımlar yapılmaktadır.

2010 yılında müdürlüğe 1500 kişi sözlü, 365 kişi ise yazılı olarak müracaat ederek belediyeden yardım talebinde bulunmuştur. İlçede bulunan 264 kişi belirlenerek yardım yönetmeliğine uygun olarak bu kişilere nakdi yardım yapılmıştır. Ayrıca ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına 3000 adet mont, 2700 adet bot ve muhtaç sahibi ailelerin sünnet olan çocuklarına da 450 adet sünnet kıyafeti dağıtılmıştır.

3.2.3.1.2. Yaşlı ve Engelli Koordinasyon Merkezi (AYEM)

Sosyal hizmet çerçevesinde sokak çocukları, kadınlar, yardıma muhtaç aileler, iş sahibi olmak isteyen gençler gibi birçok alanda halka hizmet etmek amacıyla belediyenin işlevini sürdürdüğü, özen gösterdiği diğer bir özel grup ise yaşlı ve engelliler için yaptığı çalışmalardır. İnsanların hayatlarının devamlılığı sonrasında gelen yaşlılık süreci ya da bazı olumsuz değişiklikler sonucunda engelli konumuna girerek belirli ihtiyaçları karşılayamaması, bu şahısların doğal olarak sosyal hayattan uzaklaşma ve yalnız kalma evresine girdiği görülmektedir. Bu nedenle Arnavutköy Yaşlı ve engelli Koordinasyon Merkezi (AYEM) kurulmuş ve bu alandaki eksikliklerin giderilmesi için çalışmalara başlanmıştır. Kurulan bu merkez sayesinde yaşlıların ve engellilerin yaşam standartlarının yükseltilerek toplumla bütünleşmesi amaçlanmaktadır.

Arnavutköy Belediyesi 2010 yılında 30 kişiye tekerlekli sandalye yardımı yapmış, 15 kişiye ise özürlü akülü sandalye verilmiştir. Ayrıca özürlü yasal haklar konusunda 5 ayrı toplantı yapılarak 1284 kişi bilgilendirilmiştir. Belediye sınırları içerisinde ikamet eden hasta altı bez isteğinde bulunan 267 kişiye 32.040 adet hasta altı bez ve 5 kişiye havalı hasta yatağı yardımı yapıldı. İSOM ile yapılan çalışma sonucu 28 kişinin Ortez, Protez, Dafo, Kafo, Afo ve koltuk değneği talebi karşılanmıştır. Hamza YERLİKAYA spor kompleksi yöneticilerinin de desteğiyle 43 kişi hidroterapiye gönderildi. 423 kişinin adreslerine gidilerek sosyal yardım için tespit yapılmış ve 293 kişiye engelli raporu çıkarılmıştır. Belediyeye taleplerini bildiren 3 kişiye wolker verilmiştir.

Müdürlük bünyesinde diğer kurumlarla birlikte bilgi alışverişi yapılmış ve halkın problemlerinin çözümü için gerekli olan birimlerle iletişime geçilmiştir. Bunlar arasında;

Kadın sığınma evlerine yerleştirilen 3 kişi, Yaşlı bakım evlerine yerleştirilen 3 kişi, çocuk yetiştirme yurduna yerleştirilen 5 kişi, huzurevine yerleştirilen 2 kişi, malulen emeklilik takibi yapılan 25 kişi, hastaneye kaldırılan 23 kişi vardır.

Bu yardımlar dışında 181 engelli çocuğa mont, 168 engelli çocuğa ise bot yardımı yapılmıştır. Engellilerin sosyal yaşam ile iletişimini bozmaması ve yalnızlık

kaygıları içerisinde girmemesi nedeniyle meslek edindirme kursları açılmıştır. Bu kursların ulaşımı belediye tarafından karşılanmaktadır. AYEM ve İSMEK iş birliği ile 2010 Ekim-Aralık ayları itibarıyla bu kurslarda; takı tasarım kursunda 11 kişi, bilgisayar kursunda 34 kişi, ahşap boyama kursunda 11 kişi, okuma-yazma kursunda 12 kişi eğitim görmüştür.

Tablo 20 : Belediyenin ilçe sınırları içerisinde yaptığı hizmetler ve kişi sayısı aşağıda bulunan tablodaki gibidir:

YAPILAN HİZMETLER	KİŞİ
İlçede Yaşayan Raporlu Engelli Sayısı	1710
Hastaneye Gönderilen Kişi Sayısı	1240
İş Talebi Karşılanan Kişi Sayısı	44
Özürlü-Yaşlılık-Evde Bakım Maaşı Alan Kişi Sayısı	807
Rapor için Ambulansla Hastaneye Gönderilen Kişi Sayısı	36
Sosyal İnceleme Yapılan Kişi Sayısı	423
Evde Bakım Maaş İncelemesi Yapılan Kişi Sayısı	331

3.2.3.1.3. Asker Ailesi Yardımları

Belediye bünyesinde yer alan sosyal faaliyetler ve 4109 sayılı Asker Ailesi Kanunu gereğince; çocukları askere giden muhtaç asker ailelerine yardım yapılmaktadır. 2010 yılı içerisinde 554 Asker Ailesi Maaşı yardım talebinde bulunmuş bunlardan 471 Asker Ailesine Maaş yardımı verilmiştir.

3.2.3.1.4. Toplu Sünnet ve Nikah Hizmetleri

Sosyal hizmetler kapsamında maddi sorunlar vb. gibi nedenlerle çocuğunu sünnet ettirememiş ve nikah yapamamış kişilere belediye tarafından destek verilmiştir. Bu amaçla 35 çiftin nikahı kıyılmış ve 279 çocuğa sünnet kıyafeti alınıp sünneti yapılmıştır.

3.2.3.1.5. Cenaze Evlerine Verilen Yemek Hizmetleri

Arnavutköy ilçesinde ikamet eden vatandaşların cenazelerinde yardımcı olmak, acılarını paylaşmak, kardeşlik bilincinin gelişmesi amacıyla cenaze sahiplerinin evlerine belediye tarafından yemek yardımı yapılmaktadır. 2010 yılında 136 cenaze evine 10.875 adet bir  g n olmak üzere yemek verilmiştir.

3.2.3.1.6. Ramazan Ayı İftar Yemekleri

Arnavutköy Belediyesi sosyal hizmetler kapsamında ilişkilerin etkin hale gelmesi, manevi duyguların pekiştirilip muhtaç kişilerin de bu durumdan yararlanabilmesi amacıyla geleneksel ramazan ayı iftar yemekleri verilmiş ve bu amaçla geçmiş yıllarda olduğu gibi 2010 yılında da ramazan programları düzenlenmiştir. İlçede 2010 yılında 35 farklı yerde 20.880 kişiye iftar yemeği hizmeti verilmiştir.

3.2.3.1.7. Spor Kulüplerine Yönelik Yardımlar

Belediye ilçede gençlerin boş vakitlerini değerlendirerek farklı aktivitelere yönelmesi ve kötü alışkanlıklardan uzak durması amacıyla spor etkinliklerini destekleyerek bu yönde farklı atılımlar gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda gençlerin sporla daha ilgili olmasını sağlayarak sağlıklı birey olarak yetişmesine yardımcı olmasına öncülük etmektedir. Gençlerin bedensel ve ruhsal alışkanlıkların geliştirilmesi amacıyla amatör spor kulüplerine forma, ayakkabı, tozluk gibi malzemeler temin edilmiş ve bu yönde 2010 yılında 10 adet amatör spor kulübüne 107.498.08 TL maddi destekte bulunulmuştur.

3.2.3.1.8. Arnavutköy Belediyesi Spor Kulübü

Belediyenin spor faaliyetlerini desteklediği çalışmalar yanında farklı aktivitelerin profesyonel olarak tek bir merkezde toplanması amacıyla Arnavutköy Belediyesi Spor Kulübü kurulmuştur. Bu nedenle Arnavutköy Amatör Spor

Kulüplerine, Tem Terkos Spor Kulübüne, Haraççı Spor Kulübüne, Arnavutköy Belediyesi Güreş takımına spor malzemesi yardımı yapılmıştır.

3.2.3.1.9. Aşure Dağıtımı

Belediye tarafından muharrem ayı nedeniyle dini duyguları yaşama ve birlikteliği sağlama amacıyla 11 farklı yerde Dağıtım ve sosyal İşler Müdürlüğü personeline 10.000 adet aşure dağıtımı yapılmıştır.

3.2.3.2. Eğitim, Kültür ve Sanat Faaliyetleri

Belediye bu kısımda, Gençlik Eğitim Merkezi (ARGEM), Sanal Dershane Etkinlikleri, Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali, Kültür Evleri Projesi, Kültürel Gezi Programı, Panorama ve Miniatürk Gezisi, Denizle Buluşuyoruz Gezisi, Açık Hava Sinema Günleri gibi etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

3.2.3.2.1. Gençlik Eğitim Merkezi (ARGEM)

Belediye bünyesinde spor faaliyetleri gibi gençlerin boş zamanlarını değerlendirilmesi, bilgi, beceri, kültür ve sanatsal vb. yeteneklerini açığa çıkartılması sağlanmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda gençlerin hangi alanda daha başarılı olduğu yönünde bilgi sahibi olunacak ve gelecek yaşamına dair önemli atılımlar yapmasına fırsat verecektir. Arnavutköy Belediyesi bu amaç doğrultusunda çalışmalar yapmış ve Gençlik Eğitim Merkezi (ARGEM)'ni kurmuştur. ARGEM ilçe içerisinde ikamet eden öğrencilerin okullarından arda kalan zamanlarda vaktini geçirebildiği ve bunun yanında okul derslerinde yardım alabildiği önemli bir merkez konumundadır. ARGEM, yapılan araştırmalarla 3297 üyeye ulaşmıştır.

ARGEM, bünyesinde kulüp etkinliklerinden yararlanan kayıtlı öğrenci sayısı aşağıda tablodaki gibidir;

Tablo 21 :ARGEM’e kayıtlı öğrenci sayısı

Kulüpler	Kişi
Tiyatro Kulübü	115
Resim Kulübü	79
Spor Kulübü	270
Dans-Folklor Kulübü	203
Fotoğraf Kulübü	112
Müzik Kulübü	211
Türkçe Kulübü	275
İngilizce Kulübü	271
Matematik Kulübü	964
Bilgisayar Kulübü	489

3.2.3.2.2. Sanal Dershane Etkinlikleri

Sanal Dershane etkinlikleri adı altında kurulan bu birimde öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ortamına uyarlaması sağlanmaktadır. Yapılan bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin okul derslerine uyumlu konu anlatımları, test çözümleri gibi konulara bilgisayar ortamında rahatça ulaşmaktadırlar. Belediye biriminde oluşturduğu bu etkinliklerle 5000 öğrenciye eğitim vermiştir.

3.2.3.2.3. Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali

İstanbul Kültür Başkenti Ajansı'nın katkılarıyla düzenlenen 8 ülkenin de katılımıyla 2010 yılında 1. Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali gerçekleştirildi. Festivali 40.000 kişi izledi.

3.2.3.2.4. Kültür Evleri Projesi

Arnavutköy Belediyesi'nin birlik, beraberlik ve sosyal yaşamı kuvvetlendirmek adına 2010 yılında kurum kuruluş ve derneklere özel olarak 160 adet Kültür Evi tahsis etmiştir.

3.2.3.2.5. Kültürel Gezi Programı

Belediye bünyesinde sosyal etkinlik dahilinde oluşturulan program ile kadınların dini mekanları ziyaret etmeleri sağlanmıştır. Bu amaçla ramazan ayı boyunca her gün 270 bayan dini mekanları gezmiştir. Böylece bayanların tarihi mekanları daha yakından görmeleri ve ibadetlerini yapmaları sağlanmıştır.

3.2.3.2.6. Panorama ve Miniatürk Gezisi

Arnavutköy Belediyesi öğrencilerin sosyal yönünün gelişmesi amacıyla kültürel tarihi zenginliklerimizin bir arada toplandığı adeta açık hava müzesi niteliğindeki Panorama ve Miniatürk'ü gezmeleri sağlanmıştır. Bu kapsamda 3216 öğrenci geziye katılmıştır.

3.2.3.2.7. Denizle Buluşuyoruz Gezisi

Belediye bünyesinde sosyal faaliyetler kapsamında yapılan bir diğer aktivite ise denizle buluşuyoruz etkinliği olmuştur. İlçe okullarında eğitim gören 650 öğrenci belediyenin özel olarak tahsis ettiği araçlarla bu programa dahil olmuştur.

3.2.3.2.8. Açık Hava Sinema Günleri

İlçede ikamet eden halkın birlik, beraberliğin sağlanması ve kaynaşma etkinliği düşüncesiyle belediye 4 adet sinema gösterimi düzenlemiştir.

3.2.3.2.9. Anma Toplantıları

17 Aralık Mevlana'yı Anma Haftası Programı, Mehmet Akif ERSOY'u Anma, 18 Mart Çanakkale Zafer Haftası Etkinlikleri, 14 Nisan Şehitler Haftası Etkinlikleri, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Etkinlikleri, 3 Aralık Engelliler Günü Haftası Programı kapsamında çeşitli anma etkinlikleri yapılmıştır.

17 Aralık Mevlana'yı Anma Haftası Programı

Dini duyguların bütünleştiği 17 Aralık Mevlana'yı anma haftası Arnavutköy Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmektedir. Etkinlikte Mevlana'nın hayatı ve felsefesini anlatan konuşmalar yapıldı. Programa Belediye Başkanı, başkan yardımcıları ve çok sayıda izleyici katıldı. Mevlana'nın felsefesine özgü musiki eşliğinde semazen gösterisi düzenlendi.

Mehmet Akif ERSOY'u Anma

Özel Kalem Müdürlüğü ile birlikte yapılan organizasyonda Arnavutköy Kültür Merkezi'nde Mehmet Akif ERSOY'u anlatan kısa film gösterileri ve konuşmalar yapıldı. Yazdığı İstiklal Marşımız ve bıraktığı diğer eşsiz eserler bakımından tarihimizde önemli yere sahip olan Mehmet Akif ERSOY'u anlatan cdler tören sonunda katılımcılara dağıtıldı.

18 Mart Çanakkale Zafer Haftası Etkinlikleri

Kurtuluş savaşımız için bir dönüm noktası olan Çanakkale zaferimizin kazanıldığı hafta sebebiyle ilçede 15 şehit ailesi ziyaret edildi. Belediye sosyal sorumluluk programı kapsamında tarih bilincini sağlamlaştırmak amacıyla tarihi yarım

adaya 61 otobüs şeklinde, toplam 2745 kişi götürüldü. Ayrıca Çanakkale Savaşını anlatan sergi ilçede gösterime açık tutulmuştur.

14 Nisan Şehitler Haftası Etkinlikleri

Arnavutköy Belediyesi'nin 18 Mart Çanakkale zafer haftası etkinlikleri haricinde 14 Nisan'da düzenlenen şehitler haftasında da bir araya gelerek şehit ailelerinin acılarını paylaştığını ve yanında olduklarını belirten görüşmeler yaptı.

10 Kasım Atatürk'ü Anma Etkinlikleri

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü geleneksel anma merasimi 10 Kasım'da Kaymakam ve Belediye Başkanı'nın Atatürk büstüne çelenk konulmuştur.

3 Aralık Engelliler Günü Haftası Programı

Arnavutköy Belediyesi'nin dikkatle üzerinde durduğu diğer bir alan ise engelliler üzerine yaptığı çalışmalardır. Bu bilinçle seminerler düzenlenmiş engellilerin hakları anlatılmış ve maddi durumu iyi olmayan vatandaşlara destek verilmiştir. Diğer günlerde olduğu gibi engelliler haftası etkinlik programı yapılmakta ve engelliler ilçe merkezinden alınarak aktivitenin yapıldığı Hadımköy ÖZCAN TAŞKINBAŞ Kültür Evine götürülmektedir. Etkinlikte özel eğitim okullarının gösterisi yapılarak program medikal cihaz dağıtımı ile sona erdi.

3.2.3.3. Sportif Faaliyetler

Sportif faaliyetler ise yaz spor okulları ve gençlik koşusu gibi etkinliklerden oluşmaktadır.

3.2.3.3.1. Yaz Spor Okulları

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve Özel Kalem Müdürlüğü işbirliği ile düzenlenen faaliyetlerde belediyeye ait spor tesislerinde gençlere çeşitli dallarda spor eğitimi verilmektedir. Yüzme dalında 400, Tekvando dalında 100, Halk Oyunlarında 50, Futbol dalında 1000, Basketbol dalında 240, Jimnastik dalında 40, Güreş 40, okçuluk 20, Voleybol 110 olmak üzere toplam 2000 kişiye spor eğitimi verilmiştir.

3.2.3.3.2. Gençlik Koşusu

Belediye etkinlikleri dahilinde gençleri spora yöneltmek amacıyla gençlik koşusu düzenlenmektedir. Etkinlik sonunda dereceye giren gençlere kupaları Belediye Başkanı tarafından verildi.

3.2.3.4. Diğer Faaliyetler

Arnavutköy Belediyesi kültürel ve sosyal faaliyetler kapsamında birçok program düzenlemektedir. Belirtilen aktiviteler haricinde farklı alanlarda programlar yapılmakta ve toplum içerisindeki huzuru üst seviyeye çıkarma çabası içerisinde olmaktadır. Bu faaliyetlerden bazıları da; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Balık Tutma Yarışmaları, 20 Nisan Kutlu Doğum Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 14 Mayıs Anneler Günü, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 24 Kasım Öğretmenler Günü, Camiler ve Din Görevlileri Haftası etkinlikleri düzenlenmektedir.

SONUÇ

Yönetim, geçmişten günümüze bir toplumun belirli bir düzen oluşturması amacıyla kurulan ve o bölgede yaşayan insanların bu kurallar bütününe uyması biçimidir. Yönetme, teşkilat, örgüt, idare gibi anlamlarda kullanılabilen, Geç Ortaçağ Avrupa'sından itibaren politik-hukuki, sosyal-idari bir kurum olarak ortaya çıktığı ve günümüze kadar şekillenerek ulaştığı bilinmektedir. Merkezi ve yerel olarak iki gruba ayrılan yönetim, aynı amaç doğrultusunda varlığını sürdürmekte, dolayısıyla bölgede yaşayan kesime iyi hizmet sunma amacı gütmektedir.

Konumuz gereği yerel yönetimler içerisindeki sosyal belediyecilik anlayışı, bütün toplumu kapsayan, mevcut refahı, yaşam kalitesini ve standartlarını daha iyi seviyelere ulaştırma hedefini barındırır. Küreselleşme evresi içerisinde belirlenen amaçların gerçekleşmesi merkezi yönetim yanında yerel yönetime de önemli roller üstlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Türkiye tarihinde geç başlayan yerel yönetim anlayışı, Avrupa'da görülen yönetim anlayışından yapılan çalışmalar doğrultusunda geri kalmıştır. Tanzimat Fermanıyla başlayan ve devam eden süreçte değişiklikler göstererek gelişen bir yerel yönetim anlayışı mevcuttur. Bu nedenle günümüzde yerel yönetim merkezleri içerisindeki belediyecilik faaliyetleri istenilen düzeye ulaşmamıştır. Ortaya çıkan mali, idari vs. bozuklukların yansıması yerel yönetim biçimini etkileyen diğer unsurlar olarak görülmektedir. Sosyal politika araçlarıyla mevcut yönetimin halk üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkileri doğrudan yerel yönetim aracılığıyla belirlenebilir. Merkezi yönetimin bir kolunu oluşturan ve belirli sınırlar dahilinde merkezdeki yönetimi temsil etme hakkına sahip yerel yönetim birimleri, etkin olduğu idare içerisi ve anayasal hukuk çerçevesinde kişilerin haklarını koruyan bir görev üstlenmektedir.

Türkiye'de yerel yönetim birimleri, sosyal-politika kapsamı gereği sınırların tam olarak belirlenememiş olması görev dağılımı konusunda bazı problemlere neden olmaktadır. Yaşanan karmaşa halkın iyi hizmet almasına engel olmakta ve memnuniyet seviyesini düşürmektedir. Türkiye'de il ve ilçelerde sosyal politikanın tek bir

merkezden yönetilmemesi, mevcut kişilere olağanüstü yetkilerle donatılması gibi sorunlar, kaynakların gereksiz yere harcanmasına ve sosyal faaliyetlerin yeterince yerine getirilmemesine neden olmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin denetimlerinin etkinleştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yapılacak sosyal politika faaliyetleri, plan ve programlaması tek bir elden oluşturulmamalı, sivil toplum kuruluşlarınca, akademik çevrelerce de desteklenmelidir. Ülke genelinde görülmektedir ki farklı kökenden insanların bir arada bulunması belirli sorunları beraberinde getirir. Dolayısıyla sosyal sorunların çözümünde bilim adamlarının görüşleri alınması ve yerel yönetimlerde aktif hale gelmeleri sorunların çözümünde yararlı olacaktır.

Yerel yönetimler sosyal belediyeçilik faaliyetleri kapsamında belediyenin yükümlü olduğu insanların ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılama, sorunlara kesin çözümler bulma ve çözüme kavuşturduğu sorunların sürekliliğini sağlama konusunda etkin olmalıdır. Sosyal belediyeçilik uygulamalarının vatandaş yararına kalıcı çözümler vermesi de mali olanakların yeterli olmasına bağlıdır. Merkezin verdiği yetkilerin yanında bunu sağlayacak maddi imkanların asgari düzeyde olması gerekmektedir. Ayrıca merkezden verilecek siyasi desteklerin yerel yönetimin etkinliğinin kalitesini artıracaktır. Yerel yönetimlerin aktif olması, halka yapılan hizmetlerin düzeyli ve bütün kesime ulaşması belediyeçilik anlayışının temel taşıdır.

Türkiye’de dil, din ırk ayrımı yapılmaksızın birçok etnik yapıdan insan günümüze kadar aynı coğrafya üzerinde yaşamıştır. Farklı kültürden insanların aynı toplum içerisinde bulunması, yerel yönetimlerin siyasi, sosyal ve ekonomik durumlarını göz önüne alarak çalışmalarını yürütmesini ortaya çıkarır.

Sosyal belediyeçilik faaliyetleri açısından belediye sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların kayıtlarını tutarak envanter çalışmalarını düzenlemek sosyal dokunun daha açık hale gelmesine yarar sağlayacaktır. Maddi gelir, yaş, sağlık, ikamet durumu vb. gibi bilgiler sayesinde bölgede yaşayan toplumu tanıma imkanı daha kolay olacaktır. Bunun yanında kamuoyu anketleri, sayımlar ve diğer istatistiksel bilgiler de bu durumu destekler niteliktedir. Yapılacak olan anketler belediyenin hizmetleri, eksiklikleri ve toplumun taleplerini açığa çıkartacaktır. Belediye yapacağı çalışmalar sonucunda bölgedeki insanların bilgilerini çıkartarak, bölgede yaşayan bireylerin, ailelerin hangi

eksikliklerinin olduğu ve çözüm yolları içerisinde ne yapılması gerektiği bilinecektir. Bu şekilde belediyenin hizmetlerini o yöne kaydırması sorunların çözülmesinde daha etkili olacaktır.

Yerel yönetimler kapsamında sosyal belediyecilik ve sosyal yardımların yapılması insanların üretme kapasitelerini düşürmemelidir. Bu amaçla toplumun çalışması ve üretmesine katkı sağlanacak, üretmeyen insanlar yerine, üretici kesim ortaya çıkacaktır. Ayrıca yerel yönetimler, istihdama yöneltici eğitim faaliyetleri düzenleyerek yoksul ve işsiz genç insanlara kurslar aracılığıyla beceriler kazandırılması sağlanacak dolayısıyla bu kesimin iş bulmasına imkan verecektir. Ahşap, taş, toprak, metal işleme, dokumacılık, mobilya süsleme, tesisatçılık vb. gibi iş alanları bu kapsam içerisine girmekte ve iş alanı yaratmaktadır. Yerel yönetimler ve araştırmamız gereği incelediğimiz Arnavutköy Belediyesi bu şekilde iş alanı yaratan kurum ve kuruluşlarla irtibat halinde olmalı, sınırları dahilinde olan vatandaşların iş bulma sıkıntısını gidermeye çalışmalıdır.

Arnavutköy Belediyesi halkının refah seviyesini yükseltmeyi öncü hedefleri arasına koymalı ve bu alanda halkın isteklerini de göz önüne alarak gerekli mercilerle iletişim halinde olmalıdır. İlçe içerisinde oluşan farklı etnik yapının eşit hukuksal haklar nezdinde değerlendirilerek bölgede yaşayan kesimin birlik ve beraberliğini sağlamalıdır. Ayrıca ilçede yaşayan halkın insan-kent bağlantısının oluşturulması, kültürel ve sosyal durumun iyileşmesinde önemli bir etken olacaktır.

Yerel yönetimler belediye idaresinde bölgede yaşayan halkın toplantılar yaparak meclisler oluşturması yönetime aktif olarak katılmasını sağlayacaktır. Sivil toplumun yönetim faaliyetlerinde etkin olması ortak kararlar doğrultusunda sosyal belediyeciliğın gelişmesine neden olacaktır. Belediyeler içerisinde bu tür meclislerin varlığı yöneten ile yönetilen arasındaki bağın güçlü olmasını sağlayacaktır. Yönetimin fikir alışverişı yapması sonucunda gerektiğinde eleştirilerek eksiklikler belirlenecek ve bu sorunların çözülmesi yolunda önemli adımlar atılarak sosyal dengesizliğin önüne geçilecektir.

Arnavutköy Belediyesi sosyal politika dahilinde sosyal hizmet faaliyetlerini yürüterek ilçede halkın refah seviyesini yükseltmeye çalışmaktadır. Belirli eksikliklerin

olmasının yanında hizmetlerini bu yöne aktarmakta, çabalayan bir yerel yönetim idaresi sıfatını üstlenmektedir. Fen işleri, park-bahçe, su-kanalizasyon vb. faaliyetlerinin yanında halkla ilişkiler, eğitim, kültür, sanat gibi farklı sosyal destekli projelere yöneltmekte, sınırları içerisinde yaşayan halkın yaşam kalitesini artırma amacı gütmektedir. Sonuç olarak Arnavutköy Belediyesi sosyal belediyecilik hizmetleri kapsamında yaptığı faaliyetler ve belirlediği hedefler diğer belediyelere örnek teşkil etmektedir.

FOTOĞRAF VE HARİTALAR

Fot. – 1 :Mali Hizmetler Müdürlüğü(Arnavutköy Bel. Arşivi)

Fot. – 2 : Özel Kalem Müdürlüğü (Arnavutköy Bel. Arşivi)

Fot. – 3: Basın Yayın ve Halkla İlişkiler M d rl g  (Arnavutköy Bel. Arşivi)

Fot. - 4 : Destek Hizmetleri M d rl g  -1 (Arnavutköy Bel. Arşivi)

Fot. – 5 : Park ve Bahçeler Müdürlüğü (Arnavutköy Bel. Arşivi)

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Nilgün, **Cumhuriyet Döneminde Belediyecilik (1923-1938)**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2010.

Akdoğan, Yalçın, “**Sosyal Belediyecilik**”, **İstanbul Dergisi**, Mart Sayısı, İstanbul 1999, s.35.

Altan, Zühtü, Ömer, **Sosyal Politika**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2003.

Arıkoğa, Erbay – Oktay Tarkan - Yılmaz Nail, **Belediye Meclisleri Örneği**, Beta Yayınları, İstanbul 2007.

Atasoy, Veysel, “**Türkiye’de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi**”, *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı*, 1992.

Beki, Abdulhakim, **Türkiye’de Sosyal Belediyecilik (Ümraniye Belediyesi Örneği)**, İstanbul 2009.

Bozlağan, Recep, **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler**, Hayat Yayınları, İstanbul 2005.

Çarkçı, Akif, **Kent Yönetimine Farklı Bakışlar Yerel Perspektiften Ekonomi, Siyaset ve Yönetim**, Şehir Yayınları, İstanbul 2007.

Çetiner, Savaş, Osman, “**Benim Fakirim Daha Besili**”, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı: 2, 2007.

Çitçi, Oya, **Yerel Yönetimlerde Temsil – Belediye Örneği**, Ankara 1989.

Demir, İrfan, **Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, Kocaeli 2006.

Ersöz, Halis, Yunus, “**Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü**”, **Sosyal Politikalar Dergisi**, Sayı 2: 30-36, 2007.

Ersöz, Halis, Yunus, **Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler**, Filiz Kitabevi, İstanbul 2004.

Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, İstanbul 2004.

Gökbilgin, Tayyip, **XV. Ve XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası**, 2. Basım, İstanbul, 2007.

Göymen, Korel, **Türkiye’de Kent Yönetimi**, İstanbul 1997.

Gözler, Kemal, **İdare Hukukuna Giriş**, Ekin Yayınları, Bursa 2008.

Gözler, Kemal, **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası**, Ekin Yayınları, Bursa, 2005.

Gözübüyük, Şeref-Akıllıoğlu, Tekin, **Yönetim Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara 1993.

Güzel, Ali - Okur, Rıza, Ali, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, İstanbul 2002.

İstanbul Arnavutköy Coğrafi Konumu, <http://www.webilgi.com/istanbul/14886-istanbul-arnavutkoy-ilcesinin-cografik-konumu.html>.

Keleş, Ruşen, **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, İstanbul 1998.

Kızılçelik, S.,- Erjem, Y., **Açıklamalı Sosyal Terimleri Sözlüğü**, Ankara, 1994.

Kobak, Kadriye, **Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Programları**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2006.

Kubat, Doğan, Mehmet, **Mahalli İdareler Belediye Mevzuatı**, Sayı:I-III, İstanbul 2000.

Onat, Ümit, **Yoksulluk ve Sosyal Hizmet, Yoksulluk ve Kapitalizm: Türkiye'nin Yoksulluk Meselesinin Çözümünde Devlete düşen Görevler: Yoksulluk**, Deniz Feneri Yardımlaşma Derneği Yayınları, C.: 2 Temmuz 2003.

Orhan, Tuna - Yalçıntaş, Nevzat, **Sosyal Siyaset**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994.

Ortaylı, İlber, **Tanzimat'tan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği**, Ankara 1985.

Ortaylı, İlber, **Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)**, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2000.

Ortaylı, İlber, **Türk İdare Tarihi**, TODAİE, Ankara 1979.

Ölmez, Olcay, Tuba, **Sosyal Yardım İçerisinde Yerel Yönetimlerin Yeri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Parlak, Bekir - Sobacı, Zahid, **Kamu Yönetimi**,2. Baskı, Alfa Yayınları, Bursa 2008.

Sencer, Muzaffer, **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, Alen Yayıncılık, İstanbul 1986.

Şenkal, Abdulkadir, **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika**, Alfa Yayınları, İstanbul 2005.

T.C.İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı, **Yerel Yönetimler Sosyal Hizmet Rehberi**, Ankara, 2005.

Tekeli, İlhan – Ortaylı, İlber **“Türkiye’de Belediyeciliğin Evrimi” Belediyecilik Araştırma Projesi**, Türk İdareciler Derneği, Bilimsel Araştırma Dizisi:2, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1978.

Türkdoğan, Orhan, **Değişme, Kültür ve Sosyal Çözülme**, Birleşik Yayıncılık, İstanbul 1996, s.181.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara 1988.

Ünal, Tefvik **Yerel Yönetim Bilimlerinde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları**, Haliç Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.

Yayla, Yıldızhan, **Belediye Nedir?**, Birlik Yayınları, İstanbul 1987.

Yılmaz, N.- Ersöz, H.Y. - Demirkaya, Y. **“Türkiye’de Sosyal Politikalarda Yerelleşme Eğilimi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği” (Yayınlanmamış Makale).**

INTERNET KAYNAKLARI

Arnavutköy Tarihi, <http://www.gaxxi.com/dipdalga/yazi/arnavutkoy>,
Erişim: 13.12.2012.

İstanbul Arnavutköy Belediyesi, <http://www.arnavutkoy.bel.tr/>,
Erişim: 10.11.2012.

İstanbul Arnavutköy Belediyesi, <http://www.arnavutkoy.bel.tr/>,
Erişim: 10.11.2012.

Seyyar, Ali, **Sosyal Politika Nedir?**, <http://www.sosyalsiyaset.com/documents/ss.htm>,
Erişim: 04.12.2012.

Seyyar, Ali, **Sosyal Politika Nedir?**, <http://www.sosyalsiyaset.com/documents/ss.htm>
Erişim: 04.12.2012.,